ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ
ГРАДА БЕОГРАДА
Бр: 11-1/2024
23.02. 2024 год.
БЕОГРАД
Калемегдан Горњи град 14

ИЗВЕШТАЈ О РЕАЛИЗАЦИЈИ ПРОГРАМА ПОСЛОВАЊА ЗА 2023. ГОДИНУ

Београд, фебруар 2024. године

САДРЖАЈ

1. **ОСНОВНИ ПОДАЦИ О УСТАНОВИ**
2. **ПОДАЦИ О ОБЈЕКТУ И УЛАГАЊА У ОБЈЕКАТ**
3. **ПОДАЦИ О ЗАПОСЛЕНИМА – СТАЊЕ НА ДАН 31. 12. 2023. ГОДИНЕ**
4. **ПРОГРАМСКИ ДЕО**
5. **ДЕЛАТНОСТ УСТАНОВЕ У СКЛАДУ СА ЗАКОНОМ О КУЛТУРНИМ ДОБРИМА И ЗАКОНОМ О ПЛАНИРАЊУ И ИЗГРАДЊИ**
6. **ПРЕЗЕНТАЦИЈА И САРАДЊА УСТАНОВЕ**
7. **ФИНАНСИРАЊЕ**
8. **ОЦЕНА ПОСЛОВАЊА И ПОСЕБНЕ НАПОМЕНЕ ДИРЕКТОРА**

1. ОСНОВНИ ПОДАЦИ О УСТАНОВИ

Назив, седиште:

Завод за заштиту споменика културе града Београда, Калемегдан Горњи град 14, Београд

Одговорно лице:

Оливера Вучковић, директор, дипломирани историчар
Шифра делатности: 91.03
Матични број: 07045719
ПИБ 101511252
Бр. рачуна
840-586664-07
840-586668-92

Управни одбор:

Решењем Скупштине града Београда, број 112-819/22-С од 25. 10. 2022. године, Милица Перуничић је именована за председника Управног одбора Завода за заштиту споменика културе града Београда. Чланови су: др Бојан Димитријевић, Милица Ђурић, др Станислав Сретеновић и Раде Мрљеш.

Надзорни одбор:

Решењем Скупштине града Београда, број 112-821/22-С од 25. 10. 2022. године, Александра Гавриловић је именована за председника Надзорног одбора Завода за заштиту споменика културе града Београда. Чланови су: Матија Чалић и Невенка Новаковић.

На основу члана 21. Закона о јавним службама, члана 30. Закона о култури и члана 29. став 1. Одлуке о промени оснивачког акта установе културе – Завод за заштиту споменика културе града Београда, Управни одбор Завода за заштиту споменика културе града Београда на седници одржаној 11. августа 2022. године донео је нов статут установе, а Скупштина града Београда на седници одржаној 28. септембра 2022. године донела је Решење 02-550/22-С о давању сагласности на Статут Завода за заштиту споменика културе града Београда.

2. ПОДАЦИ О ОБЈЕКТУ И УЛАГАЊА У ОБЈЕКАТ

Подаци о простору који установа користи

Укупна површина пословне зграде Завода за заштиту споменика културе града Београда износи 1130,90 m². Град Београд, као ималац права јавне својине, преко градске управе, Секретаријата за имовинске и правне послове, 1. јуна 2022. године, а на основу решења градоначелника града Београда, уступио је Заводу на неодређено време без надокнаде објекат на КП 64/8 КО Стари град. Током 2023. године није дошло до проширења пословног простора.

Поред зграде на адреси Калемегдан Горњи град бр. 14, Завод користи и помоћне објекте (магацине) на Горњем граду и у Доњоградском булевару.

Решењем Трећег општинског суда, О бр. 155/78 од 5. 6. 1979. године и О бр. 1220/91 од 6. 12. 1991. године, оглашени су за наследнике на основу тестамента на заоставштини браће Крстић, Бранка и Петра (коју чине кућа у Краља Милутина бр. 5 у Београду с припадајућим покретним стварима), Завод за заштиту споменика културе града Београда и Војислава Крстић, супруга Бранка Крстића. На предметној заоставштини госпођа Крстић има право доживотног плодоуживања. Завод за заштиту споменика културе града Београда је уписан као носилац права на предметном објекту у катастру непокретности Општине Врачар.

Стање простора и опреме (кратак опис):

Зграда коју Завод за заштиту споменика културе града Београда користи од 1961. године саграђена је у периоду између 1919. и 1925. године. На згради су у више наврата извођени радови на санацији, реконструкцији, адаптацији и рестаурацији, у циљу побољшања општег стања објекта и унапређења услова рада.

Начин грејања:

Систем етажног грејања – дизел. Према свим законским процедурама, а у циљу очувања животне средине, овај систем грејања ће у наредном периоду бити замењен новим, еколошким начином грејања.

Подаци о средствима које је установа уложила у набавку опреме и одржавање објекта и опреме у 2023. години

У току 2023. године из средстава Секретаријата за културу, Завод је набавио опрему у износу од 2.684.498,00 динара и то:

- набавка видео-надзора 977.688,00 динара,
- набавка рачунарске опреме 1.180.080,00 динара
- набавка климе 526.730,00 динара.

Из сопствених средстава, Завод је набавио опрему у износу од 1.773.237,19 динара и то:

- набавка намештаја 1.234.853,25 динара,
- набавка мобилних и фиксних телефона 498.800,94 динара.

3. ПОДАЦИ О ЗАПОСЛЕНИМА – СТАЊЕ НА ДАН 31. 12. 2023. ГОДИНЕ

На снази је нови **Правилник о организацији и систематизацији послова Завода за заштиту споменика културе града Београда,** који је донео директор Завода 20. 10. 2023. године, а на коју је градоначелник града Београда дао сагласност Решењем број 110-7735/23-Г од 27. 10. 2023. године.

Правилником су систематизоване **23** врсте послова на **48** радних места:

- **48** се финансира средствима из буџета града Београда.

Максималан број запослених од 2015. године је 47 запослених на неодређено време и директор.

Број запослених у Заводу на дан 31. 12. 2023. године:

- 45 запослених на неодређено време и директор, који се финансирају из буџета Града Београда.

Број ангажованих извршилаца по уговорима о привременим и повременим пословима у 2023. години на дан 31. 12. 2023. године износио је 4 извршиоца.

4. ПРОГРАМСКИ ДЕО

Закључком градоначелника града Београда дата је сагласност на основу које су Секретаријат за културу и Завод за заштиту споменика културе закључили ***Уговор о финансирању културних програма Завода за заштиту споменика културе града Београда за 2023. годину*** наш број 37-1/2023 од 1. 3. 2023. године средствима из буџета Града Београда за 2023. годину, у износу од **15.000.000,00** динара.

Током 2023. године склопљени су уговори с Министарством за културу и информисање Републике Србије за следеће радове:

- суфинансирање издавања часописа *Наслеђе* XXIV;
- суфинансирање Пројекта Приче о Београду за децу;
- суфинансирање публиковања каталога *Београдска тврђава са старих фотографија* :

читања и истраживања Марка Поповића;

- финансирање Пројекта Пробна археолошка ископавања локалитета Манастириште у селу Зуце у циљу утврђивања првобитног положаја манастира Раковица;
- финансирање извођења радова на Рестаурацији фасада зграде Ратничког дома у Београду, Улица браће Југовића бр. 19, делимична замена уличне фасадне столарије – II фаза;
- финансирање израде пројекта постојећег стања и рестаурација уличних и дворишних фасада зграде Аграрне банке у Влајковићевој бр. 3 у Београду.

Анексирани уговори пренети из 2022. године и завршени током 2023. године:

- друго допуњено издање монографије *Никола Несторовић*;
- рестаурација фасада зграде Ратничког дома у Београду – делимична замена уличне фасадне столарије;
- извођење радова на конзервацији и рестаурацији зидног сликарства Дворске капеле Светог Симеона Мироточивог у згради Патријаршије у Београду;
- извођење радова на конзервацији и рестаурацији иконостаса Дворске капеле Светог Симеона Мироточивог у згради Патријаршије у Београду.

4.1. ПРЕГЛЕД РЕАЛИЗОВАНИХ ПРОГРАМА ИЗ ПРОГРАМА ПОСЛОВАЊА ЗА 2023. ГОДИНУ (ИЗ БУЏЕТСКИХ СРЕДСТАВА И СОПСТВЕНИХ ПРИХОДА)

Завод за заштиту споменика културе града Београда у 2023. години реализовао је програме из средстава Секретаријата за културу у укупном износу од 10.480.347,91 динара, а из сопствених средстава програме у износу од 2.915.309,01 динара и то:

НАЗИВ ПРОГРАМА	Средства Секретаријата за културу	Сопствени приход	Средства Републике
1. РЕВИЗИЈА КУЛТУРНИХ		**3.060,07**	
1.1.1. Ревизија културних добара		3.060,07	
2. ИЗРАДА ПРЕДЛОГА ОДЛУКА О КАТЕГОРИЗАЦИЈИ, УТВРЂИВАЊУ И БРИСАЊУ ИЗ РЕГИСТРА КУЛТУРНИХ ДОБАРА	**714.554,19**	**334.857,54**	
2.1. УТВРЂИВАЊЕ НЕПОКРЕТНОСТИ ЗА	714.554,19	334.857,54	
2.1.1. Споменик културе Чукаричке цркве – предлог одлуке о утврђивању за културно добро		23.800,68	
2.1.2. Споменик културе Чукаричке Цркве – предлог одлуке о утврђивању за културно добро		31.920,91	
2.1.3. Споменик културе Црква Преноса моштију Светог Николе у Ковачевцу – предлог одлуке о утврђивању за културно добро			
2.1.4. Споменик културе Црква Св. Вартоломеја и Варнаве на Миљаковцу – предлог одлуке о утврђивању за културно добро		12.040,34	
2.1.5. Споменик културе Стара опсерваторија Краљевине Србије – предлог одлуке о утврђивању за културно добро			
2.1.6. Споменик културе Зграда Јадранско-подунавске банке у Београду – предлог одлуке о утврђивању за културно добро	172.478,61	13.440,38	
2.1.7. Споменик културе Млин Сувобор у Обреновцу – предлог одлуке о утврђивању за културно		192.321,89	
2.1.8. Споменик културе Интернат студената Православног богословског факултета у Београду – предлог одлуке о утврђивању за културно добро		15.340,18	
2.1.9. Споменик културе Зграда Факултета драмских уметности у Београду – предлог одлуке о утврђивању за културно добро	180.691,86		

2.1.10. Споменик културе комплекс станова Министарства саобраћаја и железнице, Ул. Савска 13, 15, 17, 19, 21, 23 – предлог одлуке о утврђивању за културно добро	361.383,72	45.993,16	
3. ИСТРАЖИВАЊА			
3.1. СИСТЕМАТСКА ИСТРАЖИВАЊА ФОНДОВА			
3.1.1. Редовна истраживања	/	/	
4. ДОКУМЕНТАЦИЈА О КУЛТУРНИМ ДОБРИМА И ДОБРИМА ПОД ПРЕТХОДНОМ ЗАШТИТОМ	**1.485.639,35**	**212.311,42**	
4.1. ПРИКУПЉАЊЕ, ИЗРАДА И ОБРАДА ДОКУМЕНТАЦИЈЕ		164.265,36	
4.1.1. Прикупљање, систематизовање и обрада документације за културна добра и добра која уживају претходну		164.265,36	
4.2. ДИГИТАЛИЗАЦИЈА ДОКУМЕНТАЦИЈЕ	1.182.710,44	32.853,06	
4.2.1. Дигитализација	1.182.710,44	32.853,06	
4.3. БИБЛИОТЕКА	302,928,91	15.193,00	
4.3.1. Електронска каталогизација библиотечког фонда Завода	47.529,31		
4.3.2. Набавка нових публикација за библиотеку Завода		15.193,00	
4.3.3. Прикупљање грађе за хемеротеку	255.399,60		
5. ИЗРАДА КОНЗЕРВАТОРСКО--РЕСТАУРАТОРСКИХ ПРОЈЕКАТА	**1.795.324,06**		
5.1. БЕОГРАДСКА ТВРЂАВА	90.000,00		
5.1.1. Ревизија Пројекта рестаурације Римског бунара – прва фаза, на Београдској тврђави	90.000,00		
5.2 ГРАДСКА АРХИТЕКТУРА	1.705.324,06		
5.2.1. Израда Пројекта рестаурације уличне фасаде и крова куће браће Крсмановић на	365.000,00		
5.2.2. Ревизија Пројекта рестаурације фасада Дома Друштва Црвеног крста и зграде Црвеног	193.324,06		
5.2.3. Пројекат рестаурације Терапијске чесме	370.000,00		

5.2.4. Пројекат постојећег стања куће Арчибалда Рајса	147.000,00		
5.2.5. Анализа могућности начина обнове Просторне културно-историјске целине *Централна зона Новог Београда* – испитивања, истраживања, и предлози решења и сарадње са другим градским институцијама – друга фаза			
5.2.6. Пројекат постојећег стања зграде ПРИЗАД-а	630.000,00		
5.2.7. Израда Пројекта дренаже и санације дела порте и парохијског дома Вазнесењске цркве у Београду			
6. ПРЕЗЕНТАЦИЈА КУЛТУРНИХ ДОБАРА И ДОБАРА ПОД ПРЕТХОДНОМ ЗАШТИТОМ	**6.184.830,31**	**2.365.079,98**	**1.003.025,26**
6.1. ИЗДАВАЧКА И ИЗЛОЖБЕНА ДЕЛАТНОСТ	5.485.201,21	353.190,56	1.003.025,26
6.1.1. Изложба *Архитект Милан Злоковић и фотографија: београдске реализације од 1924. до*	432.594,24	2.650,00	
6.1.2. Изложба *Петар Зарић*	416.000,14		
6.1.3. Изложба *Посвета београдском школству*	987.300,42	42.745,00	
6.1.4. Часопис *Наслеђе* XXIV	693.257,41	205.348,65	753.025,26
6.1.5. Каталози за десет споменика културе	798.950,00		
6.1.6. Монографија *Арт Деко у српској архитектури*	976.276,00	1.150,00	
6.1.7. Друго допуњено издање монографије *Никола Несторовић*	500.244,00		250.000,00
6.1.8. XII научностручна конференција Завода за заштиту споменика културе града Београда	680.579,00	101.296,91	
6.2. ЕДУКАЦИЈА		60.000,00	
6.2.1. Наслеђе за децу		60.000,00	
6.2.2. Бео Кул Градска Тура			
6.3. ОДНОСИ СА ЈАВНОШЋУ	699.629,10		
6.3.1. Веб-презентација	699.629,10		
6.4. УЧЕШЋЕ НА СТРУЧНИМ СКУПОВИМА		1.951.889,42	

6.4.1. Учешће на стручним скуповима у земљи		119.584,14	
6.4.2. Учешће на стручним скуповима у иностранству		1.832.305,28	
7. ИЗВОЂЕЊЕ РАДОВА НА КУЛТУРНИМ ДОБРИМА И ДОБРИМА ПОД ПРЕТХОДНОМ ЗАШТИТОМ	**300.000,00**		
7.1.1. Конзервација и рестаурација 13 археолошких налаза од керамике	300.000,00		
	10.480.347,91	**2.915.309,01**	**1.003.025,26**

4.1.1. СИСТЕМАТСКО ИСТРАЖИВАЊЕ ФОНДОВА

На основу систематских истраживања Завода за заштиту споменика културе града Београда, Влада Републике Србије је у 2023. години утврдила два споменика културе:

1. Споменик културе *Кафана „Бели медвед" у Земуну*, Ул. Василија Василијевића 10, Земун (Одлука о утврђивању, *Сл. гласник РС*, бр. 71/23);

2. Просторна културно-историјска целина *Место култа Теткице Бибије и спомен-обележја Рома у Улици господара Вучића у Београду*, Господара Вучића број 49, Врачар (Одлука о утврђивању, *Сл. гласник РС*, бр. 34/23), утврђено на основу предлога који је израдио Републички завод за заштиту споменика културе.

Током 2023. године, Републичком заводу за заштиту споменика културе, у даљу процедуру упућени су следећи предлози одлука за утврђивање за културно добро:

1. *Црква Светог првомученика Стефана из 1834. године у Великом селу*, Палилула;
2. *Кућа Добриле и Богдана Несторовића у Београду*, Ул. Кнеза Милоша 97, Савски венац;
3. *Сопотске цркве*, Сопот. Услед нове ситуације у тумачењу термина споменик културе, а у складу са Законом о културном наслеђу, груписане цркве нису прихваћене за јавно оглашавање од стране надлежних установа, већ је одлучено да се свака ради као појединачна одлука, што се управо спроводи у Заводу.

Као и предлог одлуке за утврђивање просторне културно-историјске целине:

1. *Блокови 1 и 2 у Новом Београду*, Нови Београд.

4.1.2. ИЗРАДА ПРЕДЛОГА ОДЛУКА ЗА УТВРЂИВАЊЕ ПРОСТОРНИХ КУЛТУРНО-ИСТОРИЈСКИХ ЦЕЛИНА И СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ

Програмом рада за 2023. годину планиране су израде одлука о утврђивању за културно добро групације следећих сакралних објеката: Чукаричке цркве, Грочанске цркве, Црква Светих апостола Вартоломеја и Варнаве у Раковици. Услед нове ситуације у тумачењу термина споменик културе, а у складу са Законом о културном наслеђу, после консултација са Републичким заводом за заштиту споменика културе,

одлучено је да се сваки сакрални објекат утврди као појединачни споменик културе и добијена је сагласност Министарства културе Републике Србије за продужење претходне заштите.

1. Споменик културе Чукаричке цркве – Предлог одлуке о утврђивању за културно добро

Црква Светог Ђорђа на Чукарици, Црква Вазнесења Христовог у Жаркову, Црква Светог краља Стефана Дечанског у Железнику, Црква Преображења у Умци, налазе се на подручју градске општине Чукарица. Између два светска рата, када се у домаћој средини тежило јачању националног идентитета, изражаваног и кроз све видове уметности и архитектуре, водећи архитекти српско-византијског стила у пројектовању чукаричких цркава уносили су и свој лични ауторски печат, препознатљив у оригиналним решењима, која данас сведоче о разноврсној сакралној градитељској прошлости Београда. Током 2023. године израђене су одлуке за појединачне споменике културе:

- Црква Светог Ђорђа на Чукарици;
- Црква Вазнесења Христовог у Жаркову;
- Црква Светог краља Стефана Дечанског у Железнику;
- Црква Преображења у Умци.

2. Споменик културе Грочанске цркве – Предлог одлуке о утврђивању за културно добро

Црква Свете Тројице у Гроцкој, Црква Светих апостола Петра и Павла у Винчи и Врчину, Црква Светог духа у Заклопачи, Црква Свете Тројице у Ритопеку, Црква Успења Пресвете Богородице у Умчарима налазе се на подручју градске општине Гроцка. Најстарији описи Гроцке потичу још с почетка 16. века, када су у њој биле свега 22 куће. Данас овој великој општини припада 15 насеља, у која се убрајају: Гроцка – мала варош на десној обали Дунава, Винча, Врчин, Заклопача, Ритопек и Умчари. Током 2023. године израђене су одлуке за појединачне споменике културе:

- Црква Свете Тројице у Гроцкој;
- Црква Светих апостола Петра и Павла у Винчи;
- Црква Светих апостола Петра и Павла у Врчину;
- Црква Светог духа у Заклопачи;
- Црква Свете Тројице у Ритопеку;
- Црква Успења Пресвете Богородице.

3. Споменик културе Црква Преноса моштију Светог Николе у Ковачевцу – Предлог одлуке о утврђивању за културно добро

На месту данашње цркве постојала је старија, из 1877. године, све до 1938, када је порушена. Градња нове започета је 1939. године, према пројекту архитекте Момира Коруновића. Са прекидима, трајала је све до 1962. године. Има основу триконхоса с централном куполом и две мање над припратом. Обликована је у српско-византијском стилу. Историцистички иконостас који се налази у цркви, првобитно је припадао старијој. Израђен је 1904. године са иконама које је насликао Милисав Марковић. У порти цркве се од краја 19. века налази собрашица, највероватније грађена крајем 17. века, коју треба посматрати у контексту јединственог културног добра. Услед чињенице да је собрашица у порти ковачевачке цркве престала да ужива статус појединачног добра под претходном заштитом, а представља изузетно вредан примерак очуваног народног градитељства, предложено је и одобрено да се с црквом у

Ковачевцу споји у једно ново будуће културно добро, под називом *Црква Преноса моштију Светог оца Николаја у Ковачевцу са собрашицом у порти – Београд*.

4. Споменик културе Црква Св. Вартоломеја и Варнаве на Миљаковцу – Предлог одлуке о утврђивању за културно добро

Задужбина велике добротворке Јелене Радојкић сграђена је у периоду 1937–1939. године, на благом узвишењу уз пут од Миљаковца ка Раковици. У цркви се налази и гроб ктиторке. Подигнута је уз благослов патријарха Варнаве, који је постао један од задужбинара и чијим су залагањем и одабрани патрони храма. Црква је грађена у српско-византијском стилу по угледу на архитектуру моравске стилске групе. Током 2023. године изведено је истраживање простора и објеката и предлог одлуке је у поступку израде.

5. Споменик културе Стара опсерваторија Краљевине Србије – Предлог одлуке о утврђивању за културно добро

Угаона стилска стамбена приземница у Улици војводе Миленка бр. 52, Светозара Марковића бр. 66, подигнута је према пројекту грађевинара и власника Ернеста Гајзлера 1876. године, у академском стилу с елементима романтизма. У кући се од 1. маја 1887. до 1. маја 1891. налазила Астрономска и метеоролошка опсерваторија Краљевине Србије, под управом и руковођењем Милана Недељковића, професора астрономије и метеорологије на Великој школи. Рад у провизорној опсерваторији започет је јуна 1887. Као објекат који документује развој природних наука у Кнежевини, потом Краљевини Србији, као старина и ретко сачуван романтичарски обликован објекат из осме деценије 19. века, кућа је вреднована са културно-историјског становишта. Одлука је израђена и треба да се проследи Републичком заводу на сагласност за јавни оглас.

6. Споменик културе Зграда Јадранско-подунавске банке у Београду – Предлог одлуке о утврђивању за културно добро

Репрезентативно остварење београдске архитектуре између два светска рата, изведено по пројекту немачког архитекте Августа Рајнфелса, у сарадњи с архитектом Иваном Белићем. Здање из 1924. године је пример средњоевропског академизма са елементима неоренесансе и необарока, док је у ентеријеру представљен и стил ар декоа, на самом почетку продора овог европског модерног стила. Једна је од зграда с најбогатијим и најразноврснијим скулптуралним програмом уклесаним у фасадну облогу од природног квалитетног камена, у којем је представљен свет античких морских божанстава, као алегорија и симбола који указују на разне привредне делатности. Неке представе су ретке па и јединствене у архитектонској пластици Србије. Одлука завршена, објављен јавни оглас.

7. Споменик културе Млин Сувобор у Обреновцу – Предлог одлуке о утврђивању за културно добро

Машински млин је почео са радом 1908. године и тада је носио назив првог власника. Акционарско друштво „Сувобор“ га је купило 1922. године. Био је опремљен савременим уређајима. Успешном пословању овог производног гиганта ишла је на руку развијеност железничке мреже и близина Саве. Активности млина нису биле везане само за млевење житарица и резање обле грађе, већ је својом погонском снагом млин Обреновцу испоручивао и електричну енергију. По извршеној конфискацији имовине „Сувобора“ 1945. године, млин је наставио пословање у оквиру

Пољопривредног комбината „Драган Марковић“. Сачуване су машине за прераду и паковање жита, а стругара је пребачена у друго предузеће. Комплекс се састоји од два производна објекта и помоћних објеката, од којих су најзначајније индустријске хале подигнуте почетком 20. века, конципиране као репрезентативна индустријска остварења свога доба с рудиментарним одликама академизма. Млин Сувобор у Обреновцу представља репрезентативно остварење индустријске архитектуре с почетка 20. века. Такође, представља развој производне индустрије у Србији. Сходно наведеном, поседује архитектонско-урбанистичке и културно-историјске вредности. Током 2023. године објекат је технички снимљен, изведено је истраживање простора и објеката и предлог одлуке је у поступку израде.

8. Споменик културе Интернат студената Православног богословског факултета у Београду – Предлог одлуке о утврђивању за културно добро

Интернат студената Православног богословског факултета у Београду, односно зграда Богословије Светог Саве, јединствени је пример ар деко архитектуре у нашој средини. Њена вредност у смислу архитектонског обликовања и урбанистичког решења у контексту ширег простора неоспорна је, док као дело једног од најзначајнијих српских аутора 20. века, пружа увид у напредне архитектонске идеје и токове у Београду пред Други светски рат. Истовремено овај објекат указује на аутентичност и ниво уметничке имагинације Александра Дерока. Одлука је израђена и треба да се проследи Републичком заводу на сагласност за јавни оглас.

9. Споменик културе Зграда Факултета драмских уметности у Београду – Предлог одлуке о утврђивању за културно добро

Наменски грађена Зграда Факултета драмских уметности у Београду планирана као део првог универзитетског уметничког кампуса на просторима бивше СФРЈ. Академија за позоришну уметност основана је 1948. године, а почетком шездесетих година дошло је до развоја наставних програма у односу на развој медија, па се самим тим оснивају нове студијске групе. У складу с тим, 1962. године Факултет проширује назив и постаје Академија за позориште, филм, радио и телевизију, да би крајем 1973. године понела данашњи назив — Факултет драмских уметности (позоришта, филма, радија и телевизије). Факултет драмских уметности је поводом своје педесетогодишњице, 1998. године, награђен Вуковом наградом, највишом домаћом наградом у области културе. Током 2023. године изведено је истраживање простора и објеката и предлог одлуке је у поступку израде.

10. Споменик културе Комплекс станова Министарства саобраћаја и железнице, Ул. Савска 13, 15, 17, 19, 21, 23 – Предлог одлуке о утврђивању за културно добро

Комплекс станова Министарства саобраћаја и железнице у Савској ул. бр. 13, 15 и 17 подигнут је у периоду 1925–1927. године, по пројекту словеначког архитекте Фридрика К. Шмидингера. Реализовани су као маркантни објекти (укупно три), у блоку између улица Рисанске, Савске и Војводе Миленка, и заједно чине јединствен урбанистички склоп истоветне стилизације, габарита и намене. Комплекс станова Министарства саобраћаја и железнице поседује архитектонско-урбанистичку вредност, као репрезентативан представник архитектуре социјалног становања у Београду у међуратном периоду. Заједно с непосредним окружењем представљају важно историјско сведочанство архитектонско-урбанистичког и социјално-економског развоја града Београда.

У складу са Законом о културном наслеђу одлучено је да предметни објекти буду у оквиру просторне културно-историјске целине, тако да је обухват проширен на знатно већу целину. Током 2023. године изведено је истраживање простора и објеката и предлог одлуке је у поступку израде.

4.1.3. СИСТЕМАТСКА ИСТРАЖИВАЊА ФОНДОВА

Током 2023. године вршена су систематска истраживања фондова у смислу допуне постојеће грађе. Та систематска истраживања спровођена су с циљем допуњавања сазнања о урбанистичком и архитектонском развоју града Београда у документацији која се образује и чува уз Регистар непокретних културних добара, а која су смештена на подручју свих седамнаест општина.

4.1.4. ДОКУМЕНТАЦИЈА О КУЛТУРНИМ ДОБРИМА И ДОБРИМА ПОД ПРЕТХОДНОМ ЗАШТИТОМ

1. Прикупљање, систематизовање и обрада документације за културна добра и добра која уживају претходну заштиту

Документација о културним добрима и добрима која уживају статус претходне заштите настаје у свим фазама рада службе заштите и истовремено постаје полазиште за све будуће послове у области заштите културног наслеђа – од истраживања, евидентирања, вредновања, преко израде конзерваторско-рестаураторских пројеката, утврђивања услова за израду урбанистичких планова и утврђивања услова за предузимање мера техничке заштите до праћења извођења радова на техничкој заштити и спровођењу мера правне заштите. Како архитектонско и културно наслеђе представља саставни део савременог начина живота, те у складу с тим трпи константне промене, неопходно је да се постојећа документација у континуитету допуњава имовинскоправним и катастарским подацима, фото и техничком документацијом и ажурира новим историографским сазнањима. С друге стране, у циљу адекватног приступа наслеђу, ажурно обавештавање других јавних служби и сопственика о свим насталим променама у вези са статусом објеката и простора представља једну од важних тачака доступности информација о културном наслеђу. Током 2023. године приоритет је било ажурирање документације за културна добра, добра која уживају статус претходне заштите и систематски истражених блокова; пријем, обрада и електронско ажурирање документације, као и провера и допуна збирки документацијом у оквиру Одељења за документацију и дигитализацију.

У циљу реализације програма вршено је редовно одржавање програмског система за вођење, управљање и коришћење документације непокретног културног наслеђа, као и унос података за стављање у функцију дигиталних докумената у базу података.

2. Дигитализација документације

Дигитализација и дигитализовање документације непокретног културног наслеђа на подручју града Београда представља дугорочну активност, која у Заводу за заштиту споменика културе града Београда у континуитету траје од 2007. године. Након неколико реализованих кампања дигитализовања аналогних докумената, током 2017, 2018. и 2019. године израђена је и стављена у функцију вишекорисничка база података *Програмски систем за вођење, управљање и коришћење документације непокретног културног наслеђа*, методолошки заснована на постојећим збиркама и фондовима Одељења за документацију и дигитализацију. Успостављање овог система

у наредним фазама обухватало је унос дигитализованих и формирање дигиталних докумената, што чини засебан и дугорочан сегмент рада с циљем функционисања базе података у пуном капацитету. Крајњи циљ програма у целини је јачање радних капацитета с једне стране, посебно имајући у виду да је база података доступна сваком стручном сараднику из његовог радног окружења, а с друге стране унапређено чување изворних аналогних докумената. У временском периоду од 15 година, од када је започета дигитализација, значајан број добара је утврђен за споменике културе. У том активности су усмерене и на континуирану дигитализацију документације и ажурирање базе података, у циљу оптималне доступности дигиталне документације стручним сарадницима. Паралелно са стављањем у функцију базе података *Програмског система за вођење, управљање и коришћење документације непокретног културног наслеђа*, Завод за заштиту споменика културе града Београда се прикључио Информационом систему непокретних културних добара Републичког завода за заштиту споменика културе, којим је умрежена служба заштите на подручју Републике Србије.

3. Прикупљање грађе за хемеротеку

Завод за заштиту споменика културе града Београда прикупља хемеротеку везану за све аспекте своје делатности. Хемеротека се састоји од електронских прилога штампаних медија, других електронских медија, телевизијских прилога и друштвених мрежа. Мониторинг и годишња квантитативно-квалитативна анализа медијских објава о Заводу за заштиту споменика културе града Београда доприносе сагледавању угледа установе културе у јавности и омогућавају дефинисање и/или промену стратегије досадашњих односа с јавношћу. С друге стране, хемеротечка грађа представља незаобилазан извор документације која се чува о непокретним културним добрима.

4. Набавка нових публикација за библиотеку

Током 2023. године купљено је шест публикација, док је већи број набављен у оквиру међубиблиотечке размене.

5. Електронска каталогизација библиотечког фонда Завода

Програм је реализован у делу приступа бази и коришћења система библиотечког софтвера *COBISS* (преко Народне библиотеке Србије).

4.2. ИЗРАДА КОНЗЕРВАТОРСКО-РЕСТАУРАТОРСКИХ ПРОЈЕКАТА

4.2.1. БЕОГРАДСКА ТВРЂАВА

1. Ревизија Пројекта рестаурације Римског бунара на Београдској тврђави

Велики бунар, познатији као *Римски*, убраја се у једно од ретких очуваних дела барокне архитектуре из времена владавине Хабзбуршке монархије у Београду. Радови на изградњи су вероватно започети већ после 1717. године и завршени 1731. године. Бунар се налази поред Југозападног бедема Горњег града, у непосредној близини Краљ капије. У Заводу за заштиту споменика културе града Београда је 2007. године израђен Програм истраживачких радова на простору Римског бунара. На основу овог програма изведена су истраживања и израђени елаборати. Пројекат је израђен 2014. године. Током 2023. године извршена је ревизија Пројекта који поред архитектонског дела

садржи и пројекат хидротехничких и пројекат електроинсталација. Пројекат је добио сагласност Републичког завода за заштиту споменика културе.

4.2.2. ГРАДСКА АРХИТЕКТУРА

2. Пројекат рестаурације Теразијске чесме

Конзерваторско-рестаураторски радови на Теразијској чесми последњи пут су извођени 2002. године, чесма је у релативно лошем стању. Услед таквог стања чесме, изложености атмосферилијама и загађењу, неопходно је у скорије време извести радове на конзервацији, рестаурацији и санацији чесме.

Током 2023. године спроведен је увид у стање на терену, архивско истраживање, затим испитивање камена и израда елабората (спољна сарадња), извршено је 3Д снимање чесме, техничка документација постојећег стања и израда пројекта је у завршној фази. Сви елаборати су завршени, комплетан пројекат ће бити завршен до краја јануара.

3. Израда Пројекта постојећег стања куће Арчибалда Рајса

Током 2023. године извршена су теренска и архивска истраживања, завршено 3Д снимање објекта, израђена техничка документација и на завршен Пројекат постојећег стања куће Арчибалда Рајса прибављена сагласност Републичког завода за заштиту споменика културе града Београда.

4. Пројекат постојећег стања зграде ПРИЗАД-а

Имајући у увиду значајну архитектонску вредност зграде ПРИЗАД-а, а у циљу праћења стања споменика културе и евидентирања извршених измена на изворном стању објекта, током 2023. године извршено је истраживање и увид у његово стање и израђена пратећа фото-документација.

У циљу израде свеобухватног пројекта и израде техничке документације реконструкције инсталација, била је неопходна израда Елабората техничке документације анализе постојећег стања унутрашњих инсталација објекта.

Елаборатом анализе постојећег стања обухваћене су:

- електроинсталације
- грејање и хлађење с предлогом решења,
- водовод и канализација.

Током 2023. године, извршено је 3Д снимање објекта ПРИЗАД-а и припремљени су графички прикази у *DWG* формату, док је Завод за заштиту споменика културе града Београда израдио финални пројекат у складу с програмом рада.

5. Израда Пројекта дренаже и санације дела порте и парохијског дома Вазнесењске цркве

Имајући у виду озбиљну угроженост порте Вазнесењске цркве и објеката у њој присуством подземних вода које су довеле до појаве влаге и оштећења, пре свега парохијског дома, била је неопходна израда пројектне документације за дренажу дела порте и санацију од влаге парохијског дома Вазнесењске цркве у Београду.

У 2023. години реализована су сондажна истраживања и анализе планирана Програмом рада. Прибављени су Услови за предузимање мера техничке заштите од Републичког завода за заштиту споменика културе и уговорена израда пројекта дренаже и санације. Пројекат је завршен, односно у фази исправки примедби овог Завода, након чега ће бити прослеђен Републичком заводу за заштиту споменика културе на сагласност.

Вазнесењска црква у Београду (културно добро, Решење Завода бр. 290/3 од 27. 4. 1967. године) саграђена је 1863. године за потребе војске. Пројекат за цркву израдили су пуковник Павле Станишић и Јован К. Ристић, начелник Главне управе грађевина. Конципирана је као једнобродна грађевина сажетог уписаног крста, са пет кубета. Фасада цркве је обликована у духу романтизма са стилским карактеристикама везаним за српско средњовековно сакрално градитељство. Непосредно уз цркву, у северном делу порте налази се високи звоник, који је подигнут 1939. године на месту старијег.

4.3. ПРОГРАМИ У ЦИЉУ ПОПУЛАРИЗАЦИЈЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈЕ ДЕЛАТНОСТИ ЗАВОДА (изложбе, конференција и издавачка делатност)

1. Изложба *Архитект Милан Злоковић и фотографија: београдске реализације од 1924. до 1941. године*

Поводом обележавања јубилеја 125 година од рођења архитекте Милана Злоковића, Завод за заштиту споменика културе града Београда у сарадњи са Фондацијом „Милан Злоковић“ приредио је изложбу под називом *Архитект Милан Злоковић и фотографија: београдске реализације од 1924. до 1941. године / Идеја и мисао*, која се састоји од две изложбене поставке – једне у Заводу за заштиту споменика културе града Београда и друге у Установи културе „Пароброд“. Јединствена идеја о две изложбене целине са заједничким именитељем представља истовремено добар пример међуинституционалне сарадње државних институција и фондације.

Панои са приказима седам објеката из опуса архитекте Милана Злоковића, који су проглашени за споменик културе, били су изложени у Заводу.

На паноима су представљени историјски цртежи, као и старе и нове фотографије једног рентијерског објекта, више приватних стамбених вила међу којима је и она коју је аутор пројектовао као своју породичну кућу, зграда Универзитетске дечије клинике у Тиршовој улици и пословна зграда „Фијата“ на Аутокоманди. Истовремено, на паноима су цитати архитекте Злоковића који се тичу пре свега његовог размишљања о модерној естетици и њеном месту у савременим архитектонским и друштвеним токовима. Изложбе прати и каталог везан за део поставке у УК „Пароброд“.

2. Изложба *Петар Зарић*

Изложба *ПЕТАР ЗАРИЋ / Стручно цртање и детаљисање / Обрада дрвета / Унутрашња архитектура у дрвету* Завода за заштиту споменика културе града Београда одржана је током септембра 2023. године, на којој су поводом 120 година од рођења и 50 година од смрти Петра Зарића, представљене оригиналне скице, пројекти и фотографије радова, комади намештаја и други елементи ентеријера.

Током рада на обнови Централне куле Старог сајмишта, Завод за заштиту споменика културе града Београда је ступио у контакт с потомцима Петра Зарића, у чијој богатој заоставштини је сачуван и албум с фотографијама које је Зарић лично снимио при уређењу ентеријера просторија Централног павиљона и Задужбине Николе Спасића у комплексу новоизграђеног Београдског сајма 1937. године.

Изложба *Петар Зарић, Стручно цртање и детаљисање, Обрада дрвета, Унутрашња архитектура у дрвету* представља изузетну личност обдарену многим способностима: одличног цртача, познаваоца стручне теоријске спреме, маштовитог

креатора у дрвету који је до танчина познавао стилове, квалитет и ћуди дрвета и технологију обраде, проналазача и предавача на Академији примењене уметности. Уређивао је многе изложбене просторије наших сајмова у земљи и иностранству, креирао и израђивао намештај за разне потребе, за потребе Српске православне цркве радио иконостасе и црквени намештај, био је велики стручњак области *Унутрашња архитектура у дрвету*.

3. Изложба *Посвета београдском школству*

Програм је реализован у оквиру манифестације Дани европске баштине у Београду 2023, с пратећим програмима у виду стручних вођења за ђаке основних и средњих школа на територији града Београда. Изложбом је уједно отворена манифестација, 15. септембра 2023. године у Великој галерији Дома војске у Београду у присуству државних званичника и бројних посетилаца. Изложбу је посетило више од две хиљаде људи.

Циљ изложбе је био да се кроз приказ објеката школске намене који су утврђени за споменике културе презентује позиција ових примера непокретног културног наслеђа њиховим тренутним корисницима. Основне и средње школе града Београда и даље живе у оквиру урбаног језгра престонице и чине активан део живота њених сугрђана. Богатство вредности које дефинишу споменике културе приказано је кроз призму заштите непокретног културног наслеђа, путем поставке и пропратног каталога како би се оживело и развијало њихово место у оквиру баштине културног сећања и памћења. Приказ одабраног документарног материјала пробудио је и усмерио пажњу јавности на школске објекте, који од свог подизања до данас сведоче о историјском развоју Београда и просветитељства на нашем поднебљу. С тим циљем позвани су сви бивши и садашњи ђаци и професори да с нама поделе своје успомене у виду писаног или фото материјала који је био саставни део поставке. Такође, сав приход од продаје каталога који се остварио за време трајања изложбе Завод је проследио деци и штићеницима Установе за децу и младе „Сремчица“. У циљу успешне реализације изложбе, успоставила се сарадња с Педагошким музејом, који је за поставку позајмио школски инвентар. Овим програмом остварена је сарадња са установама образовања – основним и средњим школама и подршка у припреми изложбе.

4. Монографија *Ар деко у српској архитектури*

Током 2023. године публикована је монографија *Ар деко у српској архитектури*, аутора др Милана Просена. Пројекат је реализован у сарадњи са Факултетом примењених уметности у Београду. Ар деко (*Art Déco*) је стилска појава у српској архитектури која упркос својој доминантној заступљености и изузетним остварењима у градитељству Београда и Србије међуратног периода, представља маргинализовану тему српске историографије, која је у вишедеценијском заостатку у односу на проучавање овог међународног стила у другим срединама. Научна монографија националног значаја *Ар деко у српској архитектури* доноси резултате вишегодишњег научног рада др Милана Просена, заснованог на истраживању већег броја приватних заоставштина српских градитеља, јавних архивских и музејских збирки, систематизује одлике ар декоа као стила у српској архитектури, документујући, анализирајући и валоризујући бројна ауторска дела, која ће у публикацији бити илустрована оригиналном пројектном документацијом, старим и савременим фотографијама, које до сада нису биле објављиване у већој мери.

5. Друго допуњено издање монографије *Никола Несторовић*

У 2023. години публиковано је друго допуњено издање монографије *Живот и дело архитекте Николе Несторовића,* аутора др Марине Павловић. Никола Несторовић (Пожаревац, 1868 – Београд, 1957), један је од најзначајнијих стваралаца националне архитектуре новијег доба. Већи део његовог обимног стваралачког рада, оствареног у Београду, и данас представља окосницу историјског језгра града, што потврђује и број од 13 здања која су утврђена за културна добра. Његов пројектантски опус је настајао у прве три бурне деценије двадесетог века (1899–1927), током којих је српска архитектура прешла пут од конзервативног академизма и романтизма преко сецесије и националног стила до консолидације модернизма. Како је целокупан тираж првог издања распродат, а током пет година се дошло до нових сазнања и Завод за заштиту споменика културе града Београда је учествовао на рестаурацији већег броја здања која је пројектовао Никола Несторовић, друго допуњено издање је употпуњено новим сазнањима уз знатно бољу графичко/техничку и визуелну опрему монографије.

6. Дванаеста научностручна конференција Завода за заштиту споменика културе града Београда – *Заштита градитељског наслеђа у 21. веку – изазови и могућности*

Током 2023. године организована је међународна научностручна конференција *Заштита градитељског наслеђа у 21. веку – изазови и могућности* и публикован пратећи зборник радова. Почетком године је дефинисана тема конференције и формирани су Научни и Организациони одбор. Према предвиђеном плану и динамици организације, спроведени су позиви за достављање апстраката односно радова који су прошли двоструке рецензије, на основу којих је извршена селекција радова публикованих у Зборнику радова објављеном на дан одржавања конференције. Конференција је одржана 6. октобра 2023. године, у свечаној сали Завода за заштиту споменика културе града Београда.

7. Часопис *Наслеђе* XXIV

Научни часопис *Наслеђе* покренут је 1997. године у намери да буду публиковани и доступни научној, стручној и широј јавности резултати рада на истраживању, валоризацији и конзервацији културне баштине Београда, као и да се афирмишу културно наслеђе и напори Завода за заштиту споменика културе града Београда на његовом очувању и презентовању. С обзиром на значај ауторских прилога, часопис је у оквиру редовне универзитетске наставе постао незаобилазан извор историографских података, као и извор података за бројне научне радове, студије и пројекте. До данас су публикована двадесет и три броја, а аутори радова су истакнути стручњаци из друштвено-хуманистичких и техничких наука. На основу категоризације Министарства просвете, науке и технолошког развоја научних часописа за 2020. годину чији издавачи су из Републике Србије за област историје, археологије и етнологије, сврстан је у категорију М51 – врхунски часопис националног значаја. У другој половини 2023. године изашао је XXIV број часописа *Наслеђе*.

8. Каталози за десет споменика културе

Завод је 2008. године публиковао прву серију каталога за 10 појединачних културних добара на подручју Београда и 2023. године је реализована тринаеста серија. Циљ пројекта су афирмација и популаризација културне баштине широј јавности, едукација о значају и значењу наслеђа, као и иницирање нових културних итинерера.

Каталози излазе у тиражу од 1.000 примерака за свако појединачно културно добро, урађени су двојезично, на српском и енглеском језику, и садрже кратак историјат и валоризацију културног добра, историјске планове, архивске и савремене фотографије културног добра. За 2023. годину је публикована нова серија која се бавила просторним културно-историјским целинама које нису обрађене 2022. године: Београдска тврђава, Подручје уз Улицу кнеза Милоша, Централна зона Новог Београда, Антички Сингидунум, Антички Таурунум, Насеље Церак виногради, Професорска колонија, Смиљанићева улица, Чаршија у Бељини, Крунски венац.

4.3.1. ЕДУКАЦИЈА

1. Програм *Бео Кул градска тура*

Бео Кул Градска Тура – програм популаризације културног наслеђа међу младима, кроз сарадњу са београдским средњим школама, остварује се током читаве школске године, односно према устаљеној пракси финализираће се у мају 2024. године. Овогодишња тема пројекта је просторна културно-историјска целина од великог значаја за Републику Србију – *Старо језгро Земуна* са припадајућим споменицима културе. Након десет школских година и интензивног рада са десет генерација београдских средњошколаца, Завод за заштиту споменика културе града Београда је приредио 8. децембра 2023. године манифестацију Јубиларних десет година београдске културе – Бео Кул градске туре, у којој су учествовали ученици некадашњи полазници програма, као и њихови професори – сарадници на пројекту и директори школа учесница, који су све време били значајна подршка. Идеја манифестације је била да се резимирају резултати, поделе мишљења и искуства како професора тако и ђака учесника и чују предлози за његово унапређење у наредној фази. То је била и јединствена прилика да се сусретну учесници различитих генерација и упореде утиске.

2. *Наслеђе за децу*

Током 2023. године у оквиру пројекта *Наслеђе за децу* остварена је сарадња и посета основним школама, као и предшколским установама. У оквиру овог програма организоване су различите радионице за децу, као и предавања у згради Завода. Током 2023. године радило се на припреми штампања новог тиража првог броја радне свеске – бојанке за децу у оквиру пројекта *Наслеђе за децу*.

4.3.2. ОДНОСИ СА ЈАВНОШЋУ

Веб-презентација

Током 2023. године рађено је на унапређењу и ажурирању постојећег садржаја. Све активности Завода су редовно постављане на сајт у виду вести, а текстовима посвећеним појединачним културним добрима радило се на едукацији и популаризацији културног наслеђа.

Све информације са сајта Завода паралелно се објављују и на друштвеним мрежама (инстаграм, фејсбук).

4.3.3. УЧЕШЋЕ НА СТРУЧНИМ СКУПОВИМА

Учешће на научним и стручним скуповима у земљи

1. Учествовање на Саветовању – *Осветљење 2023*, под покровитељством ДОС-а, у периоду од 31.10. до 3. 11. 2023. године у Куршумлијској бањи;
2. Учешће на Руско-српском културном форуму у организацији министарстава културе Русије и Србије;
3. Секција за заштиту археолошког наслеђа Српског археолошког друштва Суботица, од 26. до 28. 10. 2023. године;
4. Годишњи *Röfix* семинар, Суботица, 2. и 3. 11. 2023. године.

Учешће на стручним скуповима у иностранству

1. Међународна конференција *Допринос мрежа ОЦД унапређењу културног наслијеђа у БиХ*, Сарајево, 1. децембар 2023. године;
2. Годишњи састанак научног Икомосовог међународног комитета за камен и порозне грађевинске материјале;
3. Учешће на конференцији *Architectural Heritage and Contemporary Architecture* (*ICAHCA*), коју је организовао *National University of Architecture and Construction of Armenia* и *Mekhitarist Congregation* из Италије на острву Сан Лазаро;
4. Презентација фирме *Reynaers* од 6. 6. до 8. 6. 2023. у Белгији, у месту Дуфел;
5. Средњовековна секција Српског археолошког друштва 2023. године, Котор, од 30. 11. до 3. 12. 2023. године.

4.4. ИЗВОЂЕЊЕ РАДОВА НА КУЛТУРНИМ ДОБРИМА И ДОБРИМА ПОД ПРЕТХОДНОМ ЗАШТИТОМ

1. Конзервација и рестаурација 13 археолошких налаза од керамике

Током археолошког надзора и заштитних археолошких интервенција који су обављени у периоду од 2019. до 2022. године, на простору Дорћола су откривени покретни археолошки налази из периода 16–17. века који сведоче о историји овог дела Београда у време турско-аустријске владавине. На 13 посуда обављен је конзерваторско-рестаураторски третман.

Програм је реализован, конзервацију и рестаурацију предмета извео је Студио за конзервацију и рестаурацију „*Guard art*“.

4.5. ПРОГРАМИ КОЈИ НИСУ РЕАЛИЗОВАНИ, А БИЛИ СУ ПРЕДВИЂЕНИ ПЛАНОМ РАДА ЗА 2023. ГОДИНУ

Од свих пројеката који су планирани *Програмом рада Завода за заштиту споменика културе града Београда за 2023. годину* нису реализована два пројекта:

1. **Гробље ослободилаца Београда 1944. – друга фаза**

Извођење радова није реализовано јер Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања није одобрило средства за реализацију друге фазе пројекта.

2. **Анализа могућности начина обнове просторне културно-историјске целине *Централна зона Новог Београда*** – испитивања, истраживања и предлози решења и сарадње са другим градским институцијама – друга фаза, пројекат није реализован.

4.5.1. ПРОГРАМИ КОЈИ СУ ДЕЛИМИЧНО РЕАЛИЗОВАНИ:

1. Израда Пројекта рестаурације уличне фасаде и крова Крсмановићеве куће на Теразијама

Крсмановићева кућа на Теразијама, утврђена за културно добро од великог значаја (Одлука, *Сл. гласник СРС*, бр. 14/79), подигнута је 1885. године према пројекту Јована Илкића, једног од најплоднијих градитеља прве српске генерације школованих архитеката у деветнаестом веку. Лоцирана је на терену у денивелацији између Теразија и Балканске улице тако да са теразијске стране има високо приземље, а на дворишној страни две етаже са излазом на башту, која се каскадама пружа до Балканске улице. Објекат је изведен у стилу необарока с китњастим украсима декоративне штуко пластике. По архитектонској композицији, унутрашњој диспозицији и занатским радовима, ова зграда спада међу најбоља остварења Јована Илкића.

Услед прокишњавања крова дошло је до пропадања богате атике и кровног венца и фасада се налази у изузетно лошем стању.

Током 2023. године реализована је спољна сарадња, извршено је снимање објекта, припрема подлога, израда техничке документације постојећег стања и започета израда пројекта. Израда графичких прилога, нумеричког и текстуалног дела пројекта је у завршној фази.

2. Ревизија Пројекта рестаурације фасада Дома Друштва Црвеног крста и зграде Црвеног крста Србије

Дом Друштва Црвеног крста у Симиној 19 (споменик културе, Одлука о проглашењу, *Сл. лист града Београда*, бр. 16/87), подигнут је 1879. године према пројекту Александра Бугарског. Услед потреба за простором, 1935. године, у продужетку у Симиној 21, подигнута је нова зграда према пројекту архитекте Миливоја Смиљанића, која се стилски и обликовно уклапа уз старији објекат. Фасаде обе зграде су у лошем стању тако да је Завод за заштиту споменика културе још 2008. године израдио пројекте конзерваторско-рестаураторских радова на ревитализацији фасада обе зграде. Међутим, пројекти нису изведени услед недостатка финансијских средстава. С обзиром на то да је од израде пројеката прошло четрнаест година, било је неопходно извршити ревизију пројеката – два одвојена пројекта, јер је реч о два објекта, који поред пројеката рестаурације фасада садрже и пројекте громобранских инсталација и пројектну документацију атмосферских пражњења. Израда графичких прилога, нумеричког и текстуалног дела пројеката је у завршној фази.

4.6. ПРОЈЕКТИ КОЈИ СУ РЕАЛИЗОВАНИ ТОКОМ 2023. ГОДИНЕ, А НИСУ БИЛИ ПРЕДВИЂЕНИ ПРОГРАМСКИМ СРЕДСТВИМА

1. **Извођење радова на рестаурацији и конзервацији Спомен-чесме краља Александра Првог у Лисичјем потоку**

На основу пројекта Завода за заштиту споменика културе града Београда, током 2023. године изведене су рестаурација и конзервација Спомен-чесме краља Александра Првог у Лисичјем потоку. Чесма је подигнута 1932. године под покровитељством краља Александра Првог Карађорђевића, да би 1936. године била обновљена и свечано откривена као Спомен-чесма, након погибије краља Александра у Марсеју, 9. октобра 1934. године.

Чесма је зидана у камену, обложена црвеним сијенитом, који је био намењен за Споменик незнаном јунаку на Авали. Услед небриге, чесма је била делимично затрпана земљом, делови камених блокова су недостајали, а вода из чесме је плавила околни простор јер је и одвод воде био зачепљен.

Радовима који су извођени од маја до јула 2023. године изведена је санација стенске масе иза чесме, рестаурација недостајућих блокова, као и враћање померених блокова на њихово место, консолидација камена, израда плоче са стиховима по узору на оригиналну, израда недостајућег монограма краља Александра Првог Карађорђевића, конзерваторско-
-рестаураторски радови на чишћењу бронзане главе лава уз замену девастиране луле за воду и чишћење одвода воде. Изведена је и хидрофобна и антиграфитна заштита чесме.

Поред наведених конзерваторско-рестаураторских радова, изведени су и радови на партерном уређењу простора испред чесме према пројекту ЈКП „Зеленило Београд“.

2. **Монографија *Београдска тврђава на историјској фотографији* – из документације Пројекта Београдска тврђава Археолошког института**

Током 2022. године планиран је почетак реализације двогодишњег заједничког пројекта Завода за заштиту споменика културе града Београда и Археолошког института, који би за резултат имао објављивање монографије *Београдска тврђава на историјској фотографији*. Монографија је припремљена за штампу, као што је планом било и предвиђено, односно завршен је прелом 2022. године, а 2023. године је монографија одштампана средствима које су обезбедили Министарство културе и Археолошки институт.

3. **Изложба студентских радова *Савремено у наслеђу – експериментални модели ревитализације Виле Мозер Милана Злоковића***

Изложба је настала као резултат сарадње Завода за заштиту споменика културе града Београда и Архитектонског факултета Универзитета у Београду. Изложба је отворена у свечаној сали Завода за заштиту споменика културе града Београда 20. октобра 2023. године.

4. **Извођење радова на зидном сликарству Дворске капеле Светог Симеона Мироточивог у згради Патријаршије у Београду**

Радови су изведени средствима Министарства културе према елаборату Републичког завода за заштиту споменика културе. Завод је спровео процедуру јавне набавке, ангажовао изабрану конзерваторску радионицу и вршио конзерваторски надзор.

5. **Извођење радова на конзервацији и рестаурацији иконостаса Дворске капеле Светог Симеона Мироточивог у згради Патријаршије у Београду**

Радови на Дворској капели Светог Симеона Мироточивог у згради Патријаршије у Београду изведени су средствима Министарства културе према елаборату Републичког завода за заштиту споменика културе. Завод је спровео процедуру јавне набавке, ангажовао изабрану конзерваторску радионицу и вршио конзерваторски надзор.

6. **Хитне интервенције на јавним споменицима на територији града Београда**

Радови су изведени из редовних средстава Завода.

Завод за заштиту споменика културе града Београда је у склопу хитних интервенција урадио санацију оштећеног постамента Споменика Бранославу Нушићу, чиме је спречено његово даље девастирање и враћен његов изворни изглед. У складу са конзерваторско-рестаураторским регулативама, гранитна плоча је очишћена и ремонтирана на своју позицију.

Завод за заштиту споменика културе града Београда је у склопу хитних интервенција на споменицима на територији града Београда 2023. године обавио санацију постамента Споменика Риги од Фере и Чукур чесме на Општини Стари град, као и потпуну конзервацију и рестаурацију надгробног споменика Аксентију Миладиновићу у Општини Лазаревац.

Такође, у склопу хитних интервенција на споменицима на територији града Београда 2023. године, извршено је уклањање графита са постамената споменика кнезу Михаилу, Николи Пашићу, Јосифу Панчићу и Споменика захвалности Француској. Такође, извршено је површинско чишћење Споменика Иви Андрићу, који се налази на Андрићевом венцу, као и уклањање графита са фасада у непосредној околини. Уклоњени су графити и очишћене доње зоне фасада са споменика културе Крсмановићева кућа на Теразијама, културног добра од великог значаја, као и са фасаде Зграде Министарства просвете – данашње Вукове задужбине, такође споменика културе од великог значаја.

7. **Израда идејног решења уређења простора око Споменика браниоцима Београда 1915. у Доњем граду Београдске тврђаве, на основу пројекта Коље Милуновића**

Споменик браниоцима Београда 1915. године на Дунавском кеју у Београду је подигнут 1988. године. Аутор пројекта је истакнути српски уметник, вајар Никола – Коља Милуновић.

Споменик је конципиран у виду градске капије – триптиха. Полукружна бронзана врата с лучним тимпанонима постављена су у средиште меморијала, а бочна монументална крила, састављена од по три масивна сегмента од гранита, фланкирају капију која уједно представља централни идејни и ликовни мотив. У полукружном тимпанону окренутом ка реци приказане су допојасне фигуре српских војника, а на супротној страни на тимпанону који гледа ка граду стоји испис говора мајора Гавриловића.

Пројектом су предвиђене санација и конзервација споменика, које су обухватиле површинско чишћење камених делова споменика употребом неабразивних средстава у комбинацији са чишћењем топлом водом под притиском, уклањање трошне фуге механичким путем и наношење нове фуг масе која по боји одговара изгледу камена и наношење хидрофобне и антиграфитне заштите по каменим површинама споменика.

Поред санације и конзервације самог споменика, пројектом је предвиђено партерно уређење непосредног окружења и то: уклањање тениских терена са источне стране простора споменика, који покривају кружни плато и пресецају источни део постојеће ободне стазе.

Пројектом је обухваћено детаљно геодетско и техничко снимање припадајућег простора парцеле споменика, стаза од масивних плоча ломљеног камена, хумке, носача два текстуална исписа и околних травнатих површина, затим нивелација хумке, травнатих површина и свих површина од ломљеног камена, са поправком и допуном

истих каменом истих карактеристика. Пројектом је предвиђено шире партерно уређење у свему према идејном решењу аутора.

Пројекат је реализовало ЈКП „Зеленило Београд“ током 2023. године, под надзором Завода за заштиту споменика културе града Београда.

8. **Извођење радова на замени фасадне столарије на главној фасади Ратничког дома у Београду, Улица браће Југовића бр. 19**

Пројектном документацијом коју је израдио Завод за заштиту споменика културе града Београда обухваћени су радови на делимичној замени фасадне столарије на уличној фасади предметног објекта у Улици браће Југовића у Београду. У склопу извођења радова постојећа дотрајала столарија замењена је новом, у задатим грађевинским отворима, са крилима од дрвених ламелираних профила од првокласног дрвета прилагођених за двослојно термоизолационо нискоемисионо стакло и окове за дефинисан начин отварања. Подела на прозорима, број крила, профилација и изглед урађени су у складу са датим изгледом и формом фасадне столарије. Нови прозори постављени су на месту демонтираних прозора, а механичка веза за делове зида изведена према прописима.

Изградња палате Ратничког дома, данас Дом војске, као централног културног средишта војске и резервних официра започета је током октобра 1930, а завршена је 1932. године. Доградњом из 1939. године задржана је идентична стилска формулација првобитног објекта, а палата је заузела простор целокупног урбанистичког блока између улица Браће Југовића, Француске, Симине и Емилијана Јосимовића. Ратнички дом је подигнут на плацу бившег Велосипедског клуба, који је Општина београдска поклонила бившим ратницима, на основу конкурсног пројекта архитеката Живка Пиперског и Јована Јовановића, чије је ово најзначајније дело. Од самог настанка објекат је требало да има карактер друштвеног дома и, по сведочењу савременика, изграђен је по угледу на друштвене домове у Чехословачкој и Пољској. По изградњи Дома у њега су усељена бројна удружења и савези, као што су Удружење резервних официра и ратника, Јадранска стража, Удружење добровољаца, Соколска матица, Друштво пријатеља Француске и други. Данашња функција Дома војске не разликује се много од оне установљене по подизању.

Због значајних културно-историјских и архитектонско-урбанистичких вредности, 1984. године Ратнички дом у Улици браће Југовића 19 у Београду утврђен је за културно добро (Одлука о проглашењу, *Сл. лист града Београда*, бр. 23/84).

9. **Изложба *Наслеђе на разгледницама Београда***

Изложба је остварена у оквиру манифестације Дани Београда 2023. године и свечано отворена на Тргу Републике у Београду. Након успешно реализоване изложбе *Наслеђе Београда кроз објектив Ристе Марјановића*, на којој је било приказано непокретно културно наслеђе наше престонице на фотографијама насталим у периоду од 1936. до 1946. године, Завод за заштиту споменика културе и ауторке су се вратиле београдском наслеђу као вечитој инспирацији. Изложба *Наслеђе на разгледницама Београда* има за циљ да пренесе дух и развој београдске улице, архитектуру, људе и догађаје, забележене на разгледницама на чијем наличју су биле неке од најинтимнијих и најлепших порука које су слате не само у оквиру Србије већ и у свет. На старим разгледницама Београда јасно се види преображај изгледа улица и целокупног града у периоду од деведесетих година 19. века до средине 20. века, а оне су током манифестације Дани Београда приказане у оквиру изложбе захваљујући сарадњи која је

успостављена с колекционарком Снежаном Вицић, која је дала значајан допринос у њеној реализацији.

10. **Илустровани и анимирани филм *Од Сингидунума до Београда* – у циљу популаризације културног наслеђа међу најмлађима**

Филм чија је тема споменик културе од изузетног значаја за Републику Србију – Београдска тврђава –реализован је на српском и енглеском језику и постављен је на *youtube* канал Завода.

11. **Пројекат *Геофизичка снимања на простору комплекса средњовековне митрополије у Београду – Црква Успења Богородице,* у сарадњи с Археолошким институтом САНУ**

Истражени простор обухвата површину од 5.500 m^2 и налази се у јужном делу КП 67/2, ГО Стари Град, у оквиру Београдске тврђаве, споменика културе од изузетног значаја (Решење Завода за заштиту споменика културе града Београда бр.290/4 од 31. 5. 1965. године, *Службени гласник СРС*, 14/79).

Геофизичка истраживања на простору комплекса средњовековне митрополије извршена су у циљу добијања релевантних података о положају и изгледу средњовековне цркве Успења Богородице, која се налазила у подножју Дунавске падине, уз данас видљиве остатке митрополитског двора.

Остаци цркве нису откривени током археолошких ископавања вршених у периоду од 1977. до 1997. године, као ни геофизичким мерењима вршеним 1990. и 2006. године. Простор предвиђен за истраживања је тек делом истражен, док је делом уништен у експлозији која се догодила у време опсаде града 1717. године. Последице ове експлозије по старије културне слојеве и остатке зиданих структура још увек нису у довољној мери познате. Због тога је и питање позиције митрополитске Цркве Успења Богородице до данас остало отворено.

У овим истраживањима коришћена је недеструктивна метода прилагођена археолошким истраживањима, која захтева високу резолуцију добијених података у блископовршинском слоју терена, односно прикупљање великог броја података за кратко време.

12. **Пројекат реконструкције Италијанског павиљона на Старом сајмишту у Београду, Сајмиште бр. 28**

Пројекат санације, адаптације и реконструкције Италијанског павиљона у комплексу Старога сајмишта подразумева израду комплетне пројектне документације да би се споменик културе вратио у изворно стање и оспособио за нову намену меморијалног центра. Током 2023. године је завршена комплетна техничка документација, а за добијање дозволе се чека решење имовинскоправних послова, што је у делокругу надлежности Меморијалног центра Старо Сајмиште.

13. **Изложба под називом *Све је у броју и мери***

На иницијативу Астрономске опсерваторије у Београду, Завод се укључио у реализацију изложбе која је отворена 16. новембра 2023. године. Тема изложбе била је приказ изведених радова на рестаурацији павиљона Астрономске опсерваторије на Звездари од 2015. године до данас. Изложба је била постављена у Павиљону великог рефрактора, а у склопу отварања посетиоци су имали прилику да обиђу три од пет обновљених павиљона, Павиљон великог рефрактора, Павиљон малог рефрактора и Павиљон малог меридијанског круга (Школски павиљон).

14. **Пројекат санације и реконструкције објекта Педагошког музеја у Београду**

Зграда Реалке је подигнута око 1840. године у стилу класицизма, вероватно по пројекту Франца Јанкеа. Саграђена је као приватна резиденција Цветка Рајовића, управитеља вароши Београда и истакнуте политичке личности. Касније је добила јавну намену: у њој је био смештен енглески конзулат, затим жандармерија, војни штаб, а од 1867. године до Другог светског рата непрестано Прва београдска реалка. Најстарија је сачувана београдска зграда грађена у потпуности у европском духу и јединствени је пример класицизма. Уз старију зграду, почетком XX века, услед недостатака школског простора, дограђена је двоспратница. Нови објекат је повезан с постојећим и данас чини једну целину, али је архитектура била усклађена са захтевима времена па су фасаде обликоване елементима сецесије. Од 1969. године у згради београдске Реалке се налази Педагошки музеј, на предлог учитеља Димитрија Путниковића, председника Учитељског удружења.

Идејни пројекат радова на санацији и адаптацији објеката и уређењу дворишта Педагошког музеја Завод за заштиту споменика културе града Београда је започео 2022. године, у којој је завршен пројекат архитектуре и геодетски елаборат. У току 2023. године комплетиран је Идејни пројекат са свим фазама. Пројекат је добио сагласност Републичког завода за заштиту споменика културе. Такође, 2023. године поднет је захтев кроз систем ЦЕОП за добијање Одобрења за извођење радова. Почетком 2024. године је добијено Одобрење за извођење радова.

15. **Пројекат санације и рестаурације појединачног гроба генерала Божидара Јанковића (породична гробница Ковачевић, парцела 10)**

Са металне ограде гробнице поступком шмирглања је уклоњена рђа, поправљени су оштећени елементи, те је ограда обојена црном мат бојом и заштићена од поновног рђања. Урађена је демонтажа каменог опсега заједно са бетонском надгробном површином и израда армиранобетонског подножја опсега гробнице. Очишћени су сви камени делови гробнице и уклоњени биолошки слојеви. Изведена је рестаурација демонтираних камених комада опсега, након чега је поново монтиран, као и рестаурације бетонске надгробне површине. Камени надгробни споменик је очишћен и урађена је санација пукотине која се налазила у горњој зони. Урезана инскрипција је испуњена црном бојом. На све камене делове гробнице је нанета хидрофобна заштита. Радове је финансирало Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања.

16. **Пројекат санације и рестаурације појединачног гроба мајора Војислава Танкосића (породична гробница Танкосић)**

Са металне ограде гробнице поступком шмирглања је уклоњена рђа, поправљени су оштећени елементи, те је ограда обојена црном мат бојом и заштићена од поновног рђања. Очишћена је бетонска надгробна хоризонтална плоча, уклоњене су флеке од воска, рђе и биолошки слојеви. Такође су очишћена и два камена нагробна споменика, са рестаурацијом механичких оштећења. Урезана инскрипција је испуњена црном бојом. На све камене делове гробнице нанета је хидрофобна заштита. Радове је финансирало Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања.

17. **Пројекат санације и рестаурације појединачног гроба потпуковника Војина Поповића – Војводе Вука**

Изведено је уклањање рђе са металних ланаца ограде гробнице, поступком шмирглања, након чега је нанета црна мат боја и заштита од рђања. Мермерни стубови, као и мермерна хоризонтална нагробна плоча су очишћени, а урађена је и санација пукотина. Урађена је демонтажа бетонске ободне стазе и израда нове. Део хоризонталне плоче од кулијеа је такође очишћен и рестауриран. Нагробни споменик од гранита је очишћен и освежена је боја у урезаној инскрипцији. На све камене делове гробнице је нанета хидрофобна заштита. Радове је финансирало Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања.

4.7. ПРОЈЕКТИ ОТПОЧЕТИ У 2023. ГОДИНИ КОЈИ БИ ТРЕБАЛО ДА СЕ ЗАВРШЕ У 2024. ГОДИНИ:

Програми који су делимично реализовани:

1. Започета је реализација пројекта **Пробна археолошка ископавања локалитета Манастириште у селу Зуце у циљу утврђивања првобитног манастира Раковица.** Реализација ће бити настављена када временски услови то дозволе.

Реализација пројекта Пробна археолошка ископавања локалитета Манастириште у селу Зуце у циљу утврђивања првобитног положаја манастира Раковица започета је 6. новембра 2023. године. На самом почетку започето је рашчишћавање локалитета који је зарастао у багрем и густу шикару и трајало је шест радних дана. Првог радног дана на локалитету нас је посетио власник једне од парцела, мештанин села Зуце, Јован Николић, који нам је показао рупу на локалитету коју је сам ископао и том приликом наишао на темељ. На локалитету нас је посетио и власник оближње парцеле која није улазила у наш опсег истраживања и том приликом испричао да је пре пар година, кад је орао њиву, наишао на људске скелетне остатке и да их је склонио у жбуње, где смо их том приликом и прикупили. Последњег дана рашчишћавања терена приликом вађења већих пањева пронађено је доста шута на локалитету.

Археолошка ископавања трајала су два радна дана због лоших временских услова и замрзнуте земље која је онемогућавала даљи рад на терену. Уз консултације доц. др Дејана Радичевића започели смо ископавања на месту где нам је власник парцеле показао остатке његове старе сонде. Започета су ископавања сонде 1/23 и том приликом пронађени су скелетни остаци најмање три индивидуе који нису до краја истражени, односно покретни археолошки материјал: фрагменти керамике, људске кости и животињске кости. Пронађен је и део грађевинске конструкције за који још увек није установљено чему је служио, највероватније да је то темељ на који је наишао власник парцеле мештанин Јован Николић. Испуну сонде чини земља тамномрке боје са ситним комадима опеке, камена и малтера. На девастацију културног слоја указује и рецентни материјал који је пронађен на релативној дубини 1–1.20 m. На околним њивама пронађени су фрагменти керамике.

Ископавања ће бити настављена чим временски услови дозволе. Детаљан извештај са археолошких истраживања и докумемнтација биће достављена Министарству културе када ископавања буду у потпуности завршена.

2. У оквиру програма усвојеног на Конкурсу Министарства за израду **Пројекта постојећег стања и рестаурацију уличних и дворишних фасада зграде Аграрне банке у Улици Влајковићевој бр. 3 у Београду и израду пројекта електричних**

инсталација спољашњег декоративног осветљења, током 2023. године Завод је реализовао Израду пројекта декоративног осветљења, док ће израда преостале техничке документације бити реализована у току 2024. године.

Пројекат декоративног решења осветљења објекта обухватио је енергетику напајања и управљање декоративним осветљењем, решење напојних инсталација са диспозицијом светиљки и рефлектора, спецификацију светиљки и рефлектора. Пројектна документација је основ за побољшање визуелног идентитета објекта и унапређење специфичности у ликовној и архитектонској форми коју он поседује.

Зграда Аграрне банке подигнута је између 1932. и 1934. године као једна од последњих банкарских палата Београда у међуратном периоду, којима је репрезентована политичка и економска снага државе. Пројекат зграде, конципиране као репрезентативни пословни објекат са угаоном, заобљеном фасадом и монументалном улазном партијом, израдили су архитекти Петар и Бранко Крстић. Својим архитектонским карактеристикама спада у групу грађевина на којима су аутори остварили компромис између академског и модернистичког схватања архитектуре. Троделна подела фасаде, оживљена низом јонских стубова у приземној зони и карактеристичним кровним венцем, дала је академско обележје спољном изгледу зграде, док композиција целине и функционално решење основе одражавају опредељење аутора за модернистичку концепцију архитектуре. Овим својим делом браћа Крстић дала су значајан допринос формирању архитектонског лика централне зоне Београда.
Објекат је утврђен за споменик културе (*Службени лист града Београда*, бр. 23/84).

3. **Рестаурација фасаде зграде Ратничког дома у Београду, Улица браће Југовића број 19 – делимична замена уличне фасадне столарија – II фаза**

За реализацију овог пројекта Министарство културе је обезбедило финансијска средства. На захтев Управе за инфраструктуру Министарства одбране Завод за заштиту споменика културе града Београда је доставио сагласност на Нацрт закључка Владе и Нацрт уговора о финансирању радова II фазе делимичне замене уличне фасадне столарија зграде Ратничког дома – Дома Војске РС у Београду, са предлогом измена.

Тек након донетог Закључка Владе РС, Министарство одбране и Завод за заштиту споменика културе града Београда склопиће Уговор о финансирању радова II фазе делимичне замене уличне фасадне столарија зграде Ратничког дома – Дома Војске РС у Београду.
С обзиром да није добијен Закључак Владе, нису започете све активности које се односе на спровођење поступка јавне набавке и избор извођача за извођење II фазе делимичне замене уличне фасадне столарија зграде Ратничког дома, тако да реализација радова није отпочета, а уговор је анексиран за реализацију током 2024. године.

5. ДЕЛАТНОСТ УСТАНОВЕ У СКЛАДУ СА ЗАКОНОМ О КУЛТУРНИМ ДОБРИМА И ЗАКОНОМ О ПЛАНИРАЊУ И ГРАЂЕЊУ

5.1. Преглед извршених конзерваторских надзора

5.1.1. Радови на санацији, адаптацији и реконструкцији објеката:
1. Централна кула у комплексу Старог сајмишта, Старо сајмиште 3 у Београду, реконструкција, санација и адаптација објекта, радови I фазе;

2. Централна кула у комплексу Старог сајмишта, Старо сајмиште 3 у Београду, реконструкција, санација и адаптација објекта, радови II фазе (од априла 2023. год.);
3. Центар „Сава“ – Делта конгресни центар, Милентија Поповића 9 – Владимира Поповића 12 на Новом Београду, рестаурација фасада и реконструкција, санација, адаптација;
4. Државна штампарија – Зграда некадашњег БИГЗ-а, Булевар војводе Мишића бр. 17 у Београду, реконструкција, санација, адаптација објекта, рестаурација фасада објекта;
5. Вила Прендић, Османа Ђикића 20 у Београду, реконструкција објекта;
6. Косанчићев венац бр. 21 у Београду, изградња новог стамбеног објекта;
7. Задужбина Миодрага Костића – Палата науке, Ул. краља Милана бр. 11 у Београду, припремни радови на демонтажи унутрашњег ентеријера (као припремни радови за реализацију реконструкције и адаптације објекта);
8. Санација зграде културе – део – позориште и музичка академија Југословенског драмског позоришта у Београду, Улица краља Милана бр. 50;
9. Санација и адаптација објекта Меморијалног музеја Надежде и Растка Петровића и уређењу дворишта у Ул. Љубомира Стојановића бр. 25 у Београду;
10. Хотел „Бристол“, Карађорђева 50, Савски венац, реконструкција, санација, адаптација објекта и рестаурација фасада;
11. Зграда Музеја Југославије, Михаила – Мике Јанковића 6, Савски венац, делимична адаптација ентеријера и рестаурација фасада;
12. Реконструкција и доградња објекта, Косанчићев венац бр. 18 у Београду;
13. Извођење радова на рестаурацији, адаптацији и санацији Астрогеодетског павиљона Астрономске опсерваторије;
14. Реконструкција Улице Сибињанин Јанка, Земун;
15. Објекат на углу Книћанинове и Скендербегове улице, Стари град, изградња, реконструкција и рестаурација фасада;
16. Рестаурација платоа код Дома Народне скупштине;
17. Рестаурација чесме у Лисичјем потоку;
18. Реконструкција Главне улице у Земуну;
19. Реконструкција, уређење и адаптација зелене површине на Копитаревој градини;
20. Поплочавање платоа испред СЦ „Пинки“ у Земуну;
21. Реконструкција, адаптација и рестаурација комплекса Зиндан капије с ревитализацијом кула – фаза 1 на Београдској тврђави.

5.1.2. Радови на рестаурацији фасада – конзерваторски надзор:

1. Страхинића бана 3 у Београду;
2. Рестаурација фасада објекта Народног позоришта у Београду, Француска бр. 3;
3. Рестаурација фасада објекта у Улици краља Петра 75 у Београду;
4. Текуће одржавање фасада зграде Официрске задруге у Београду, Улица Масарикова бр. 4;
5. Санација и рестаурација фасада и декоративно осветљење објекта Правосудне академије у Ул. Светозара Марковића бр. 21 у Београду;
6. Рестаурација дворишне фасаде објекта у Ул. браће Барух бр. 2 у Београду;
7. Рестаурацији фасада објекта у Ул. господар Јевремовој бр. 36 у Београду.

III Јавни споменици и спомен-обележја:

1. Споменик Риги од Фере;

2. Споменик Чукур чесма;
3. Споменик кнезу Аксентију у Чибутковици;
4. Гробница генерала Божидара Јанковића на Новом гробљу;
5. Гробница мајора Војислава Танкосића на Новом гробљу;
6. Гробница потпуковника Војина Поповића – Војводе Вука на Новом гробљу;
7. Споменик Томи Здравковићу;
8. Споменик генералу Божидару Јанковићу.

IV Декоративно осветљење:

1. Декоративно осветљење платоа испред СЦ „Пинки“ у Земуну;
2. Централна кула у комплексу Старог сајмишта, Старо сајмиште 3, декоративно осветљење;
3. Државна штампарија – Зграда некадашњег БИГЗ-а, Булевар војводе Мишића бр. 17 у Београду, декоративно осветљење.
4. Центар „Сава“ – Делта конгресни центар, Милентија Поповића 9 – Владимира Поповића 12 на Новом Београду, декоративно осветљење.

5.1.3. Преглед извршених археолошких надзора

1. Стручни надзор током јула и августа 2023. године као територијално надлежна институција заштите непокретног културног налеђа на локацији Немачког павиљона;
2. Стручни археолошки надзор током изградње оптичког кабла БС Ресник 1 (Подавалска 48) – БС Сунчани брег (Аце Симића 4) на к. п. 391/2, 391/1, 1990/1, 1342/3, 1340, 496/11, 385/3, 385/8, 385/32, 346, 390, 385/11, 273/9, 246/2, 246/1, 302/1, 228/1, 213/1 и 26/1 КО Ресник, општина Раковица, у Београду;
3. Стара синагога у Високог Стевана 5–7;
4. Подземна гаража „Пинки“ у Земуну;
5. Главна улица у Земуну;
6. СД „Раднички“, Војводе Шупљикца бр. 31 у Београду;
7. Косанчићев венац 18;
8. Живка Давидовића 23.

5.2. Сарадња на изради просторних и урбанистичких планова кроз израду Услова чувања, одржавања и коришћења културних добара и добара која уживају претходну заштиту и мере њихове заштите

5.2.1. Сарадња на изради просторних и урбанистичких планова, на које је одговорено у форми сажетијег одговора, без израде комплетног елабората Услова чувања, одржавања и коришћења културних добара и добара која уживају претходну заштиту и мере њихове заштите:

1. Допуна услова Просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора брзе саобраћајнице ІБ реда Остружница–Обреновац;
2. План детаљне регулације за подручје између насеља Дрен и улица Топличин венац и Дрењански пут у Лазаревцу;
3. План детаљне регулације за подручје између насеља Расадник и улица Колубарски трг, Карађорђеве, Душана Недељковића, Даре Ранђић, Доситеја Обрадовића, Светог Саве, Др Ђорђа Ковачевића и Душана Вукотића, Градска општина Лазаревац;
4. Измена и допуна Просторног плана Градске општине Обреновац;

5. Измена и допуна плана детаљне регулације за део подручја западно од Улице Тошин бунар (од Булевара Арсенија Чарнојевића до улице Прилаз) до Улице Марије Бурсаћ, Градске општине Земун и Нови Београд, за спортски комплекс између улица Студентске, Тошин бунар и Ауто-пута Е75;
6. План детаљне регулације привредне зоне уз Улицу ослобођења у Кнежевцу, Градска општина Раковица;
7. План генералне регулације шинских система у Београду са елементима детаљне разраде железничке пруге од Земунског поља до реке Саве – Етапа I – деоница Земунско поље – Национални стадион;
8. План детаљне регулације подручја између улица Патријарха Димитрија, Мишка Крањца, Борске и насеља Миљаковац, Градска општина Раковица;
9. Измена и допуна плана детаљне регулације за подручје привредне зоне „Ауто-пут“ у Новом Београду, Земуну и Сурчину за комплекс „Змај“, Градска општина Земун;
10. План детаљне регулације подручја између улица Браће Јерковић, Кружни пут, Дарвинове и Булевара Пека Дапчевића, Градска општина Вождовац;
11. План детаљне регулације за комплекс Клиничког центра Србије, Градска општина Савски венац;
12. План детаљне регулације привредне зоне насеља Рушањ, дела државног пута IБ реда бр. 22 (Ибарске магистрале) и привредне зоне уз државни пут IБ реда бр. 22 (Ибарска магистрала) Градска општина Чукарица;
13. Плана детаљне регулације за изградњу соларне електране Градске општине Чукарица;
14. Измена и допуна плана детаљне регулације за део подручја западно од Улице Тошин бунар (од Булевара Арсенија Чарнојевића до улице Прилаз) до Улице Марије Бурсаћ, Градска општина Земун и Нови Београд, за део Блока 24;
15. План детаљне регулације за део блока између улица Брегалничке, Кајмакчаланске, Силвија Крањчевића и Светомира Николајевића, Градска општина Звездара;
16. Предмет бр. 66-31/2023 од 27. 7. 2023. год. – План детаљне регулације насеља Велика Моштаница и Пећани, Градска општина Чукарица;
17. Допис Министарству науке, технолошког развоја и иновација, услови за израду планске документације БИО4 кампуса уз Улицу војводе Степе;
18. План детаљне регулације за проширење православног гробља у Бољевцима, Градска општина Сурчин;
19. План детаљне регулације за проширење православног гробља у Прогару, Градска општина Сурчин;
20. План детаљне регулације за проширење православног гробља у Петровчићу, Градска општина Сурчин;
21. План детаљне регулације за каблирање надземних електроенергетских водова 110 kV од ТС Београд 5 до ТС Београд 12 (ФОБ), Градска општина Нови Београд;
22. Измена и допуна Плана генералне регулације грађевинског подручја седишта јединице локалне самоуправе – Град Београд (целине I–XIX) – (I фаза – 3. етапа), обухваћено је подручје планираног БИО4 кампуса уз Улицу војводе Степе, од Булевара Пека Дапчевића до Улице Гуњак, као и планирани стамбени блок уз Улицу др Ивана Рибара;
23. Измена и допуна плана генералне регулације грађевинског подручја седишта јединице локалне самоуправе – град Београд (целине I–XIX) – I фаза – 3. етапа;

24. Услове заштите културног наслеђа за потребе расписивања урбанистичко--архитектонског Конкурса за идејно решење изградње нове зграде Природњачког музеја на подручју Парка пријатељства – Ушће, Градске општине Нови Београд;
25. План детаљне регулације Блока 11 и дела Блока 10, Градске општине Земун и Нови Београд;
26. План детаљне регулације за блок између улица 11. крајишке дивизије, Опленачке, Љубомира Ивковића Шуце, Сретена Младеновића Мике, Сердар Јанка Вукотића, Градска општина Раковица;
27. Просторни план подручја посебне намене за пројекат *БеоГрид 2025*;
28. Измена и допуна плана генералне регулације за насеље Барајево – фаза 1, Градска општина Барајево;
29. Измене и допуне плана детаљне регулације просторне културно-историјске целине Топчидер II фаза, целина 7 – блок између улица Паштровићеве, Пожешке и Владимира Радовановића, Градска општина Чукарица;
30. План детаљне регулације за подручје између улица Браће Јерковић, Мирче Ацева, Сиве стене и Заплањске, Градска општина Вождовац;
31. План детаљне регулације привредне зоне Сурчин – Добановци, за подручје између железничке пруге и Београдске улице, Градска општина Сурчин;
32. План детаљне регулације подручја уз Булевар краља Александра, између улица Устаничке и Партизанске, Градска општина Звездара;
33. План детаљне регулације дела Вишњичке бање између улица: Деспотовачка, Даринке Јеврић, Драгиње Аврамовић и Недељка Кошанина, Градска општина Палилула;
34. План детаљне регулације за подручје између улица 16. октобра, Матице српске и границе Регулационог плана насеља Миријево, Градска општина Звездара;
35. Просторни план подручја посебне намене Националног фудбалског стадиона – III фаза;
36. Измена и допуна плана детаљне регулације простора између улица Цара Душана, саобраћајнице Т6, лесног одсека Дунава, Земунског гробља и границе Регулационог плана Старог језгра Земуна – Прегревица, Општина Земун, за део блока 10, за КП 10665/1 КО Земун;
37. Измена и допуна плана генералне регулације грађевинског подручја седишта јединице локалне самоуправе – Град Београд – целина XX, општине Гроцка, Палилула, Звездара и Вождовац (насеља Калуђерица, Лештане, Болеч, Винча и Ритопек);
38. Измена и допуна плана детаљне регулације простора између Батајничког пута, стамбеног насеља и комплекса специјалне намене „13. мај“, реке Дунав и границе Плана детаљне регулације привредне зоне „Горњи Земун“ – зоне 3 и 4, Градска општина Земун (прва фаза);
39. Просторни план подручја посебне намене за пројекат *БеоГрид 2025*;
40. Измена и допуна плана детаљне регулације насеља Батајница, Општина Земун, за блокове 5.1, 5.6 и део блока 5.6а;
41. Измена и допуна плана детаљне регулације за део територије Градске општине Раковица уз Улицу кнеза Вишеслава, за блокове 2, 5 и 7;
42. План детаљне регулације подручја између улица Јурија Гагарина и Земунске („ИМТ“), Градска општина Нови Београд – II фаза;
43. План детаљне регулације за привредни парк уз деоницу ауто-пута Е-75 Батајница–Добановци у Батајници, Градска општина Земун;
44. План детаљне регулације за блок између улица: Ослободилаца Раковице, Ослобођења и трамвајске окретнице, Градска општина Раковица;

45. План детаљне регулације за део блока уз Заплањску улицу, Градска општина Вождовац;
46. План детаљне регулације подручја између Булевара хероја са Кошара, Улице Тошин бунар и железничког земљишта, Градска општина Нови Београд;
47. План детаљне регулације блока између улица Михаила Аврамовића и Јоце Јовановића, Градска општина Савски венац;
48. Измена и допуна плана детаљне регулације за део територије Градске општине Раковица уз Улицу кнеза Вишеслава, за блок 3;
49. План детаљне регулације за део приобалног подручја на десној обали Дунава, КО Вишњица, Градска општина Палилула;
50. План детаљне регулације за изградњу саобраћајнице с мостом преко реке Колубаре у Обреновцу.

5.2.2. Сарадња на изради урбанистичких пројеката, на које је одговорено у форми израде елабората Услова чувања, одржавања и коришћења културних добара и добара која уживају претходну заштиту или израде Решења о утврђивању услова за израду Урбанистичког пројекта:

1. Урбанистички пројекат за изградњу дела Улице браће Југовића у Обреновцу;
2. Урбанистички пројекат за изградњу саобраћајница – Косовске улице, од Улице војводе Мишића до комплекса Новог гробља и Детелинске улице, од Улице Јована Цвијића до Индустријске улице, са новоформираним краком до Улице Бранислава Нушића у Обреновцу;
3. Урбанистички пројекат за изградњу Интерцептора – деоница 6, у Београду;
4. Услови за потребе израде урбанистичког пројекта, пројектовање и прикључење за изградњу грађевинског комплекса који чине кампус образовних установа на ГП 11б, реконструисан и пренамењен објекат поште на ГП11с и приступна саобраћајница на 11рр у обухвату пројекта *Београд на води*, на КП 1533, 811/4, 1508/309, 1508/434, део 1508/435, део 1508/432, 1508/407 КО Савски венац у Београду;
5. Урбанистички пројекат за изградњу метро станице „Скадарлија“ и градске пијаце „Бајлони“, Градска општина Стари град;
6. Урбанистички пројекат за изградњу Интерцептора – деоница 9, у Београду;
7. Урбанистички пројекат за изградњу Интерцептора – деоница 4;
8. Урбанистички пројекат за урбанистичко-архитектонску разраду локације с променом намене за реконструкцију објекта на кат. парцели бр.1825 КО Лазаревац;
9. Урбанистички пројекат за изградњу стамбеног објекта на к. п. бр. 1347 КО Врачар, у Улици Тополска бр. 17 у Београду;
10. Урбанистички пројекат за адаптацију Интерцептора – деоница 8, у Београду;
11. Урбанистички пројекат за доградњу и реконструкцију стамбено-пословног објекта у Улици Теодора Драјзера бр. 23, на катастарској парцели бр. 22615 КО Савски венац у Београду;
12. Урбанистички пројекат за урбанистичко-архитектонску разраду локације са променом намене за нову изградњу комбиноване дечје установе на кат. парцели бр. 1119/1, 1119/7, 1119/8, 1317/4, 1317/5, 1316/4 и 1316/5 све КО Лазаревац;
13. Урбанистички пројекат за изградњу стамбено-пословног објекта на катастарској парцели бр. 959 КО Савски венац, у Улици кнеза Милоша 42, у Београду;
14. Урбанистички пројекат за урбанистичко-архитектонску разраду локације за изградњу специјализованог затвореног складишта и пословне зграде на кат. парцелама

бр. 956/2, 980/4 и деловима кат. парцела бр. 955/2 и 980/3 све КО Врчин, Општина Гроцка;
15. Урбанистички пројекат за изградњу стамбено-пословног објекта на ГП 79 која се састоји од дела к. п. 5390/3 и 5390/7 КО Вождовац;
16. Урбанистички пројекат за изградњу стамбено-пословног објекта на к. п. 5390/3 КО Вождовац, у Улици Витановачкој б. б., Београд;
17. Урбанистички пројекат за изградњу стамбено-пословног објекта на грађевинској парцели ГП 13б, формираној од к. п. 1508/363 КО Савски венац, која је део урбанистичке зоне К2 (урбанистичка целина III) у обухвату пројекта *Београд на води*, од Савског моста до Булевара Вудроа Вилсона;
18. Урбанистички пројекат за изградњу стамбено-пословног објекта на ГП 79 која се састоји од дела к. п. 5390/3 и 5390/7 све КО Вождовац, у улицама Нова кумодрашка и Нова 1, Београд;
19. Урбанистички пројекат за изградњу стамбено-пословног објекта на к. п. 5390/3 КО Вождовац, у Улици Витановачкој б. б., Београд;
20. Урбанистички пројекат за изградњу стамбено-пословног објекта 3По+П+6+Пс у ул. Пожаревачка бр. 17, на к. п. бр. 838, КО Врачар у Београду;
21. Урбанистички пројекат за изградњу стамбеног објекта на катастарским парцелама 3193 и 3194 КО Врачар, у Видовданској улици;
22. Урбанистички пројекат за Халу 1 Београдског сајма, Општина Савски венац, са предлогом парцелације и препарцелације;
23. Урбанистички пројекат и припадајуће Идејно решење за изградњу и прикључење стамбено-пословног објекта на ГП 9, која се формира од КП 361 КО Врачар, и санацију и реконструкцију постојећег објекта на ГП 8, која се формира од КП 360 КО Врачар, а који се налазе у оквиру грађевинског комплекса који чине КП 360 и КП 361 КО Врачар у Београду;
24. Урбанистички пројекат уређења Калуђеричког потока на територији Општине Гроцка;
25. Урбанистички пројекат за изградњу стамбеног објекта на КП 3650 и 3651 КО Врачар, на адреси Јанка Веселиновића 11 и Хаџи Мелентијева 74 Општина Врачар у Београду;
26. Урбанистички пројекат са идејним решењем за изградњу логистичког центра „Мегапарк“ на грађевинској парцели ГП1 (КП: 3890/1, 40873, 4088/1, 4088/2, 4089/1, 4090/1, 4091/2, 4092/1, 4093/1, 4094/1, 4126/1 КО Сурчин);
27. Урбанистички пројекат за изградњу стамбено-пословног објекта на КП бр. 57 КО Сурчин, на адреси Војвођанска бр. 33 у Сурчину;
28. Урбанистички пројекат за урбанистичко-архитектонско обликовање површина јавне намене – парка „Бристол“ са двоетажном подземном гаражом на ГП9 (КП 473/1 КО Савски венац) и јавне саобраћајне површине на СП17 (КП 473/19 КО Савски венац) у комплексу *Београд на води*;
29. Урбанистички пројекат и припадајуће идејно решење за изградњу и прикључење стамбено-пословног комплекса у оквиру грађевинске парцеле ГП1, која је предмет детаљне разраде Урбанистичког пројекта и коју чине целе КП 10424/5 и 11508 КО Звездара и делови КП 10450/15, 10507, 11509, 11222 и 11223 КО Звездара Урбанистички пројекат за стамбено-пословни објекат у Улици Вишњичкој бр. 74, на КП бр. 6241/1, КО Палилула, у Београду;
30. Урбанистички пројекат за стамбено-пословни објекат у Улици Вишњичкој бр. 74, на КП бр. 6241/1, КО Палилула, у Београду;

31. Урбанистички пројекат за реконструкцију, доградњу, надградњу постојећег објекта и изградњу објекта у комплексу MULTI BREND SALONA и Сервиса Делта аутомото на к. п. 5258/16, 5258/17, 5258/18 и 5258/19 КО Нови Београд;
32. Урбанистички пројекат за реконструкцију и доградњу постојећег објекта фискултурне сале Криминалистичко-полицијског универзитета за потребе формирања Научностручног парка на к. п. бр. 10077/1, 10077/2, 10077/4, 10078/1, 10078/2, 10078/3, 10078/4, 10079/1, 10079/2, 10079/3, 10079/4, 10079/5, 10079/6 и деловима 10076/1, 10076/2, 10077/3 и 14298/1 све КО Земун;
33. Урбанистички пројекат за потребу урбанистичко-архитектонске разраде за изградњу стамбено-пословног објекта на КП бр. 1028/2 КО Лештане, Општина Гроцка.
34. Услови за предузимање мера техничке заштите за потребе израде Урбанистичког пројекта, за изградњу новог објекта ГП 46.1 на катастарским парцелама бр. 39/1, 40/9 КО Стари град, у Дунавској улици у Београду.

5.2.3. Сарадња с носиоцима израде планова у фази израде нацрта планова и давање мишљења и примедби у фази разматрања нацрта на Комисији за планове Скупштине града Београда и фази доношења планова (након обављеног јавног увида):

1. Мишљење о изради Плана детаљне регулације за део приобалног подручја на десној обали Дунава, КО Вишњица, Градска општина Палилула;
2. Мишљење на Нацрт плана детаљне регулације блока између улица: Анастаса Јовановића, Драгана Павловића, Михаила Гавриловића и Господара Вучића, Градска општина Врачар;
3. Мишљење на Извештај о стратешкој процени утицаја измена и допуна Просторног плана подручја експлоатације Колубарског лигнитског басена на животну средину;
4. Мишљење на Нацрт плана генералне регулације привредне зоне уз насеље Грмовац, Градска општина Земун са Извештајем о стратешкој процени утицаја на животну средину;
5. Мишљење о могућностима израде Плана детаљне регулације за подручје између улица Љубице Ивошевић-Димитров, Санџачке, Емила Золе и Шавничке, Општина Чукарица;
6. Мишљење на Нацрт измена и допуна Просторног плана Градске општине Обреновац;
7. Мишљење на Нацрт измена и допуна плана детаљне регулације блокова 15 и 16, између улица: Макензијеве, Алексе Ненадовића, Његошеве, Београдске и Трга Славија, Градска општина Врачар;
8. Мишљење на Нацрт измена и допуна плана детаљне регулације Булевара краља Александра за подручје блокова Ц2, Ц3, Ц6-9, за блок 4, Градска општина Звездара;
9. Мишљење на Нацрт измена и допуна Просторног плана подручја посебне намене подручја експлоатације Колубарског лигнитског басена;
10. Мишљење на Нацрт измена и допуна плана детаљне регулације комплекса између улица Војислава Илића, Господара Вучића, Косте Абрашевића, Генерала Михајла Живковића, Раваничке и Станислава Сремчевића (блокови 8–15), Општина Звездара, за блок 8, између улица: Улцињске, Радојке Лакић, Војислава Илића и Станислава Сремчевића;
11. Мишљење на Нацрт измена и допуна плана детаљне регулације за део подручја западно од Улице Тошин бунар (од Булевара Арсенија Чарнојевића до Улице прилаз)

до Улице Марије Бурсаћ, градске општине Земун и Нови Београд, за спортски комплекс између улица Студентске, Тошин бунар и Ауто-пута Е75;
12. Мишљење о изради измене Плана детаљне регулације тунелске везе Савске и Дунавске падине, градске општине Стари град, Савски венац и Палилула (*Службени лист града Београда*, број 28/19);
13. Мишљење за одлучивање о потреби процене утицаја на животну средину пројекта изградње јавне подземне гараже „Скерлићева“, Општина Врачар у Београду;
14. Мишљење за проширењем границе Плана генералне регулације шинских система у Београду са елементима детаљне разраде железничке пруге од Земунског поља до реке Саве – Етапа I – деоница Земунско поље – Национални стадион;
15. Мишљење о изради Плана детаљне регулације дела блока између Булевара Деспота Стефана, Милана Кашанина, Владете Јеротића (Далматинска) и Ботаничке баште „Јевремовац“, Градска општина Стари град;
16. Мишљење о могућности израде Плана детаљне регулације блока између улица Милована Глишића, Вуковарске и Симићеве, Градска општина Савски венац;
17. Мишљење на Нацрт плана детаљне регулације за блок између улица: Сердар Јола, Јеврема Грујића, Генерала Саве Грујића и Дипломатске колоније, Градска општина Савски венац;
18. Мишљење на Нацрт плана детаљне регулације за део насеља Јајинци уз Улицу Јакова Галуса, градске општине Раковица и Вождовац;
19. Мишљење на Нацрт измена и допуна плана детаљне регулације просторне целине између улица: Господара Вучића, Грчића Миленка и Устаничке, Градска општина Вождовац, за блок између улица: Устаничке, Господара Вучића, Дели Радивоја и Дебарске;
20. Мишљење на Нацрт плана генералне регулације шинских система у Београду са елементима детаљне разраде друге линије метро станице – I фаза са Извештајем о стратешкој процени утицаја планираних намена на животну средину;
21. Мишљење на Нацрт плана детаљне регулације за проширење стамбене зоне у североисточној зони насеља Зуце, Градска општина Вождовац;
22. Мишљење на Нацрт плана детаљне регулације дела подручја уз Нови авалски пут, Градска општина Вождовац;
23. Мишљење на Нацрт измена и допуна плана генералне регулације грађевинског подручја седишта јединице локалне самоуправе – град Београд (целине I–XIX) – (I фаза – 3. етапа);
24. Мишљење на Предлог одлуке о изради Просторног плана подручја посебне намене *БИО4 КАМПУС*;
25. Мишљење на Нацрт измена и допуна плана генералне регулације за насеље Барајево – фаза 1, Градска општина Барајево;
26. Мишљење на Нацрт плана генералне регулације шинских система у Београду са елементима детаљне разраде железничке пруге од Земунског поља до реке Саве – етапа I – деоница Земунско поље – Национални стадион;
27. Мишљење на Предлог уредбе о утврђивању Просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора брзе саобраћајнице IБ реда Остружница–Обреновац;
28. Мишљење на Нацрт плана детаљне регулације за гасификацију делова Општине Раковица, Градска општина Раковица, са Извештајем о стратешкој процени утицаја предметног плана на животну средину;
29. Мишљење на Нацрт измена и допуна плана генералне регулације грађевинског подручја седишта јединице локалне самоуправе – Град Београд – целина XX, општине

Гроцка, Палилула, Звездара и Вождовац (насеља Калуђерица, Лештане, Болеч, Винча и Ритопек);
30. Мишљење на Нацрт плана детаљне регулације за део стамбеног комплекса *Радничко насеље* у Железнику, Градска општина Чукарица;
31. Мишљење на Нацрт измена и допуна плана детаљне регулације простора између улица Цара Душана, саобраћајнице Т6, лесног одсека Дунава, Земунског гробља и границе регулационог плана старог језгра Земуна – Прегревица, Општина Земун, за део блока 10, за КП 10665/1 КО Земун;
32. Мишљење на Нацрт просторног плана подручја посебне намене Националног фудбалског стадиона – III фаза са Извештајем о стратешкој процени утицаја просторног плана на животну средину;
33. Мишљење на Нацрт плана детаљне регулације за блокове између улица: Теодора Драјзера, Цара Ираклија, Вајара Ђоке Јовановића, Толстојеве и Булевара кнеза Александра Карађорђевића, Градска општина Савски венац;
34. Мишљење на Нацрт плана детаљне регулације за део блока између улица Брегалничке, Кајмакчаланске, Силвија Крањчевића и Светомира Николајевића, Градска општина Звездара.

5.2. Сарадња са носиоцима израде планова у фази доношења Одлуке о изради планског документа и давање мишљења о потреби израде Студије заштите непокретних културних добара

Стручни сарадници су обавили сарадњу (у периоду од четири месеца) и доставили **101** мишљење о потреби израде Студије заштите непокретних културних добара за израду урбанистичких и просторних планова. Од овог броја, **27** мишљења је позитивно, односно за 27 планских докумената потребна је израда Студије.

Напомена: новина од августа 2023. године, а у складу са Законом о планирању и изградњи (*Службени гласник Републике Србије*, бр. 72/09, 81/09, 64/10 – Одлука УС, 24/11, 121/12, 42/13 – Одлука УС, 50/13 – Одлука УС, 98 – Одлука УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19 –др. закон, 9/20, 52/21 и 62/23) и одредбама чл. 46, потребно је да институције надлежне за заштиту непокретног културног наслеђа доставе мишљење о потреби израде Студије заштите непокретног културног добра.

5.3. У оквиру редовних активности на праћењу стања културних добара и добара која уживају претходну заштиту, као и поводом пријава грађана и институција обављени су многобројни обиласци терена и пријаве надлежној грађевинској/ комуналној инспекцији.

5.4. Разно – одговори, информације, мишљења и сарадња са институцијама.

5.5. Издавање докумената која се односе на културна добра и добра под претходном заштитом, по појединачним захтевима физичких и правних лица:

- захтеви за издавање услова за предузимање мера техничке заштите и решења о условима за предузимање мера техничке заштите **820**;
- захтеви преко обједињене процедуре **161**;

- захтеви за издавање сагласности на пројекат и документацију и продужење важности решења **640**;
- укупно поднетих жалби **9**;
- усвојене жалбе од стране другостепеног органа **2**;
- потврђена првостепена решења / жалбе одбијене **4**;
- захтеви за издавање сагласности за постављање летњих башти **445**,
- захтеви за издавање сагласности за текуће одржавање објеката **75**;
- захтеви за издавање сагласности за коришћење културних добара **137**;
- захтеви о коришћењу документације Завода **93**;
- захтеви за издавање потврде о статусу објекта **624**;
- право прече куповине **251**.

6. ПРЕЗЕНТАЦИЈА И САРАДЊА УСТАНОВЕ

6.1. Учешће у манифестацијама

1. Сајам туризма, 23–26. 2. 2023.

Завод за заштиту споменика културе града Београда је и ове године учествовао на 44. међународном Сајму туризма, у оквиру изложбеног простора Туристичке организације Београда. У циљу популаризације и презентације културног наслеђа са свих 17 београдских општина Завод је припремио бројне публикације, прилагођене и широј публици, туристичким водичима и стручњацима из области заштите.

2. Дани Београда, 12–19. 4. 2023.

Завод за заштиту споменика културе је разноврсним програмом, као и претходних година, био један од носилаца манифестације *Дани Београда*. Публици је представљена изложба *Наслеђе на разгледницама Београда* на Тргу Републике (12. 4. 2023). Омиљени програм Београђана и гостију нашег града су стручна вођења кроз историју и архитектуру Београда, а ове године их је било чак седам: Архитектонска ризница Теразија (15. 4. 2023), Београдске цркве уочи Ускрса (15. 4. 2023), Подручје Кнез Михаилове улице у 19. веку (17. 4. 2023), Астрономска опсерваторија (17. 4. 2023), Храм Светог Саве и обилазак Светосавског платоа (17. 4. 2023), прича о турском освајању Београда и обичајима, начину живота и архитектури које су Турци донели са собом (18. 4. 2023) и Улица краља Петра (19. 4. 2023). У сали Завода је приређен и неизоставни програм за најмлађе суграђане *Бајковито наслеђе – дворци, принцезе, принчеви и змајеви* (19. 4. 2023).

3. Дани Завода, мај 2023.

Поводом дана Завода, публици је представљен део изложбе *50 за 50 – Они су нас учили* Друштва конзерватора Србије, међу којима су и колеге које су некада биле запослене у Заводу за заштиту споменика културе града Београда. Посебно место заузима историчар уметности Јован Секулић, пионир заштите културног наслеђа код нас, утемељитељ градске службе заштите, оснивач и први директор Завода за заштиту споменика културе града Београда. Њему у част, на предлог запослених у Заводу, а на основу Одлуке Управног одбора, успостављена је Награда „Јован Секулић“ за област заштите непокретног културног наслеђа града Београда. Завршној свечаности су претходиле промоције најновијих научностручних издања Завода.

4. Београдски дани породице, 23–24. 6. 2023.

Завод за заштиту споменика културе града Београда је реализовао свој програм и радионице за најмлађе у оквиру градске манифестације *Београдски дани породице*, која је 2023. године први пут организована. Кроз програм *Наслеђе за децу*, Завод је представио споменике културе града Београда, али и археолошко наслеђе нашег града.

5. БИНА – Београдска интернационална недеља архитектуре, јун 2023.

На овогодишњој, осамнаестој по реду Београдској интернационалној недељи архитектуре – БИНА, Завод за заштиту споменика културе града Београда је заинтересованој публици представио историју српско-француских односа, говорећи о Споменику захвалности Француској, згради Француске амбасаде у Београду и ар деко архитектури.

6. Дани европске баштине

Завод за заштиту споменика културе града Београда је и ове године био носилац програма манифестације и имао веома посећене и радо праћене програме намењене публици најразличитијег узраста и интересовања. Манифестација је званично отворена управо програмом Завода – изложбом *Посвета београдском школству* (15. 9. 2023). Радионица за децу *Народно градитељство и занати* (15. 9. 2023), у сарадњи с Националном асоцијацијом за старе и уметничке занате и домаћу радиност „Наше руке“ и овај пут је привукла бројну децу. Организовали смо и Стручни обилазак црквава у космајском крају (16. 9. 2023), стручно вођење *Београдско наслеђе и образовање* и стручно вођење кроз изложбу *Посвета београдском школству* (22. 9. 2023), стручно вођење и обилазак Млина Сувобор и Обреновачке чаршије (23. 9. 2023), стручно вођење *Београдске задужбине и задужбинари – Никола Спасић, Капетан Миша Анастасијевић, Илија Милутиновић Коларац* (25. 9. 2023).

7. Сајам књига, 21–29. 10. 2023.

Завод за заштиту споменика културе града Београда је добитник престижног признања *Издавача године* на 66. међународном сајму књига. У оквиру своје основне делатности Завод је посвећен и презентацији и популаризацији културно-историјског наслеђа Београда кроз издавање монографија, часописа и каталога, организовање конференција и изложби, сарадњу с медијима, културним центрима, институтима, школама и факултетима. У оквиру издавачке делатности Завода до данас је објављен велики број наслова и периодичних издања. Такође, за најмлађе је приређен програм едукативног пројекта *Наслеђе за децу*, у сали „Јован Јовановић Змај“, у четвртак, 26. октобра. Циљ програма је информисање деце о непокретном културном наслеђу Београда, кроз предавање, радионицу и игру у виду квиза *Београд знам да чувам*.

8. Десет година програма Бео Кул Градска Тура, 8. 12. 2023.

У Заводу за заштиту споменика културе града Београда обележено је 10 година трајања пројекта *Бео Кул Градска Тура*. Пројекат популаризације културног наслеђа међу средњошколцима, који подразумева њихово активно ангажовање кроз истраживање, презентацију и ширење свести о вредновању и неопходности очувања непокретних културних добара, савладао је бројне изазове који су се током година јављали. Скупу су присуствовали директори београдских школа учесника, професори сарадници и ђаци као представници свих генерација које су кроз пројекат прошле.

9. Београдска зима, 29. 12. 2023.

У организацији Града Београда и Секретаријата за културу први пут је реализована манифестација *Београдска зима*, а Завод је својим програмом *Новогодишња бајка на тврђави, Бајковито наслеђе – дворци, принцезе, принчеви и змајеви* угостио малишане града Београда и кроз радионице и дечју представу стручни сарадници Завода упознали су децу с наслеђем града Београда.

7.1. Сарадња са институцијама града Београда и Републике Србије, службом заштите, амбасадама, верским заједницама и другим институцијама

Завод је и у протеклој години имао успешну сарадњу с републичким и градским институцијама, а посебно се издваја сарадња с Музејом примењених уметности у Београду, као и УК „Пароброд“. Активна сарадња је, као и сваке године, остварена с Републичким заводом за заштиту споменика културе, Покрајинским заводом, који је Завод за заштиту споменика културе града Београда ангажовао на два пројекта геофизичког снимања локалитета, и другим заводима са којима се остварују готово свакодневна сарадња и консултације. Интензивна сарадња је била и с Археолошким институтом у Београду са којим је завод реализовао два пројекта. Значајна је сарадња с Народним музејом, Музејом града Београда, Архивом Југославије, Историјским архивом Београда, као и са свим секретаријатима и министарствима, комуналним службама, пре свега са ЈКП „Зеленило Београд“, али и ЈКП „Јавно осветљење“, ЈКП „Београд пут“, ЈП „Путеви Београда“ и ЈКП „Водовод и канализација“. Активна сарадња остварена је са Урбанистичким заводом на изради планских докумената.

Интензивна сарадња остварена је са амбасадама Словеније, Белгије, Аустрије и Русије. Као и сваке године, Завод за заштиту споменика културе града учествовао је у универзитетској радној пракси *БГ пракса 2023*, која је намењена студентима завршних година основних и мастер студија Универзитета у Београду.

Посебно је значајна сарадња с верским заједницама, Православном и Католичком црквом, као и Јеврејском општином Србије.

У склопу регионалне сарадње издваја се стручно путовање у Сарајево и Бањалуку, ради размене искуства и знања у области заштите непокретних културних добара и потписивања Меморандума о сарадњи са ЈУ Кантоналним заводом за заштиту културно-хисторијског и природног наслиједа Сарајево, као и посете Републичком заводу за заштиту културно-историјског и природног насљеђа Бањалука. Током 2023. остварена је сарадња са Заводом за заштиту споменика културе Републике Словеније.

Започета је сарадња Завода за заштиту споменика културе града Београда са ЈП „Службени гласник“, Одељењем за археологију Филозофског факултета у Београду, Археолошким институтом, Народним музејом Србије и Републичким заводом за заштиту споменика културе на планирању и изради лексикона под радним насловом *Археолошка налазишта Србије*.

7.2. Сарадња са основним и средњим школама

1. На позив ОШ „Стефан Дечански“, Милана Мијалковића бр. 11 у Железнику, Завод је одржао предавања и радионице у два одељења другог разреда. Ученицима је представљена делатност Завода – служба заштите, затим непокретна културна добра на подручју града Београда, као и апликација *Београд знам да чувам*. Као поклон ученицима и учитељицама подељена је радна свеска – бојанка *Наслеђе за децу*. Радионица је реализована у интеракцији са ученицима и игрању квиза на званичном сајту Завода, као и у решавању задатака из бојанке, на шта су деца изузетно добро одговорила.

2. На позив Иване Јелић из Храма Светог Саве и ОШ „Свети Сава“, Николаја Краснова бр. 8 у Београду – Врачар, Завод је испред Храма Светог Саве и на Светосавском платоу одржао предавање одељењу трећег разреда. Ученицима је представљена делатност Завода и културна добра у чијем су окружењу: Светосавски плато, Народна библиотека Србије, Споменик Карађорђу, Споменик и гробље ослободилаца Београда 1806. године у Карађорђевом парку, као и апликација *Београд знам да чувам*, која је доступна у три верзије. Након шетње и обиласка наведених културних добара, као и Храма Светог Саве, у парохијском дому Храма организован је пријем ученика, где нас је угостила Ивана Јелић. Том приликом ученицима су подељени каталози Завода *Светосавски плато, Споменик и гробље ослободилаца Београда 1806. године* и радна свеска – бојанка *Наслеђе за децу*.
3. Други пут, на позив ОШ „20. октобар“, Омладинских бригада бр. 138 у Новом Београду, Завод је одговорио и приредио презентацију о културном наслеђу Београда с актуелном темом о успешно завршеној рестаурацији споменика културе Споменик Вуку Караџићу. Ђаци другог разреда су имали прилику да се укључе у разговор о Вуку Караџићу, али и о Доситеју Обрадовићу. Заједно смо препознавали још један значајан споменик културе Доситејев лицеј, у којем је смештен Музеј Вука и Доситеја и који повезује та два умна човека. Било је речи и о Саборној цркви, културном добру од изузетног значаја, у чијој су порти сахрањени Вук Караџић и Доситеј Обрадовић, затим о школи „Краљ Петар Први“ и првој жени архитекти Јелисавети Начић, која је ову школу пројектовала. Ове лекције о културном наслеђу по други пут су савладавали, а онда је уследио квиз *Београд знам да чувам*, игра прве апликације о непокретном културном наслеђу града Београда.
4. На позив ОШ „Бора Станковић“, Паунова бр. 19 а у Београду, која је за октобар месец планирала неколико активности са темом културне баштине и са жељом да се посвети посебна пажња очувању културне баштине, намењене различитим узрастима ученика од првог до осмог разреда, Завод је одговорио и одржао предавање у одељењу другог разреда. Ученицима је представљена делатност Завода, затим непокретна културна добра, као и апликација *Београд знам да чувам*, а као поклон свим ученицима и учитељицама подељена је радна свеска – бојанка *Наслеђе за децу*.
5. Завод за заштиту споменика културе града Београда је био домаћин и угостио полазнике Дома за децу и младе „Сремчица“. Након предавања, са штићеницима Дома играли смо квиз *Београд знам да чувам*, који су могли да упознају као прву апликацију о непокретном културном наслеђу града Београда, али и Републике Србије, а који је настао као производ вишегодишњег развијања едукативног пројекта Завода *Наслеђе за децу*. Успешно постављеном интеракцијом, гости Завода су давали тачне одговоре на постављена питања у квизу, те су самим тим показали да су пажљиво слушали предавање али и да познају нашу престоницу.

6.5. Сарадња с високошколским установама

Документација која се образује и чува уз Регистар културних добара и Евиденцију непокретности које уживају претходну заштиту представља драгоцен извор података за бројне студијске програме из области друштвено-хуманистичких и техничких наука. У том контексту, Одсек за документацију Завода за заштиту споменика културе града Београда је незаобилазно место за прикупљање потребних података за израду студентских, мастер и докторских радова Филозофског и Архитектонског факултета Универзитета у Београду, као и других домаћих и иностраних високошколских установа.

Уједно, стручна служба Завода се на различите начине укључује у рад високошколских установа:

1. Најобимнија сарадња током 2023. године остварена је с Архитектонским факултетом Универзитета у Београду:
- у оквиру наставе на завршном мастер програму са студентима – репрограмирање градских вила (Вила Мозер), уз предавања у Заводу и завршну студентску изложбу организовану у свечаној сали Завода;
- у оквиру програма Летње школе за студенте из Париза, а у организацији Архитектонског факултета у Београду, одржано је предавање под насловом *Conservation practice – challenges in Belgrade;*
- на предмету Урбана градска кућа, где студенти истражују породичне куће утврђене за споменике културе;
- Архитектонски факултет је био суиздавач другог допуњеног издања монографије *Никола Несторовић*, у издању Завода;
- стручно вођење студената професорке Љиљане Ђукановић у обилазак објекта Централне куле Старог сајмишта у Београду, уз презентацију конструктивног решења санације објекта. Обилазак је обухватио и посматрање поступка монтаже решеткастих бетонских елемената завршног дела торња;
- презентација студентима Архитектонског факултета Универзитета у Београду о пројекту реконструкције Централне куле у комплексу Старог сајмишта у Београду.

2. Стручни сарадник Завода је био члан жирија у оцењивању радова приспелих на студентском конкурсу *Култура будућности*. Конкурс је организован у сарадњи Архитектонског факултета и Амбасаде Републике Аустрије.
3. Током 2023. године склопљен је споразум са Грађевинским и Рударско-геолошким факултетом у Београду о истраживачким радовима на простору Великог барутног магацина на Београдској тврђави.
4. Стручни сарадник Завода је суделовао у писању монографије *Ботаничка башта у Београду – историјски приказ*, у сарадњи са Биолошким факултетом у Београду.
4. Филозофски факултет Универзитета у Београду – коришћење документације Завода за потребе истраживања и израде семинарских, дипломских, мастер и докторских радова.
5. Факултет примењених уметности Универзитета у Београду суиздавач монографије *Ар Деко у српској архитектури*; коришћење документације Завода за потребе истраживања и израде семинарских, дипломских, мастер и докторских радова.
6. Висока грађевинско-геодетска школа у Београду – коришћење документације Завода за потребе истраживања и израде семинарских, дипломских, мастер и докторских радова.

6.6. Учешће стручних сарадника у раду комисија и стручних радних тела

1. Учешће у комисијама које је формирала Влада Републике Србије.
2. Учешће у Комисији за виша стручна звања.
3. Учешће у Комисији за конзерваторски испит, испитивач за област Архитектонска конзервација и рестаурација.
4. Учешће у раду Комисије за споменике и називе тргова и улица града Београда.
5. Учешће у Радном тиму за споменике и спомен-обележја на територији града Београда.
6. Учешће у Комисији за споменике Министарства културе Републике Србије.
7. Учешће у раду комисије за планове Скупштине града Београда.

8. Управни одбор Републичког завода за заштиту споменика културе.
9. Надзорни одбор Београдске филхармоније.
10. Учешће у Савету Грађевинског факултета Универзитета у Београду.
11. Учешће у радној групи коју је Министарство културе и информисања РС формирало за потребе израде документације за покретање јавне набавке за избор извођача радова и избор стручног надзора на реконструкцији, санацији и адаптацији Централне куле Старо сајмиште – прва фаза.
12. Учешће у раду Комисије за стандарде и сродне документе KS U346, Конзервација културног наслеђа, при Институту за стандардизацију Србије.
13. Учешће у раду Комисије за стандарде и сродне документе KS U059, Зграде и инжењерско-грађевински објекти, при Институту за стандардизацију Србије.
14. Учешће у Комисији за планове Општине Жабари.
15. Учешће у Савету Факултета примењених уметности у Београду.
16. Учешће у Комисији за отварање понуда на јавној набавци за избор извођача за другу фазу извођења радова на објекту Централне куле на Старом сајмишту.
17. Учешће у Комисији за избор извођача у поступку спровођења Јавне набавке за избор извођача радова на санацији Астрогеодетског павиљона у комплексу Астрономске опсерваторије Београд.

6.7. Награде и признања

За успешну сарадњу, Завод је добио низ захвалница и признања од којих се издвајају захвалнице Музеја града Београда, Музеја Југославије и Астрономске опсерваторије. Од посебног значаја је престижна награда Издавач године 66. међународног сајма књига, као потврда изузетно вредне и квалитетне издавачке делатности у последњих пет година. Још једна публикација Завода за заштиту споменика културе града Београда монографија *Архитектонско стваралаштво Јосифа Најмана*, ауторке др Саше Михајлов, добила је награду УЛУПУДС-а „Ранко Радовић“, за критичко-теоријске текстове о архитектури. Током 2023. године Завод је учествовао на конкурсу *Туристички цвет* и ушао је у ужи избор.

6.8. Оцена програма од стране стручне јавности, преглед најзначајнијих приказа у медијима

Завод за заштиту споменика културе града Београда је током године био тема 1.334 медијске објаве. Интересовање медија за рад Завода током 2023. године је било велико, тако да су стручни сарадници давали саопштења и одговарали на велики број новинарских питања, како за писане медије тако и за телевизије, иако је то компликованије због новоуведене комуникације с медијима преко Секретаријата за културу односно Секретаријата за информисање.

У 2023. години највише објава по појединачним темама било је везано за обнову Централне куле на Старом Сајмишту, као и рестаурацији Центра „Сава“ и ту је превасходно био заступљен афирмативан тон. У 63% објава преовладавао је информативан тон. Евидентирано је 28% објава позитивног тона и оне су се односиле превасходно на манифестације, као и обнову чесме у Лисичјем потоку, а посебно су позитивне реакције биле у односу на рестаурацију и партерно уређење Споменика браниоцима Београда. Током 2023. године 9% објава је имало негативан тон и оне су се односиле на рушење зграда или потенцијалне идеје о рушењу зграда којима је истекла претходна заштита, или које никада и нису биле под заштитом.

Што се тиче заступљености објава по врсти медија, настављен је тренд из претходне четири године, тако да је највећа заступљеност објава у електронским

медијима, око 79% од укупног броја објава. Од свих електронских медија предњаче интернет медији, где је објављено око 66,4 % од укупног броја објава.

Активности Завода су стручној и широј јавности континуирано презентоване током целе 2023. године, пре свега кроз израду, сарадњу на изради и реализацију бројних пројеката, затим изложбе, стручне конференције, али и кроз перманентну сарадњу са бројним научним и стручним институцијама, као и градским и републичким органима и организацијама. Током године емитовано је 166 ТВ прилога. Најактивнији месеци у току године су били јун и јул, а потом и октобар, када је Завод добио награду за издавача године на 66. међународном сајму књига.

У свим наступима, саопштењима или директном контакту с власницима и корисницима објеката од споменичког значаја, било да се ради о физичким или правним лицима, посебно је исказивана жеља Завода да као стручна служба помогне у њиховим напорима да сачувају и унапреде објекте које поседују или користе. Културно наслеђе је често било тема у чланцима свих медија, било да се ради о изјавама стручних сарадника Завода или о текстовима новинара за које је Завод давао информације.

У електронским медијима Завод је био релативно добро заступљен кроз прилоге о појединачним споменицима културе и просторним културно-историјским целинама, улицама, амбијенталним целинама, затим радовима на рестаурацији фасада, санацији и конзервацији јавних споменика и спомен-обележја и др.

У наставку је избор медијских приказа о раду Завода за заштиту споменика културе града Београда:

REAL TIME
CLIPPING

„Kraljeva česma" dobila dostojan izgled

Medij - Rubrika: POLITIKA - Beograd
Datum: Uto, 10/10/2023
Površina članka: 647cm2
Strana: 14
Zemlja: Srbija
Autor: B.V.
Deo: 1/1

У ЛИСИЧЈЕМ ПОТОКУ

„Краљева чесма" добила достојан изглед

Место где је крајем Другог светског рата без суђења убијен велики број неистомишљеника власти уређено је како доликује

На јучерашњи дан пре 89 година у атентату у Марсељу убијен је краљ Александар Први Карађорђевић. У знак сећања на њега 1936. године у Лисичјем потоку подигнута је и осветштана је „Краљева чесма". Нажалост, на том месту после Другог светског рата, од 1944. до 1946, без суђења је убијен велики број неистомишљеника нове власти. После овог злочина чесму и простор око ње „покрио" је вео таме. Деценијама касније за ово стратиште готово се није ни знало. Захваљујући упорним људима истина о страдању великог броја сугрђана изашла је на видело. Да се овај злочин не би заборавио и никада поновио, урађено је све да простор добије достојан изглед.

Обновљену „Краљеву чесму" јуче је свечано отворио градоначелник Александар Шапић. Он је подсетио да је ово, тада запуштено место, посетио пре годину дана, када је одана пошта невино страдалим жртвама бољшевичко-комунистичког режима, као и да је „Краљева чесма", која има посебан значај за наш народ, такође била запуштена и заборављена.

– Тада сам рекао да ћу донети две одлуке. Прву политичку, коју многи ескивирају, јер се политичари и даље плаше реликта прошлости и давно постављених комунистичких догми, као и осуде јавности. Друга се тиче финансирања, јер је на мени било да нађем начин да се обезбеди новац за овај спомен-парк и рестаурацију „Краљеве чесме". Не мање важна била је улога Завода за заштиту споменика културе града, чији су стручњаци квалитетно рестаурирали чесму и она данас изгледа баш онако како је изгледала 1936. године, када је и завршена – истакао је градоначелник, а преноси Беоинфо.

Шапић је додао да морамо да водимо рачуна о нашој историји и најавио да ће се уредити и Спомен-парк браниоцима Београда на шеталишту поред Дунава.

– Где год будем могао, трудићу се да не заборавимо нашу историју. Мислим да је то моја обавеза као градоначелника, а да свако ко буде био на овом месту после мене има обавезу да о томе води рачуна, не правећи разлике међу нама, без обзира на наша политичка опредељења и све друге различитости. Зато је ово место симболички важно за српски народ и српску државу и ми ћемо му данас удахнути нови живот. Ту треба да долазе деца и треба да промовишемо вредности захваљујући којима се штити наше друштво од свих изазова које носи данашње време. Зато сам и покренуо манифестацију „Београдски дани породице", за коју се надам да ће постати традиционална, да бисмо заштитили нуклеус нашег друштва. Нек нам је свима са срећом овај спомен-парк и обновљена „Краљева чесма" као место где можемо да дођемо и достојанствено се поклонимо страдалима и да свакó од нас уради у својој области колико год може да се наша историја не заборави – нагласио је градоначелник Шапић.

Председник Удружења „У име народа за слободну Србију" Срђан Цветковић подсетио је да је ова спомен-чесма изграђена 1936. године и да су је свечано отворили тадашњи градоначелник Влада Илић и Удружење „За улепшавање Београда". Нажалост, деценијама је била девастирана, као што је и истина о краљу Александру и жртвама које су овде страдале била „затрпана", рекао је он.

– Уређујући овај простор дајемо достојанство свим тим људима. Зато хвала свима који су годинама учествовали у напорима да овом месту удахнемо то достојанство, градоначелнику Шапићу, који је прошле године дато обећање испунио и створио услове да оно данас овако изгледа – навео је Цветковић.

Он је нагласио да би ово место требало да буде не само место помена већ и живота, и предложио је да се у току летњих месеци ту одржавају уметничке и културне свечаности, с циљем да се величају „толеранција, слобода и демократија". Изразио је на крају уверење да ће будуће генерације чувати ово место.

Фото Беоинфо

Градоначелник Александар Шапић испунио задату реч да ће овај простор бити рестауриран

Председник Удружења „Краљевина Србија" Милош Павковић изразио је задовољство што је спомен-парк „Краљева чесма" коначно обновљен и поново отворен јер указује на значај овога места као и на све жртве које су пале у револуционарном терору након завршетка Другог светског рата.

– Веома је значајно што су градоначелник и град препознали значај овог места, што је градоначелник одржао прошле године дату реч и зато желим њему лично да посебно захвалим. Сада коначно можемо на достојанствен начин да одамо пошту свим невино стрељаним грађанима Београда и да отворимо обновљену „Краљеву чесму", која представља једини споменик витешком краљу Александру у Београду – поручио је Павковић.

У присуству великог броја грађана, представника града Београда, Војске Србије и Српске православне цркве, одржан је помен краљу Александру Првом Карађорђевићу и страдалим жртвама. **Б. В.**

REAL TIME
CLIPPING

Nazire se obnova Komande RV

Medij - Rubrika: VEČERNJE NOVOSTI - Beograd
Datum: Pet, 27/01/2023 Zemlja: Srbija
Površina članka: 293cm2 Autor: S. V.
Strana: 18 Deo: 1/1

МИНИСТРИ ВУЧЕВИЋ И ВЕСИЋ О РЕКОНСТРУКЦИЈИ ЗДАЊА У ЗЕМУНСКОЈ ГЛАВНОЈ УЛИЦИ

Назире се обнова Команде РВ

ПОСЛЕ многобројних најава и одлагања, дугоочекивана реконструкција зграде Команде ратног ваздухопловства у Главној улици у Земуну, могла би ускоро да почне. О овом пројекту су разговарали министар одбране Милош Вучевић и министар грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре Горан Весић, који је о обнови овог здања говорио још док је био на функцији заменика градоначелника Београда.

Завод за заштиту споменика културе града Београда израдио је техничку документацију санације, реконструкције и адаптације зграде Команде ратног ваздухопловства, а директорка ове установе Оливера Вучковић указала је на значај овог објекта и колико је важно да се обнови.

Након што су НАТО бомбе 1999. године оштетиле велелепно здање, дело архитекте Драгише Брашована, које је саграђено 1935. године на углу Главне и Авијатичарског трга, надлежни за санацију зграде Команде ратног ваздухопловства годинама су окретали главу од решења овог проблема, због чега је зграда данас у запуштеном и веома лошем стању. Иницијатива за "давање сјаја" овој земунској лепотици потекла је од градских челника током прошле године.

Изграђена је у стилу југословенске модерне између два светска рата, са изразитом архитектонско-урбанистичком и културно-историјском вредношћу. Зидана је са основом у облику четвороугла, са унутрашњим двориштем и предбаштом. Зграда има четири спрата и седам кула. Ова грађевина је дуго била међу највећим у Земуну, а и данас представља један од најдоминантнијих објеката у старом језгру општине.

У НАТО агресији, 1999. године, зграда Команде ратног ваздухопловства погођена је у средишњи бочни део објекта из Главне улице и у делу куле са дворишне стране. Како су нам раније рекли у Заводу за заштиту споменика културе Београда, објекат је делимично реконструисан од 2000. до 2001. године у делу погођеног бочног крила, док су кула и део уз њу оштећени и данас. ■ **С.В.**

МУЗЕЈ ВАЗДУХОПЛОВСТВА

У ЗГРАДИ Команде је 1945. године отпочела са радом прва Лекарска комисија за летаче, из које ће настати Ваздухопловномедицински институт. У овом здању је 15. фебруара 1957. године основан Музеј ваздухопловства. Надлежни верују да ће, када обнова буде готова, ова зграда бити на понос свим Земунцима.

Фото П. Милошевић

ИНВЕСТИЦИЈА Зграда је дело архитекте Драгише Брашована

REAL TIME CLIPPING

Simbole grada potrebno sačuvati od propadanja

Medij - Rubrika: VEČERNJE NOVOSTI - Beograd
Datum: Ned, 28/05/2023
Zemlja: Srbija
Površina članka: 517cm2
Autor: A. Z. Klisurić
Strana: 24
Deo: 1/1

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА ДЕЦЕНИЈАМА ОБЕЛЕЖЈА "БРАНИ" ОД ЗУБА ВРЕМЕНА И БАХАТИХ ГРАЂАНА

СИМБОЛЕ ГРАДА ПОТРЕБНО ЧУВАТИ ОД ПРОПАДАЊА

Претходних месеци срећено је чак 13 монумената

ОБЕЛИСК У БРАНКОВОЈ

А. З. Клисурић

ПРЕ десетак дана срећен је споменик посвећен нашем писцу Бранославу Нушићу у близини Народног позоришта, том приликом срећен је постамент који је био оштећен. Завод за заштиту споменика културе Београда током претходних месеци средио је 13 споменика, а у плану за ову годину су још два. Временски услови најчешћи су разлог

Обновљена обележја војводама Мишићу, Бојовићу и Степановићу, Николи Пашићу...

пропадања бројних престоничких споменика.

О обележјима која су утврђена за непокретна културна добра брине Завод за заштиту споменика и они имају посебан програм заштите. Престоничке општине задужене су за споменике који нису под заштитом.

ЋИРИЛО И МЕТОДИЈЕ

Завод за заштиту споменика културе Београда током године, у складу са својим буџетом, опредељује новац за санацију монумената којима је неопходна обнова.

- Одржавање споменика на територији Београда спроводимо такође уз консултацију са надлежним градским и републичким институцијама, а то је обично Град и општине - рекли су за "Новости" у Заводу. - У претходном периоду средили смо 13 споменика. Међу њима су била обележја посвећена војводама Мишићу, Бојовићу и Степановићу, Моши Пијади, Николи Пашићу, Јовану Цвијићу, Ћирилу и Методију, Риги од Фере, као и саркофаг у Земунском парку и скулптуре "Жена која клечи" у Мањежу, "Обалски радник" на Савском шеталишту, Обелиск несврстаних код Бранковог моста и монументи у Ташмајданском парку. У току ове године планирани су радови на споменику кнезу Аксентију Миладиновићу и мањи радови на Чукур-чесми.

Како су нам објаснили, споменици најчешће пропадају услед вишегодишње изложености спољним утицајима - промена температуре, падавине, мраз, влажност и загађеност ваздуха. Међутим, често се дешава и да неодговорни појединци оштете престоничке споменике.

САРКОФАГ У ЗЕМУНУ

Крајем марта оштећен је споменик посвећен Николи Пашићу, вандали су га ишарали спрејом. Екипе Завода у сарадњи са радницима ЈКП "Градска чистоћа", успели су да уклоне графите са постамента овог споменика. Монумент на Тргу Николе Пашића подигнут је 1998. године, и налази се у склопу културно-историјске целине "Теразије".

Крајем 2022. године после санације враћен је и Вуков споменик на свој постамент. Радови су трајали више од месец дана. У децембру је очишћен и ишаран мермерни постамент на споменику посвећеном Првој конференцији Несврстаних у близини Бранковог моста. Уједно су екипе ЈКП "Зеленило Београд" средиле и оштећене пешачке стазе и мобилијар у оближњем парку.

Нушић већ био оштећен

ИАКО су екипе Завода за заштиту споменика културе пре пар дана средиле споменик Бранославу Нушићу, он је већ једном био оштећен.

Вандали су 2018. године оскрнавили споменик и том приликом откинут је део штапа који Нушић држи у руци. Екипе Завода средиле су ову штету 2019. године. Тада је бронзана скулптура рестаурирана и очишћена.

Обележје Бранославу Нушићу симболично се налази у близини Народног позоришта. Подигнуто је пре 30 година, Нушић је приказан у стојећем положају са штапом у левој руци и полуцилиндром на глави. Бронзану скулптуру урадио је вајар Зоран Ивановић.

REAL TIME
CLIPPING

"Jovan Sekulić" - nagrada za zaštitu nepokretnog kulturnog nasleđa

Medij - Rubrika: POLITIKA - Beogradska hronika
Datum: Pet, 26/05/2023 Zemlja: Srbija
Površina članka: 156cm2 Autor: D. M.
Strana: 18 Deo: 1/1

„Јован Секулић" – награда за заштиту непокретног културног наслеђа

Представљањем дела изложбе „50 за 50 – Они су нас учили" Друштва конзерватора Србије, установљавањем награде „Јован Секулић" за област заштите непокретног културног наслеђа Београда и осврташем на реализоване пројекте у прошлој години Завод за заштиту споменика културе града данас ће обележити 63. рођендан у згради у Горњем граду Београдске тврђаве. Завод је основао и био први његов директор историчар уметности Јован Секулић. И зато је у част овог утемељитеља градске службе заштите, а на предлог запослених у Заводу, установљена истоимена награда.

Завод за заштиту споменика културе града данас ће обележити 63. рођендан у згради у Горњем граду Београдске тврђаве

– Она ће се појединцима или ауторском тиму додељивати за пројекте у области заштите непокретног културног наслеђа који су реализовани на територији свих 17 општина града Београда из делатности архитектуре, историје, историје уметности, археологије, урбанизма, једном у пет година, а прва награда биће додељена 2025. године – наведено је у саопштењу Завода.

На свечаности ће бити речи и о утврђеним културним добрима на предлог Завода – Цркве Светог арханђела Гаврила у Шопићу и Цркве Блажене деве Марије, о богатој издавачкој делатности, учешћу на манифестацијама, организацији изложби, спровођењу програма едукације за основце и средњошколце...

Д. М.

REAL TIME CLIPPING

Zavod za zaštitu spomenika kulture grada Beograda izdavač godine

Medij - Rubrika: DANAS - Sajamski vodič
Datum: Pet, 27/10/2023
Površina članka: 657cm2
Strana: 1
Zemlja: Srbija
Autor: D.S.- J.T.
Deo: 1/1

Zavod za zaštitu spomenika kulture grada Beograda izdavač godine

Foto: Stanislav Milojković

Žiri 66. Međunarodnog beogradskog sajma knjiga, koji su činili Zlata Bojović (predsednica), Anđelka Cvijić, Bojan Jović, Zoran Paunović i Marko Krstić, odlučio je da Nagradu za izdavača godine dodeli *Zavodu za zaštitu spomenika kulture grada Beograda*, koji „stručnim monografijama unapređuje znanje o nepokretnom kulturnom nasleđu, predstavljajući ga kao živo polje preplitanja uticaja i podsticaja kulturnih, društvenih i političkih procesa.... Objavljene kapitalne monografije doprinose dubljem razumevanju problematike oblikovanja identiteta u okviru šireg društvenog, kulturnog i privatnog okruženja prestonice koja je aktuelnija nego ikad". Nagrada za izdavački poduhvat godine pripala je knjizi *Predsednici Društva srpske slovesnosti, Srpskog učenog društva, Srpske kraljevske akademije, Srpske akademije nauka i Srpske akademije nauka i umetnosti* u tri toma, koju je objavila *SANU*. „Ova edicija bogatstvom svoga sadržaja ne predstavlja samo život i rad najznačajnije institucije u Srbiji već i sveukupan život sveukupne srpske nauke i kulture tokom proteklih 180 godina", naveo je žiri. Najbolji izdavač u dijaspori 2023. je, po odluci žirija, *Andrićev institut*, Andrić grad - Višegrad, zbog edicije *Znamen srbistike, naučne monografije, filozofija i književnost, o srpskim klasicima*. Posebno priznanje za doprinos u oblasti nauke dodeljeno je knjizi *Knez Mihailo Obrenović* (1823-1868) Danka Leovca, u izdanju *HUK izdavaštva* iz Beograda.

Ostala priznanja

Nagrada *Bogdan Kršić* za najlepšu knjigu na Sajmu dodeljena je knjizi *Kod kuće* grupe strip-autorki pod imenom *Stripotetke*, u izdanju *Besne kobile*. Poredred nagrađene knjige, žiri je posebno istakao dizajnerski kvalitet edicije *Nor* u izdanju *Trećeg trga*, kao i kapitalnu monografiju *Afrika* Rastka Petrovića u izdanju *Službenog glasnika*.
Najlepša dečja knjiga, po odluci istog žirija, koji su činili Slavimir Stojanović Futro (predsednik), Jovan Čekić i Jugoslav Vlahović, jeste *Tri, četiri, sad!* Dragane Mladenović, u izdanju *Kreativnog centra*. Specijalno priznanje za mladog dizajnera dodeljeno je knjizi *Udovica i papagaj* Virdžinije Vulf, u izdanju *Bulevar Booksa*. Ilustratorka i dizajnerka je Marina Milanović.

Proznanje za Dečju knjigu godine dodeljeno je ediciji *Knjiga sa kojom se raste* dr Dragane Malešević, u izdanju novosadskog Udruženja za razvoj profesionalnih veština *Provens*. Specijalno priznanje žirija za izdavača, knjigu ili strip u 2023, dodeljeno je *Geopoetici* za 30 godina postojanja, *Zavodu za udžbenike* za *Hirurgiju aorte* Lazara B. Davidovića i saradnika, *Srpskoj književnoj zadruzi* za ediciju *Srpska književnost za decu* i *Banatskom kulturnom centru* (Novo Miloševo) i KCV *Miloš Crnjanski* (Novi Sad) za izabrana zenitistička dela (kolo I). ***D. S.***

Nagrada izdavaštvu namenjenom uskostručnoj javnosti

Mi jesmo državna gradska kuća, čija je osnovna delatnost zaštita kulturnog nasleđa. Ali mi se u kontinuitetu više od 60 godina bavimo i izdavačkom delatnošću i sad smo prvi put konkurisali za bilo kakvu nagradu na Sajmu knjiga. Zadovoljstvo je zaista neverovatno biti izdavač godine sa knjigama koje nisu namenjene širokoj nego uskostručnoj naučnoj javnosti. To je zaista veliki doprinos očuvanju kulturnog nasleđa grada Beograda, za arhitekturu, istoriju umetnosti, istoriju i sve druge srodne grane - rekla je za *Danas* Olivera Vučković, direktorka *Zavoda za zaštitu spomenika kulture grada Beograda*.

Iako se to ne navodi u objavljenom obrazloženju žirija, *Gradski zavod za zaštitu spomenika kulture* nagrađen je za tri monografije - *Nikola Nestorović* Marine Pavlović, *Arhitektonsko stvaralaštvo Josifa Najma* Saše Mihajlova i *Srednja Evropa i Beograd arhitektonski uticaju 1919-1941.* Biljane Mišić. ***J. T.***

SANU neke stvari može i godinama da radi

Nije uobičajeno da sajamsku nagradu za izdavački poduhvat dobije nacionalna institucija, a ne izdavači kojima je to osnovna delatnost. Ali, ja bih rekao da se radi o tome da smo mi ono što se zove nekomercijalni izdavač. *Akademija* je u tom kontekstu slobodnija da uđe u takva izdanja i kulturne poduhvate koji bi komercijalnom izdavaču predstavljali preveliki rizik. To kod nas nije slučaj. Možemo sebi da dozvolimo da neke stvari radimo i godinama i da uložimo puno sredstava, truda i napora, ali da rezulat bude dobar, kao što se vidi. Meni je posebno drago što je to i žiri prepoznao i što je odlučio da, ovako pomalo neuobičajeno, nagradu dodeli *Srpskoj akademiji nauka i umetnosti* - kaže za *Danas* akademik Zoran Knežević, predsenik *SANU*.

SANU je neposredno pred proglašenje ovogodišnjih dobitnika sajamskih nagrada predstavila svoja izdanja na Sajmu knjiga, uključujući i nagrađenu publikaciju, koja sadrži 42 biografije akademika za istorijski period od 1841. do izbora za predsednika *SANU* 2023. godine. ***J. T.***

REAL TIME
CLIPPING

Arhitekta koji je govorio gradeći

Medij - Rubrika: POLITIKA - Beogradska hronika
Datum: Uto, 25/04/2023
Zemlja: Srbija
Površina članka: 555cm2
Autor: B. Vasiljević
Strana: 16
Deo: 1/1

Архитекта који је говорио градећи

Ковница новца на Топчидеру, зграде Прве економске школе е и „Телеоптика" у Земуну, Задужбина Николе Спасића… само су нека од здања која је пројектовао српски архитекта јеврејског порекла Јосиф Најман. Монографију о Најману, једној од водећих личности на националној градитељској сцени прве половине 20. века, приредила је историчарка уметности др Саша Михајлов, научна сарадница Завода за заштиту споменика културе града Београда.

Њено дело „Архитектонско стваралаштво Јосифа Најмана" представљено је јуче у просторијама Завода на Калемегдану. Промоцијом је почело и обележавање 63. рођендана ове институције.

Монографија, објављена у издању Завода и Института за савремену историју, намењена је научним посленицима, истраживачима и тумачима историје, архитектуре и урбанизма Београда и Србије, конзерваторима у служби заштите непокретног културног наслеђа, као и најширем кругу читалаца, познаваоцима и љубитељима националне историје и културе.

Идеја о истраживању делатности архитекте Најмана, како је истакла Саша Михајлов, јавила се пре више од деценије, на Одељењу за историју уметности Филозофског факултета. Она је годинама трагала за подацима. Тешкоћу је представљало то што је његова заоставштина уништена у априлском бомбардовању Београда 1941. када је срушена зграда у Влајковићевој 20 где је живео. Сведочанство о Најману и његовом раду дали су супруга Јулија и син Драгољуб, некадашњи амбасадор Србије и Црне Горе при Унеску.

– Књига отвара нове погледе на Најманово дело и стваралачки период од деценију и по у ком је он створио око 60 пројеката, од којих је реализовано тридесетак. Од тога су два објекта појединачни споменици културе – Завод за израду новчаница и зграда Трговачке академије у којој је данас Прва економска школа. Остали пројекти представљају значајан сегмент сваке наше просторно-културне целине – рекла је др Марина Павловић, уредница монографије и помоћница директорке Завода.

Посебан део књиге посвећен је Најмановој биографији. Рођен је 1894. у Београду где се и формирао на Техничком факултету, да би стечена знања надоградио у Школи лепих уметности у Паризу. Учествовао је у Првом светском рату, док је Други дочекао у Београду. Као и бројни Јевреји, био је депортован у логор, претпоставља се неки у Немачкој, одакле је успео да побегне. Са породицом се састао у Лиону одакле су пребегли у Швајцарску. Најман се 1945. вратио у Београд, убрзо се запослио у архитектонско-грађевинским и комуналним структурама града, као и на Архитектонском факултету. Али, преминуо је врло брзо, 7. јануара 1951. године.

Управо се, како каже др Бојан Димитријевић, из Института за историјска истраживања, кроз Најманову биографију види и како се град развијао између два светска рата.

– На крају Првог светског рата град је био варошица да би убрзо постао град са модерним централним делом попут европских престоница, са зградама од класичне до модерне архитектуре, динамичним центром који у неким сегментима подсећа и на модерне америчке вароши. Најманов рад је спој више стилова који се виде и на Згради за израду новчаница и фабрици „Телеоптик", али и на монументалном здању попут Спасићеве задужбине или зграде на углу улица Баба Вишњине и Крунске. Највећи број од око 45 различитих објеката које је пројектовао између 1927. и 1941. године „преживео" је немачко и савезничко бомбардовање, модернизацију у време социјализма, али и „инвеститорски" талас – рекао је Димитријевић.

Најман је дуго година био, могло би се рећи, неоткривен. Први радови о њему појавили су се 35 година после његове смрти.

– Најман за живота није водио рачуна о свом маркетингу. Није био гласан. Он је говорио градећи. Ненаметљиво. Ова монографија круна је онога што се годинама писало о њему, док је Саша Михајлов пример посвећености и узор младим генерацијама. Њен докторат о Најману био је један од 25 најбољих које сам потписао од 2008. до данас – истакао је др Александар Кадијевић, редовни професор Филозофског факултета.

Б. Васиљевић

Фото Завод за заштиту споменика културе

У Заводу за заштиту споменика културе представљена монографија „Архитектонско стваралаштво Јосифа Најмана", ауторке др Саше Михајлов, о једној од водећих личности на националној градитељској сцени прве половине 20. века

Škola kao spomenik kulture

Medij - Rubrika: ODBRANA - Bez naslova
Datum: Pon, 09/10/2023
Površina članka: 1249cm2
Strana: 60
Zemlja: Srbija
Autor: Jovana Šikman, Goran Stanković
Deo: 1/2

Изложба „Посвета београдском школству"

ШКОЛА КАО СПОМЕНИК КУЛТУРЕ

Богати садржај изложбе отворене недавно у Великој галерији Дома Војске Србије и њена вишеслојност служе као подсетник свима нама да водимо бригу о културном наслеђу, али и да никада не заборавимо где и када смо стекли прва знања, која су богатство, подједнако као што су то и споменици културе

Пише Јована ШИКМАН
Фото: Горан Станковић

Шапке најмлађих официра Војске Србије полетеле су у ваздух испред Дома Народне скупштине, седмогодишњаци са повеликим ранцем на леђима први пут су сели у школске клупе, а они нешто искуснији ђаци поново су се привикавали на звук звона, распоред часова, учење. Септембар – месец школе.

Инспирисан неизбрисивим трагом који је школа оставила у животу сваког од нас, Завод за заштиту споменика културе града Београда поставио је у Великој галерији Дома Војске изложбу „Посвета београдском школству" аутора Љубице Радовановић, историчара уметности. Приказана је двадесет једна школа утврђена као споменик културе, а њеним отварањем 15. септембра започела је и манифестација „Дани европске баштине", која је ове године обележена темом „Живо наслеђе".

– У Београду се већ више од две деценије у септембру и почетком октобра одржава манифестација „Дани европске баштине". Том приликом отварају се врата наших установа културе, школа, државних институција, а у парковима, шумама и на обалама река организују се разноврсни програми, који пратећи тему манифестације показују оно најбоље у нашем граду" – рекла је заменик градоначелника Града Београда Весна Видовић.

О важности школства у Београду и нераскидивој вези између непокретног културног наслеђа и просвете говорио је проф. др Ивица Радовић, државни секретар Министарства просвете Републике Србије.

– Изложба „Посвета београдском школству" приређена је с намером да се прикаже да су служба заштите непокретног културног наслеђа, просвета и архитектура дубоко испреплетане и неодвојиве. Двадесет један споменик културе школског карактера је пред нама, сваки објекат у архитектонском смислу представља огледало стила од народног градитељства до архитектуре модерне. Истовремено, ови објекти су сведочанство историје и развоја просветитељства на ширем подручју

Medij - Rubrika: ODBRANA - Bez naslova
Datum: Pon, 09/10/2023
Površina članka: 1249cm2
Strana: 61
Zemlja: Srbija
Autor: Jovana Šikman, Goran Stanković
Deo: 2/2

града. Потреба за изградњом школских зграда у складу са водећим и актуелним архитектонским правцима и стиловима чине град Београд онаквим каквим га данас познајемо. Ипак, школа није само објекат, него и живот који се одвија унутар њених зидова, као и бројне генерације ученика и професора које је изнедрила, што потврђују и експонати који прате изложбене паное. Богати садржај ове изложбе и њена вишеслојност служе као подсетник свима нама да водимо бригу о културном наслеђу, али и да никада не заборавимо где и када смо стекли прва знања, која су богатство, подједнако као што су то и споменици културе – рекао је професор др Радовић.

Поставка која приказује школе утврђене за културна добра представљена је у згради која је, такође, још 1984. године, одлуком Скупштине града Београда проглашена за непокретно културно добро. Завод за заштиту споменика културе Града Београда и Министарство одбране, према речима директора Медија центра „Одбрана" пуковника Биљане Пашић, сарађују у одржавању некадашњег Ратничког дома. Такође, и једна и друга страна се труде да дају свој допринос школству, што је потврдила чињеницом да Војна академија негује 173 године дугу традицију некадашње Артиљеријске школе, прве војне високошколске установе у земљи.

– Прошле суботе испред Дома Народне скупштине Републике Србије промовисана је још једна генерација најмлађих официра Војске Србије. Када говоримо о школству, у оквиру пројекта цивилно-војне сарадње, бесплатни примерци магазина „Одбрана", званичног гласила Министарства одбране и Војске Србије, чији смо ми издавач, почев од 1. октобра 2023. године, ће се сваког месеца достављати на адресе одређеног броја средњих школа у Србији – рекла је пуковник Пашић.

Осврнувши се на изложбу, истакла је да је она резултат рада више институција које брину о традицији и култури.

– Избор наше галерије за ову изложбу доживели смо као плод дугогодишње сарадње, али и заговарања истих вредности и циљева. Предвидели смо да изложба „Посвета београдском школству" започне у септембру и траје до 21. октобра, како би смо јој оквиром та два школска месеца додали актуелност – рекла је пуковник Биљана Пашић.

Директор Завода за заштиту споменика културе Града Београда Оливера Вучковић говорила је о традиционалном дводеценијском учешћу Завода у манифестацији „Дани европске баштине" и програмима којима та установа подиже свест и знање о заштити непокретног културног наслеђа.

– Ове године, уклапајући се у тему манифестације „Живо наслеђе", упознајемо сугрђане са задужбинама и задужбинарима, градитељским наслеђем и старим занатима, организујемо вођење кроз објекте београдског школства. Пред вама су прикази 21 основне и средње школе које су у историји нашег града оставиле неизбрисив траг, како својим трајањем, архитектуром, тако и генерацијама ученика које су их похађале – рекла је Оливера Вучковић, додавши да је на територији 17 београдских општина утврђено 288 основних и средњих школа.

Идеја за реализацију ове изложбе је, према речима аутора, настала пре две године, када је истраживањем утврђено да се школским објектима није придавало много значаја и пажње.

– Изложба је подељена у три сегмента: у првом се налазе основне школе из приградских насеља, у централном сегменту су основне школе из урбаног градског језгра, а све је заокружено приказом средњих школа. Поставка укључује и експонате позајмљене из фонда Педагошког музеја, а у витринама се налази материјал који обухвата приказе школа бивших ученика и професора, чиме је изложба добила интерактивни карактер – истакла је аутор изложбе историчар уметности Љубица Радовановић.

REAL TIME CLIPPING

I drvo ima dušu

Medij - Rubrika: DNEVNIK - Kultura
Datum: Uto, 15/08/2023
Površina članka: 215cm2
Strana: 8
Zemlja: Srbija
Autor: M.S.
Deo: 1/1

СЕЋАЊЕ НА ПЕТРА ЗАРИЋА И УГРОЖЕНО НЕМАТЕРИЈАЛНО ЗАНАТСКО НАСЛЕЂЕ

И дрво има душу

Изложба „Петар Зарић, Стручно цртање и детаљисање, Обрада дрвета, Унутрашња архитектура у дрвету" биће отворена данас у Музеј примењене уметности у Београду. Изложба се организује у склопу обележавања 120 година од рођења и 50 година од смрти Петра Зарића (1902 - 1972), предавача на Академији примењене уметности у Београду, на Катедри за архитектуру и дизајн, врсног теоретичара, одличног цртача, маштовитог креатора у дрвету, који је до танчина познавао стилове, квалитет и ћуди дрвета и технологију његове обраде. Уређивао је многе изложбене просторије наших сајмова у земљи и иностранству, креирао и израђивао намештај за разне намене, а за потребе Српске православне цркве радио иконостасе и црквени намештај.

Током рада на обнови Централне куле Старог сајмишта, Завод за заштиту споменика културе града Београда је ступио у контакт с потомцима Петра Зарића, у чијој богатој заоставштини је сачуван и албум с фотографијама које је Зарић лично снимио при уређењу ентеријера просторија Централног павиљона и Задужбине Николе Спасића у комплексу новоизграђеног Београдског сајма 1937. године. Завод за заштиту споменика културе града Београда у том светлу на изложби у МПУ представља до сада непознати стваралачки опус овог аутора: скице, пројекте и фотографије радова, комаде намештаја и друге елементе ентеријера. Истовремено, изложба скреће пажњу на угрожено материјално и нематеријално занатско наслеђе, неопходно у целокупном очувању културне баштине, али и као могући подстицај за усавршавање појединаца управо у овим традиционалним облицима занатства и способности. Аутори изложбе и каталога су Снежана Негововић из Завод за заштиту споменика културе града Београда, и Добрила Иванић Здравковић, унука Петра Зарића.

М. С.

Петар Зарић: Интарзија у улазном холу београдског хотела „Метропол"

REAL TIME
CLIPPING

Izložba o arhitekti Milanu Zlokoviću

Medij - Rubrika: POLITIKA - Beograd
Datum: Pon, 03/04/2023
Površina članka: 74cm2
Strana: 14
Zemlja: Srbija
Autor: D. M.
Deo: 1/1

Изложба о архитекти Милану Злоковићу

„Архитект Милан Злоковић и фотографија: београдске реализације од 1924. до 1941. године / Идеја и мисао" назив је изложбе која ће бити отворена 6. априла у 14 сати у Свечаној сали Завода за заштиту споменика културе који је ову поставку приредио са Фондацијом „Милан Злоковић". Повод за изложбу је обележавање јубилеја – 125 година од рођења овог архитекте који је рођен у Трсту 1898. и умро у Београду 1965.

На паноима у Заводу биће представљено седам Злоковићевих објеката који су проглашени за споменик културе, историјски цртежи, старе и нове фотографије једног рентијерског објекта, више приватних стамбених вила, међу којима је и она коју је аутор пројектовао као своју породичну кућу, зграда Универзитетске дечје клинике у Тиршовој улици и пословна зграда „Фијата" на Аутокоманди. Поставку ће оплеменити и цитати архитекте Злоковића који се тичу пре свега његовог размишљања на тему модерне естетике и њеног места у савременим архитектонским и друштвеним токовима.

Други сегмент изложбе, са фокусом на фотографије Милана Злоковића, биће приређен у Установи културе „Пароброд". **Д. М.**

Na razmeni učili o Beogradu

Medij - Rubrika: VEČERNJE NOVOSTI - Beograd
Datum: Sub, 04/11/2023
Zemlja: Srbija
Površina članka: 54cm2
Autor: A.Z. K.
Strana: 34
Deo: 1/1

СТРАНИ ЂАЦИ УПОЗНАВАЛИ ИСТОРИЈУ ГРАДА

На размени учили о Београду

ЗАВОД за заштиту споменика културе града Београда био је домаћин средњошколцима из целог света који су у нашем главном граду на размени. Страни школарци били су у прилици да чују предавање о културном наслеђу престонице.

На овај начин млади гости били су прилици да сазнају нешто више о историји и архитектури Београда и да се упознају са највреднијим споменицима културе.

Ђаци који су у посети Београду, стигли су преко програма размене "АФС Интеркултура", који се у нашој земљи организује од 2008. године.

А. З. К.

Izazovi čuvanja spomenika

Medij - Rubrika: VEČERNJE NOVOSTI - Beograd
Datum: Ned, 15/10/2023
Zemlja: Srbija
Površina članka: 139cm2
Autor: A. Z. K.
Strana: 24
Deo: 1/1

ОДРЖАНА 12. ПО РЕДУ НАУЧНО-СТРУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА "ЗАШТИТА ГРАДИТЕЉСКОГ НАСЛЕЂА У 21. ВЕКУ - ИЗАЗОВИ И МОГУЋНОСТИ"

Изазови чувања споменика

ОДРЖАНА је још једна научно-стручна конференција под називом "Заштита градитељског наслеђа у 21. веку - изазови и могућности". Ово је 12. пут по реду како се организује овај научни скуп, а разматрани су начини заштите и изазови у очувању наслеђа.

Овај догађај организовао је Завод за заштиту споменика културе у сарадњи са Републичким заводом за заштиту споменика. Бројни стручњаци из наше земље, Словеније, Мађарске и Јапана дали су свој допринос кроз 13 радова.

- На нашу иницијативу овогодишња конференција је донела могућност учешћа и одговора на тему кроз медиј постера - саопштили су у Заводу. - Организована је и изложба која је била део пратећег програма научног скупа. Верујемо да је овогодишња конференција кроз излагања, постере и панел дискусије донела свеже погледе на очување наслеђа и учесницима пружила наду да заједничким залагањем можемо да учинимо много за културну и природну баштину.

Афирмисане архитекте и пројектанти, професори Универзитета у Београду, студенти, историчари уметности и конзерватори одазвали су се на позив Завода и дали своје идеје кроз постере како заштити наслеђе.

А. З. К.

Фото С. Неговановић

Obilazak mlina "Suvobor"

Medij - Rubrika: VEČERNJE NOVOSTI - Beograd
Datum: Sre, 20/09/2023
Zemlja: Srbija
Površina članka: 161cm2
Autor: Š. M.
Strana: 25
Deo: 1/1

У ОРГАНИЗАЦИЈИ ЗАВОДА ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА ПОВОДОМ ДАНА ЕВРОПСКЕ БАШТИНЕ

Обилазак млина "Сувобор"

ЗАВОД за заштиту споменика културе, у оквиру манифестације "Дани европске баштине", организује у суботу стручно вођење и обилазак млина "Сувобор" у Обреновцу.

Ова по свему занимљива грађевина индустријске архитектуре са почетка 20. века и данас плени својом монументалношћу и један је од ретких примерака млина који је доскоро био у функцији, а који данас представља изузетну вредност. Уз причу стручних сарадница Завода етнолога-антрополога Анђелије Милашиновић и архитекте Бојане Савић, заинтересовани ће моћи да обиђу сачуване машине за прераду и паковање жита. Након обиласка планирана је краћа шетња Обреновачком чаршијом, односно Улицом Милоша Обреновића. Посетиоци програма ће имати прилику да чују о историјату насеља и чаршије, као и о најзначајнимјим објектима.

Окупљање и полазак је на стајалишту за туристичке аутобусе Пионирски парк, у 10 часова. Због ограниченог места у аутобусу обавезно је пријављивање путем имејл-адресе: andjelija.milasinovic@beogradskonasledje.rs. **Ш. М.**

7. ФИНАНСИРАЊЕ

ИЗВЕШТАЈ О РЕАЛИЗАЦИЈИ УКУПНИХ СРЕДСТАВА БУЏЕТА
За период 01.01.2023. - 31.12.2023. године

СТРУКТУРА ТЕКУЋИХ ПРИХОДА И ПРИМАЊА

Средства Секретаријата за културу	107.801.630,21
Средства Министарства културе	19.633.357,86
Средства Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања	1.300.400,00
Сопствени приход	33.792.757,07
УКУПНИ ПРИХОДИ И ПРИМАЊА	**162.528.145,14**

СТРУКТУРА ТЕКУЋИХ РАСХОДА И УЛАГАЊА

конто	ТЕКУЋИ РАСХОДИ	ИЗВОР 01	ИЗВОР 04	ИЗВОР 07	УЗВОР 17	УКУПНО
411	**Зараде и обавезе за доприносе**	**61.749.159,91**	**15.435.988,47**			**77.185.148,38**
4111	Зараде	53.642.706,70	13.358.905,44			67.001.612,14
4121 4122	Обавезе за доприносе	8.106.453,21	2.077.083,03			10.183.536,24
413	**Превоз на посао и са посла и поклони за децу запослених**	**1.289.509,35**	**1.890,96**			**1.291.400,31**
4131	Превоз на посао и са посла, поклон честитке за децу	1.289.509,35	1.890,96			1.291.400,31
414	**Социјална давања запосленима**	**2.220.952,25**	**228.366,67**			**2.449.318,92**
4143	Отпремнине, помоћ у случају смрти у породици запосленог		174.000,00			174.000,00
4144	Помоћ у медицинском лечењу и остале помоћи запосленима, отпремнина	2.220.952,25	54.366,67			2.257.318,92
416	**Јубиларне награде, накнада за управни одбор**	**2.909.889,26**				**2.909.889,26**
421	**Стални трошкови**	**8.165.798,43**	**1.530.359,75**			**9.696.158,18**
4211	Трошкови платног промета	203.369,17	65.730,56			269.099,73
4212	Трошкови електричне енергије и лож уља	2.419.404,82				2.419.404,82
4213	Трошкови воде, градске чистоће, обезбеђења, чишћење зграде Завода	4.799.107,01				4.799.107,01
4214	Трошкови телефона, интернета и поште	421.933,44	462.934,80			884.321,71
4215	Трошкови осигурања опреме, запослених и возила	321.983,99				321.983,99
4216	Закуп простора, опреме за саобраћај		968.491,00			968.491,00

4219	Остали непоменути трошкови		33.749,92			33.749,92
422	**Трошкови путовања**		**2.042.120,42**			**2.042.120,42**
4221 4223	Службена путовања у земљи и иностранству, такси превоз		2.042.120,42			2.042.120,42
423	**Услуге по уговору**	**11.812.478,46**	**5.210.305,13**	**997.995,76**	**250.000,00**	**18.270.779,35**
4231	Остале административне услуге	391.359,00	462.943,70			854.302,70
4232	Услуге одржавања софтвера и рачунара	1.402.032,20				1.402.032,20
4233	Стручна саветовања, котизације, услуге стручног усавршавања и чланарине		231.160,00			231.160,00
4234	Услуге штампања часописа и објављивања тендера	3.143.875,60	363.857,20	754.462,50	250.000,00	4.512.195,30
4235	Остале стручне услуге: привремени и повремени послови, ауторски уговори, уговор о делу и др.	6.875.211,66	1.960.578,78	243.533,26		9.079.323,70
4236 4237	Трошкови репрезентације и кетеринга		861.230,00			861.230,00
4239	Остале опште услуге		1.330.535,45			1.330.535,45
424	**Специјализоване услуге**	**6.718.080,91**	**2.616.515,16**	**1.245.940,00**		**10.580.536,07**
4243	Медицинске услуге		968.890,00			968.890,00
4249	Остале специјализоване услуге	6.718.080,91	1.647.625,16	1.245.940,00		9.611.646,07
425	**Трошкови поправке и одржавања**	**1.611.873,60**	**352.306,00**	**1.300.400,00**		**3.264.579,60**
4251	Текуће одржавање зграда и објеката - Хитне интервенције на јавним споменицима - Извођење радова на санацији и рестаурацији гробница на Новом гробљу	299.085,60 1.094.760,00	164.400,00	 1.300.400,00		2.858.645,60
4252	Текуће поправке и одржавање опреме	218.028,00	187.906			405.934,00
426	**Трошкови материјала**		**2.226.139,90**	**36.506,30**		**2.262.646,20**
4261	Административни материјал -		746.522,80			746.522,80

	канцеларијски материјал					
4263	Стручна литература и материјали за образовање запослених		69.350,00			69.350,00
4264	Трошкови бензина		179.543,00			179.543,00
4268	Материјали за одржавање хигијене		616.308,80			616.308,80
4269	Материјал за посебне намене: ситан инвентар, потрошни материјал и др.		614.415,30	36.506,30		650.921,60
465	**Остале дотације и трансфери**		**688.161,26**			**688.161,26**
482	**Порези и таксе**		**87.217,37**			**87.217,37**
5113	**Капитално одржавање осталих објеката**	**8.639.390,04**			**17.102.915,80**	**25.742.305,84**
5113	- Извођење радова на рестаурацији и конзервацији спомен чесме краља Александра Првог у Лисичијем потоку	8.639.390,04				8.639.390,04
	- Рестаурација фасаде зграде Ратничког дома у Београду, улица Браће Југовића бр. 19				5.166.045,80	5.166.045,80
	- Рестаурација фасаде зграде Ратничког дома у Београду, улица Браће Југовића бр. 19 – делимична замена уличне фасадне столарије				8.868.514,00	8.868.514,00
	- Извођење радова на конзервацији и рестаурацији угроженог зидног сликарства Дворске капеле Светог Симеона Мироточивог у згради Патријаршије у Београду				1.538.790,80	1.538.790,80
	- Извођење радова на конзервацији и рестаурацији иконостаса Дворске капеле Светог Симеона Мироточивог у згради Патријаршије у Београду				1.529.565,20	1.529.565,20

5114	**Пројектна документација**		**1.077.840,00**			**1.077.840,00**
5114	- Израда пројектне документације за санацију и адаптацију објекта Старе основне школе у Бежанији		1.077.840,00			1.077.840,00
512	**Набавка опреме**	**2.684.498,00**	**1.748.847,19**			**4.433.345,19**
5122	- Набавка канцеларијског намештаја (писарница, ормани, столице, сто)		1.234.853,25			1.234.853,25
	- Набавка рачунара ,скенера и штампача	1.180.080,00				1.180.080,00
	- Набавка мобилних и фиксних телефона		498.800,94			498.800,94
	- Набавка уградне опреме - компресора за клима систем Завода за заштиту споменика културе града Београда	526.730,00				526.730,00
	- Набавка и монтажа опреме за видео надзор	977.688,00				977.688,00
	- Набавка књига		15.193,00			15.193,00
	УКУПНО	**107.801.630,21**	**33.282.564,58**	**3.580.842,06**	**17.352.915,80**	**162.017.952,65**

Извор 01 – средства Секретаријата за културу
Извор 04 – сопствени приход
Извор 07 – средства Републике
Извор 17 – пренета неутрошена средства Републике из претходне године

УТВРЂИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКОГ РЕЗУЛТАТА ЗА ПЕРИОД 01.01.2023. ДО 31.12.2023. ГОДИНЕ

УКУПНО ПРИХОДИ	162.528.145,14
УКУПНИ РАСХОДИ	162.017.952,65
Вишак приходима над расходима - суфицит	**510.192,49**

СТРУКТУРА РЕЗУЛТАТА

I - средства Секретаријата за културу	
Приходи	107.801.630,21
Расходи	107.801.630,21
	-

II – средства Републике	
Приходи	20.933.757,86
Расходи	20.933.757,86
	-

III – сопствена средства	
Приходи	33.792.757,07
Расходи	33.282.564,58
Вишак прохода над расходима - суфицит	**510.192,49**

Резултат – суфицит (I-II+III) **510.192,49**

Појашњење резултата:

На извору III – сопствена средства остварен је суфицит у износу од 510.192,49 динара

Суфицит остварен на извору III – сопствена средства износи 510.192,49 динара и од тог износа, у складу са Одлуком о буџету Града Београда, Завод ће до 30.11.2024. године, оснивачу пренети 85% добити, а од преосталих 15% платити порез.

8. ОЦЕНА ПОСЛОВАЊА И ПОСЕБНЕ НАПОМЕНЕ ДИРЕКТОРА

Завод за заштиту споменика културе града Београда, поред спровођења основне делатности у области заштите, чувања, одржавања и коришћења непокретних културних добара на подручју града Београда, у 2023. години акценат је ставио на утврђивање целина и појединачних објеката под претходном заштитом, као и на израду конзерваторско--реставраторских пројеката, извођење радова на споменицима културе у оквиру хитних интервенција и презентацији и популаризацији културног наслеђа. У том смислу Завод је у 2023. години, у складу са динамиком, реализовао највећи део активности који су били предвиђени Програмом пословања. Активности које су планиране, а нису реализоване углавном се односе на програме који на конкурсима Министарства културе и Министарства за рад борачка и социјална питања нису добила тражена средства. Све анексиране и пренете пројекте из 2022. Завод је реализовао током 2023. године. Такође, током године је остварен низ других програма и пројеката који су били финансирани из редовних средстава или додељени као накнадни пројекти Заводу, који је препознат као институција која увек уради поверене послове. Трошкови изведених програма су нижи од планираних средстава, из разлога што су јавне набавке спроведене по истородним врстама роба и услуга на нивоу Завода, а не појединачно по програмима, што у знатној мери смањује трошкове. Пратећи све законске процедуре, Завод је наставио да примењује систем финансијског управљања и контроле.

Током 2023. године, реализовани су планирани конзерваторско-реставраторски пројекти: Пројекат реставрације Теразијске чесме, Пројекат постојећег стања куће Арчибалда Рајса, а урађена је и ревизија Пројекта реставрација Римског бунара на Београдској тврђави, док су два пројекта у завршној фази – Пројекат реставрације фасада куће Крсмановића и ревизија Пројекта реставрација фасада зграда Црвеног крста.

Активности планиране Програмом рада 2023. године у области едукације и презентације културних добара остварене су кроз изложбе, конференције, издавачку делатност, програме намењене деци и младима и учествовањем у градским и републичким манифестацијама с циљем што бољег презентовања културног наслеђа Београда. Изложбе које је реализовао Завод привукле су пажњу јавности и медија, а бавиле су се темама архитектуре, наслеђа, образовања, заната и биле намењене како стручној тако и широј јавности. У оквиру издавачке делатности Завод је објавио двадесет четврти број врхунског националног научног часописа *Наслеђе*, затим нову серију каталога непокретних културних добара. Издавачка делатност Завода је у потпуности остварена, а значај овог деловања препознат је и кроз престижну награду Издавач године на 66. међународном сајму књига. Већ традиционални образовни програми *Бео кул градска тура* и *Наслеђе за децу* упознавали су децу и младе са основним појмовима и вредностима споменичке баштине. Ови програми намењени су најмлађим сугрђанима, који су заједно с родитељима радо посећивали радионице, посебно оне везане за наслеђе и старе занате. У оквиру традиционалне манифестације *Бео кул градска тура*, реализована је јубиларна прослава десетогодишњег постојања програма. Нове школске установе су се пријављивале за предавања о наслеђу као и међународне организације. У циљу презентације реализован је и први анимирани филм *Од Сингидунума до Београда*, представљајући искорак у обраћању најмлађој публици, са

бајковитим причама које доприносе учењу о наслеђу и историји града. Завод је реализовао једанаесту научностручну конференцију с међународним учешћем, која је скренула пажњу стручне и научне јавности на заштиту градитељског наслеђа у 21. веку, у времену када наслеђе и култура долазе у фокус с многобројним могућностима, али самим тим и још већим изазовима.

Током 2023. године запослени у Заводу су учествовали са својим излагањима на конференцијама и стручним скуповима у земљи, региону и иностранству, а службена путовања изведена су у складу с могућностима и потребама, од којих су посебно значајна путовања у Сарајево и Бањалуку и успостављање сарадње са заводима у региону.

Сарадња Завода са медијима током 2023. године била је добра, али квантитативно мања у односу на претходне године, због правила да сва комуникација са медијима иде преко градских секретаријата. Медији су веома често сајт и друштвене мреже Завода користили као средство информисања. У жељи да рад институције буде доступан медијима и видљив јавности за све послове које је Завод радио објављивали смо саопштења, а писаним путем на питања медија и гостовали и давали изјаве за ТВ или радио по свим актуелним темама у вези заштите културних добара.

Током 2023. године у стални радни однос примљено је двоје сарадника, а учествовали смо и у програмима праксе и *Моја прва плата*. Сагледавајући све сегменте рада, у наредном периоду посебну пажњу потребно је усмерити на унапређење кадровске структуре (као главни проблем намеће се немогућност ангажовања архитеката), са идејом једнаке заступљености свих запослених у свим процесима рада; затим на стручно усавршавање запослених и међуинституционалну сарадњу са службом заштите у региону и Европи; рад на ревизији и истраживању археолошких локалитета, потом ревалоризацији споменика културе; завршетак рада на доношењу предлога одлука за просторне културно-историјске целине; потом на комуникацију с надлежним градским и републичким институцијама око финансирања, како би се убрзала израда пројектне документације која ће резултирати извођењем конзерваторско-рестаураторских радова; праћење и препознавање значаја дигитализације и електронске управе као једног од стратешких циљева у процесу чувања споменичког наслеђа.

Новина и квалитативно побољшање рада Завода у 2023. години учињена је успостављањем Награде „Јован Секулић“, која ће се почев од 2025. године додељивати једном у пет година.

Извештај о пословању за 2023. годину Завода за заштиту споменика културе града Београда усвојен је на седници Управног одбора одржаној 23. фебруара 2024. године.

Директор
Оливера Вучковић

Прилог:
Квалитативни и квантитативни извештај о присуству Завода у медијима у 2023. години

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ ГРАДА БЕОГРАДА

квалитативно – квантитативна анализа медијског садржаја
јануар – децембар 2023.

Real Time Clipping, Bulevar Milutina Milankoviča 120V
+381 11 32 47 018, +381 11 32 47 020
analysis@realtime.co.rs; www.realtime.co.rs

САДРЖАЈ:

1. ПРАЋЕНИ МЕДИЈИ..... 3

1. 1. НАЦИОНАЛНИ МЕДИЈИ..... 3

1. 2. ЕЛЕКТРОНСКИ МЕДИЈИ..... 4

1. 3. ЛОКАЛНИ МЕДИЈИ..... 4

2. УВОД..... 6

3. ГЕНЕРАЛНИ ПРЕГЛЕД..... 7

3. 1. ГЕНЕРАЛНИ ПРЕГЛЕД - АНАЛИЗА ПО ТЕМАМА……..…16

4. МЕДИЈСКА СЛИКА……..19

1. ПРАЋЕНИ МЕДИЈИ

1.1 НАЦИОНАЛНИ МЕДИЈИ

ДНЕВНЕ	- АЛО! - БЛИЦ - ДАНАС - ФРАНКФУРТСКЕ ВЕСТИ - ИНФОРМЕР	- КУРИР - ПОЛИТИКА - СПОРТСКИ ЖУРНАЛ - ВЕЧЕРЊЕ НОВОСТИ
НЕДЕЉНЕ	- АКТЕР - БЛИЦ ПУЛС - БЛИЦ ЖЕНА - GLORIA - HELLO! - ИЛУСТРОВАНА ПОЛИТИКА - КУРИР СТИЛ - ЛИСА - НЕДЕЉНИК - НИН	- НОВИ МАГАЗИН - НОВИНЕ НОВОСАДСКЕ - НС РЕПОТЕР - ПЕЧАТ - ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК - SCANDAL - СТАР - SVET & STYLE - STORY - ВРЕМЕ
ДВОНЕДЕЉНЕ	- АУТО БИЛД - БАЗАР - БИЉЕ И ЗДРАВЉЕ - БРАВО - ЦИЦА	- CITY MAGAZINE - CAT - СВЕДОК - ТАБЛОИД
МЕСЕЧНЕ	- АГ МАГАЗИН - АГРОБИЗНИС - АРХИТЕКТОН - АУТО МАГАЗИН - БИЗНИС И ФИНАНСИЈЕ - БИЗНИС МАГАЗИН - BRAVA CASA - BIZLIFE - CASA VIVA - CONNECT - CORD - COSMOPOLITAN - ДИГИТАЛ - COLUMBO - ЕКОНОМЕТАР - ELLE - FASHION AND FRIENDS - FLY & TRAVEL	- ELEVATE - ГЕОПОЛИТИКА - ГЛЕ! - ГМ МАГАЗИН - ГРАЗИА - ХЕЈ МАГАЗИН - ХРАНА КАО ЛЕК - IN STORE - ИНТЕРНЕТ ОГЛЕДАЛО - ИТ МАГАЗИН - ЈОУ - KWH - EPS - ЛЕПОТА И ЗДРАВЉЕ - ЛИСА ЗДРАВЉЕ - МАМА - MAXIM - MENS HEALTH NATIONAL GEOGRAPHIC
ДВОМЕСЕЧНЕ/КВАРТАЛНЕ	- AMCHAM PERSPECTIVE - CAFFE & BAR - ЕКОЛИСТ - GLORIA IN - ИНДУСТРИЈА	- INMFO REVIEW - КУЋА СТИЛ - КОРАК - МАРКЕТ - TABOO
УКУПНО	84	

1. 2 ЕЛЕКТРОНСКИ МЕДИЈИ[1]

1. 3 ЛОКАЛНИ МЕДИЈИ[2]

ТВ	- ТВ Б92 - Б92 Инфо - TV HAPPY - ТВ Н1 - ТВ НОВА		- ТВ ПИНК - ТВ ПИНК 2 - ТВ ПРВА - ТВ РТС 1 - ТВ РТС 2	
Радио	- Радио Београд - Радио Б92 - Радио Студио Б			
ВЕБ	021.рс 24сата.рс агропресс.орг.рс актер.цо.рс ало.рс androidrevija.com androidsrbija.com атастарс.рс ауто.блог.рс autobriesf.com autopedija.com аутопортал.рс б92.нет балканмагазин.нет balkanrock.com benchmark.rs beobiuld.rs београд.рс бета.рс betaoms.com биф.рс бизлифе.рс бизнис.ба блиц.рс блог.рс boom93.com business.hr cafe.ba cafemontenegro.com capital.ba citymagazine.rs cromoda.com crvenitepih.com danas.net.hr данас.рс данубеограду.рс designed.rs digitalworlds.rs дневник.рс dominomagazin.com draganvaragic.com economy.rs ekapija.com енергетика.ба енергетикаинфо.рс	e-novine.com euractiv.rs filmske-radosti.com фонет.рс глас-јавности.рс гласкрагујевца.нет глассрбије.орг gmbussines.biz grazia.rs грађевинарство.рс hellomagazin.rs hrt.hr информација.рс истмедиа.рс itdogađaji.com itresenja.com itsvet.com југмедиа.инфо jugpress.com јумедиа.рс jutarnji.hr јузнасрбија.инфо juznevesti.com kamatica.com knjige.pravac.com књижевност.орг комбиб.рс контравеб.нет ковинекспрес.рс kragujevac.co.rs краљево.ин.рс kraljevackenovosti.com кредити.рс кудаукуповину.рс kudazavikend.com курир-инфо.рс laptopsvet.com лепотаиздравље.рс liderpress.hr limun.hr лиса.рс live-e.tv лумиере.рс marketingmreza.com marketingwork.com медио.рс	me2mobile.com мобилнателефонија.нет mobilnimagazin.com мондо.рс мото.рс моторблог.рс mrezakreativnihljudi.com nacional.hr nacionalnigradjanski.com nadlanu.com навидику.рс ncmagazin.rs net.hr niscafe.com nocturnemagazine.net новибеоград.рс новимагазин.рс новиненовосадске.рс новости.рс испм.рс огледало.рс okomode.com onaportal.com озон.рс ртвпанонија.рс pcpress.rs pecat.co.rs персоналмаг.рс pistaljka.rs политика.рс popboks.com порталалналитика.ме poslovni.hr пословнимагазин.биз poslovniimpuls.com poslovnojuitro.com правда.рс pressonline.rs probjave.com радио9.рс radiocentar987.com radiocity.co.rs ритамграда.рс rocksvirke.com rtk.co.rs ртс.рс	ртв.рс rtvpancevo.rs rtvpink.com seebiz.eu seebiz.net seecult.org setimes.com sjenica.com слободнаевропа.орг соинфо.орг спортал.рс спортске.нет srbijasport.com стандард.рс story.rs студиоб.рс subotica.com itseminarpress.co.rs superteza.com танјуг.рс tech-lifestyle.com телеграф.рс tihomirstojanovic.com timockevesti.com tportal.hr tracarenje.com тројка.рс ue.co.rs угради.инфо vaseljenska.com vecernji.hr vesti-online.com вијести.ме вино.рс voanews.com врелегуме.рс вебинфо.рс вебмедицина.орг winesyle.com winesofbalkan.com uc.rs yueco.rs yu-build.rs зеленасрбија.рс zurnal.rs
УКУПНО	**195**			

[1] *интернет портали праћени су само за потребе клијента.*
[2] *локални медији праћени су само за потребе клијента.*

Апатин	НОВИ ГЛАС КОМУНЕ
Бачка Паланка	НЕДЕЉНЕ НОВИНЕ, БАЧКОПАЛАНАЧКИ НЕДЕЉНИК
Бечеј	БЕЧЕЈСКИ МОЗАИК
Београд	24 САТА, ТВ Студио Б, ТВ СОС, ТВ Коперникус, ГЛАС ОСИГУРАНИКА, ПРОСВЕТНИ ПРЕГЛЕД
Бор	БОРСКИ ПРОБЛЕМ, РТВ Бор
Чачак	ЧАЧАНСКИ ГЛАС, ЧАЧАНСКЕ НОВИНЕ
Челарево	ПАЛАНАЧКЕ НОВИНЕ
Јагодина	НОВИ ПУТ, ТВ Палма Плус
Карловац	КАРЛОВАЧКИ ЛИСТ
Кикинда	КИКИНДСКЕ НОВИНЕ
Књажевац	НОВЕ КЊАЖЕВАЧКЕ НОВИНЕ
Ковин	KOVIN EXPRESS
Крагујевац	КРАГУЈЕВАЧКЕ НЕДЕЉНЕ НОВИНЕ, ТВ Канал 9, РТК Крагујевац
Краљево	КРАЉЕВАЧКЕ НОВОСТИ, РТВ Краљево
Крушевац	ГРАД КРУШЕВАЦ
Лесковац	НАША НОВА РЕЧ, ТВ Протокол 1
Лозница	ЛОЗНИЧКЕ НОВОСТИ
Ниш	НАРОДНЕ НОВИНЕ, ТВ Белле амие, ТВ Ниш, ТВ Коперникус
Нови Сад	ДНЕВНИК, ДОБРО ЈУТРО, ПОЉОПРИВРЕДНИК, ВОЈВОЂАНСКА СВАШТАРА, ВОЈВОЂАНСКИ МАГАЗИН, РУСКЕ СЛОВО, РТВ Војводина, ТВ Панонија, Новосадска ТВ
Оџаци	НАШЕ НОВИНЕ
Панчево	ПАНЧЕВАЦ, СТАРТ 013
Параћин	БИЛТЕН ОПШТИНЕ ПАРАЋИН
Пирот	ПИРОТСКЕ НОВИНЕ, СЛОБОДА
Пожаревац	РЕЧ НАРОДА
Пријепоље	ПОЛИМЉЕ
Прокупље	ТОПЛИЧКЕ НОВИНЕ
Сремска Митровица	СРЕМСКЕ НОВИНЕ, М НОВИНЕ
Смедерево	НАШ ГЛАС, НАШЕ НОВИНЕ СМЕДЕРЕВО
Сомбор	СОМБОРСКЕ НОВИНЕ
Стара Пазова	ПАЗОВАЧКО ОГЛЕДАЛО, ПАЗОВАЧКА РЕВИЈА
Суботица	СУБОТИЧКЕ, ХРВАТСКА РИЈЕЧ, БУЊЕВАЧКЕ НОВИНЕ, МАГАР СЗО, ЦСАЛА ДИ КОР, ХЕТ НАП, НЕДЕЉНИК, ТВ К23, ТВ Циту, ТВ УуЕцо
Шабац	ГЛАС ПОДРИЊА, ПОДРИЊСКЕ НОВИНЕ
Таково	ТАКОВСКЕ НОВИНЕ
Темерин	НАШЕ НОВИНЕ ТЕМЕРИН
Уб	ГЛАС ТАМНАВЕ УБ
Ужице	ВЕСТИ, УЖИЧКА НЕДЕЉА
Ваљево	НАПРЕД, ВАЉЕВСКА ИСКРА
Врање	ВРАЊСКЕ НОВИНЕ
Врбас	ГЛАС
Вршац	ВРШАЧКЕ ВЕСТИ, ВРШАЧКА КУЛА
Зајечар	РТВ Зајечар
Зрењанин	ЗРЕЊАНИН, КТВ Зрењанин
	УКУПНО: 87

2. УВОД

ПРЕДМЕТ АНАЛИЗЕ: медијска слика о Заводу за заштиту споменика културе града Београда

ВРЕМЕНСКИ ПЕРИОД: јануар - децембар 2023. године

ПРАЋЕНИ МЕДИЈИ: штампани и електронски медији у Србији

ЦИЉ АНАЛИЗЕ: евалуација медијске слике Заводу за заштиту споменика културе града Београда

КРИТЕРИЈУМИ: Дата тема је обрађена са следећих аспеката:

- Број објава
- Анализа садржаја: индикатор става (позитиван/неутралан/негативан контекст) и преглед комуницираних тема
- Медији: појединачно и по типу и врсти медија
- Новинари који су извештавали
- Фреквенција медијских објава (број објава по датумима)
- Фокус медијских објава
  1. Примарни публицитет (цела објава се односи на клијента)
  2. Секундарни публицитет (део објаве се односи на клијента)
  3. Терцијарни публицитет (објава у којој се клијент само помиње)

3. ГЕНЕРАЛНИ ПРЕГЛЕД

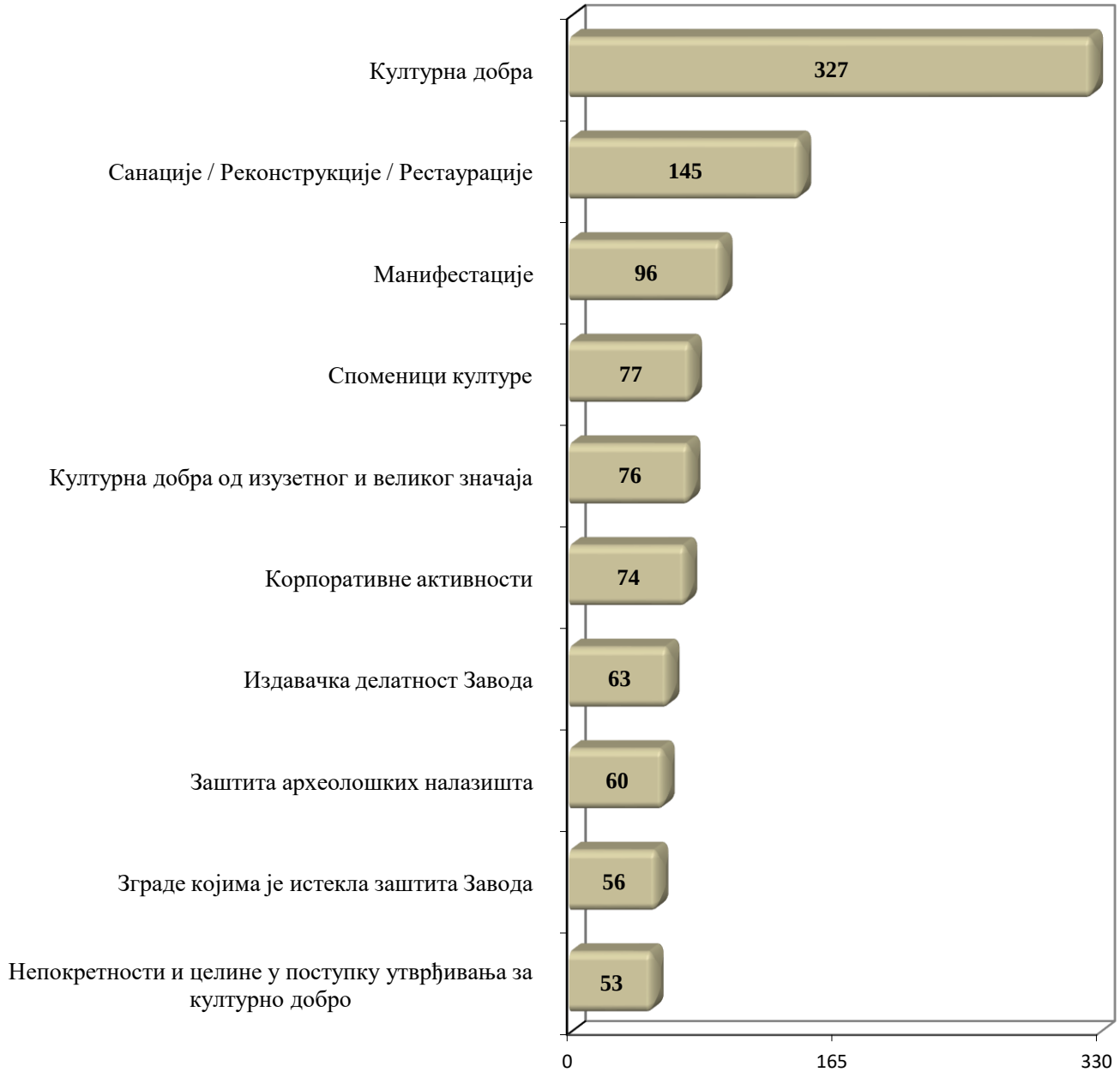
- Током анализираног периода (1. јануар - 31. децембар 2023. године) о Заводу за заштиту споменика културе града Београда забележено је 1.334 медијских извештаја, што је за шест одсто више него 2022. године (1.258 објава). Доминира информативан тон у већини анализираних извештаја - објава неутралне интонације било је 840, што је чинило удео од 63 одсто. Извештаја позитивног сентимента је било 368 (удео од 28 одсто), док је критички тон био евидентиран у 126 медијских објава (девет одсто). У поређењу са претходно анализираном годином, примећујемо да позитивни публицитет бележи пад од 30 одсто, док расте негативни – увећан је троструко. Тема која је генерисала највећи број објава како позитивног, тако и негативно тона била су културна добра. У позитивном контексту, када посматрамо тему „Културна добра“, највише је извештавано о завршетку радова на реконструкцији Сава центра, заштити и обнови Старог сајмишта. Афирмативно је извештавано о манифестацијама у којима је учествовао или их организовао Завод (Дани Београда, Дани европске баштине, итд). Санације / Реконструкције / Рестаурације такође је још једна тема која броји значајан број позитивних објава а посебно је позитивно писано о реконструкцији Споменика Браниоцима и Краљевој чесми у Лисичијем потоку. За креирање позитивног публицитета умногоме је била заслужна и издавачка делатност Завода (награда за издавача године на Сајму књига). Објаве критичке перцепције односиле су се, у највећој мери, на заштиту културних добара, на рушење зграда којима је истекла заштита Завода.

- О Заводу за заштиту споменика културе града Београда медији су писали током свих 12 месеци посматране године, а пик у извештавању је достигнут у октобру, када су збројена 184 извештаја. Тог месеца у фокусу јавности била је награда за издавача године, коју је Завод добио на 66. Међународном београдском сајму књига. Истог месеца је у значајној мери извештавано и о заштити клутурних добара – Сава центру и спомен – музеју Надежде и Растка Петровића. Значајан број објава пласиран је и током јула (124), када је публицитет постигнут извештајима о културном добру - споменику Кнезу Михаилу који је био оштећен, али убрзо и саниран. Јун (121 објава) је, такође, био месец када се интензивно у јавности говорило о Старом сајмишту (културно добро), али и о добрима под претходном заштитом (целина Топчидерско брдо и Дедиње).

- Анализом фокуса медија на Завод за заштиту споменика у забележеним објавама можемо да видимо да ове године имамо, за разлику од прошле, већи број извештаја у којима је Завод поменут секнударним публицитетом (помињање Завода у мањем делу медијске објаве или њеној половини - 523 објаве или 39 одсто). Појединачна помињања Завода (терцијарни публицитет) забележена су у 446

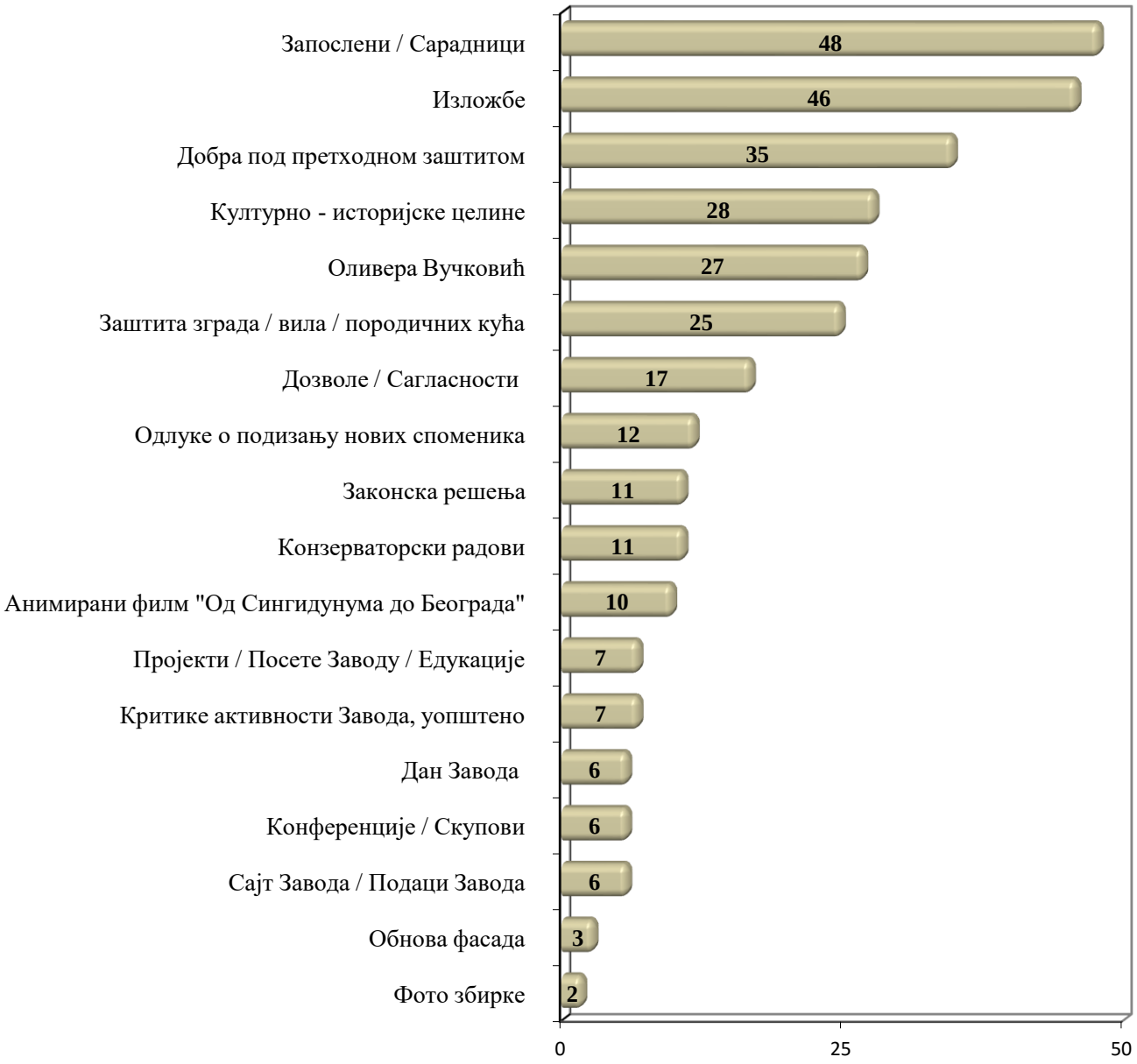
извештаја, односно у 34 одсто. И, на крају, примарни медијски публицитет (помињање у целом или већем делу објаве), који је прошле године био доминантан, у 2023. је запажен у најмањем броју објава – 365 или 27 одсто.

Графикон 3.1: Укупан број објава по темама
-Теме са највећим бројем објава-[3]

[3] *због боље прегледности, комунициране теме су подељене у два дела / графикона.*

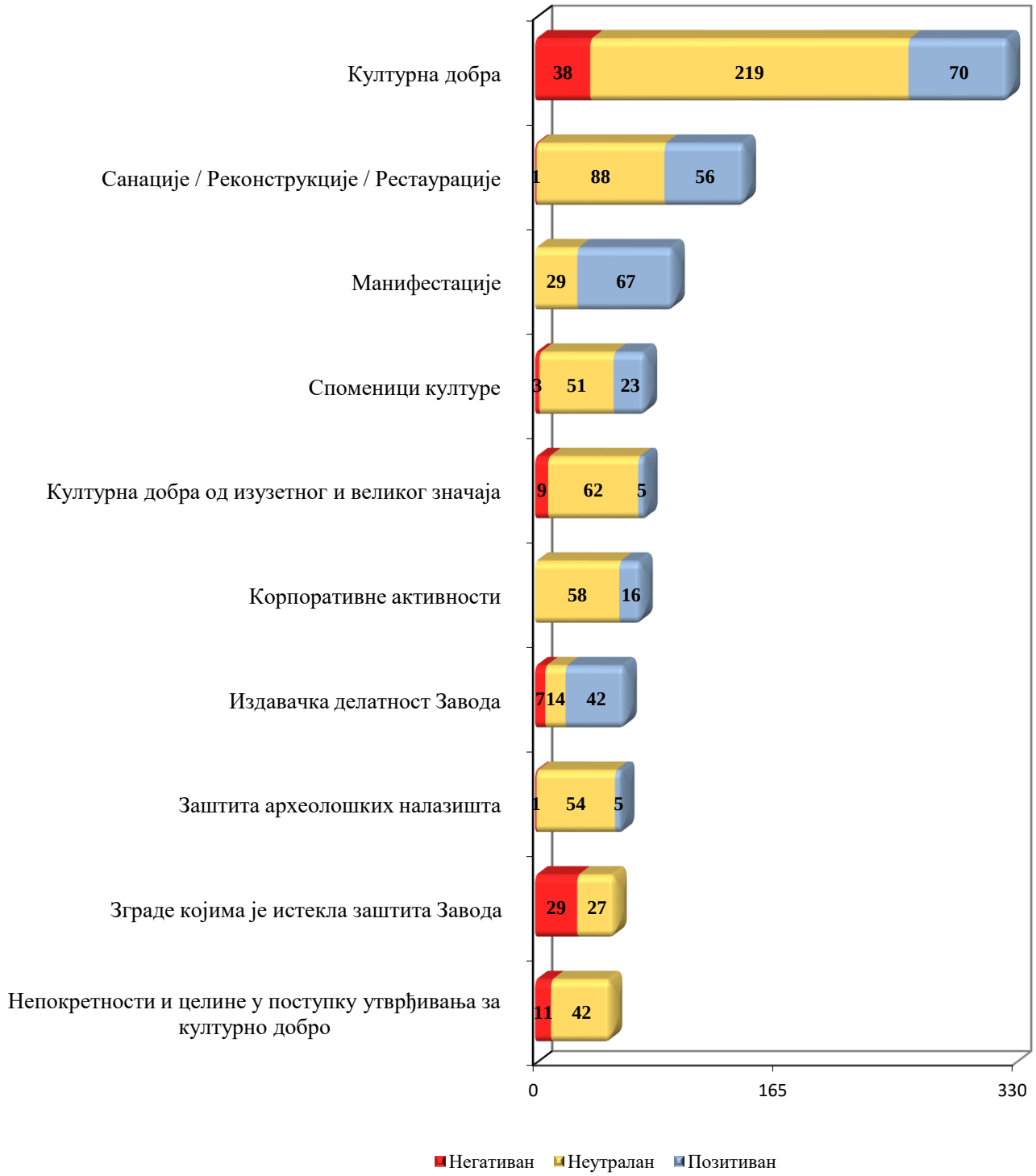
Графикон 3.2: Укупан број објава по темама
-Остале теме-

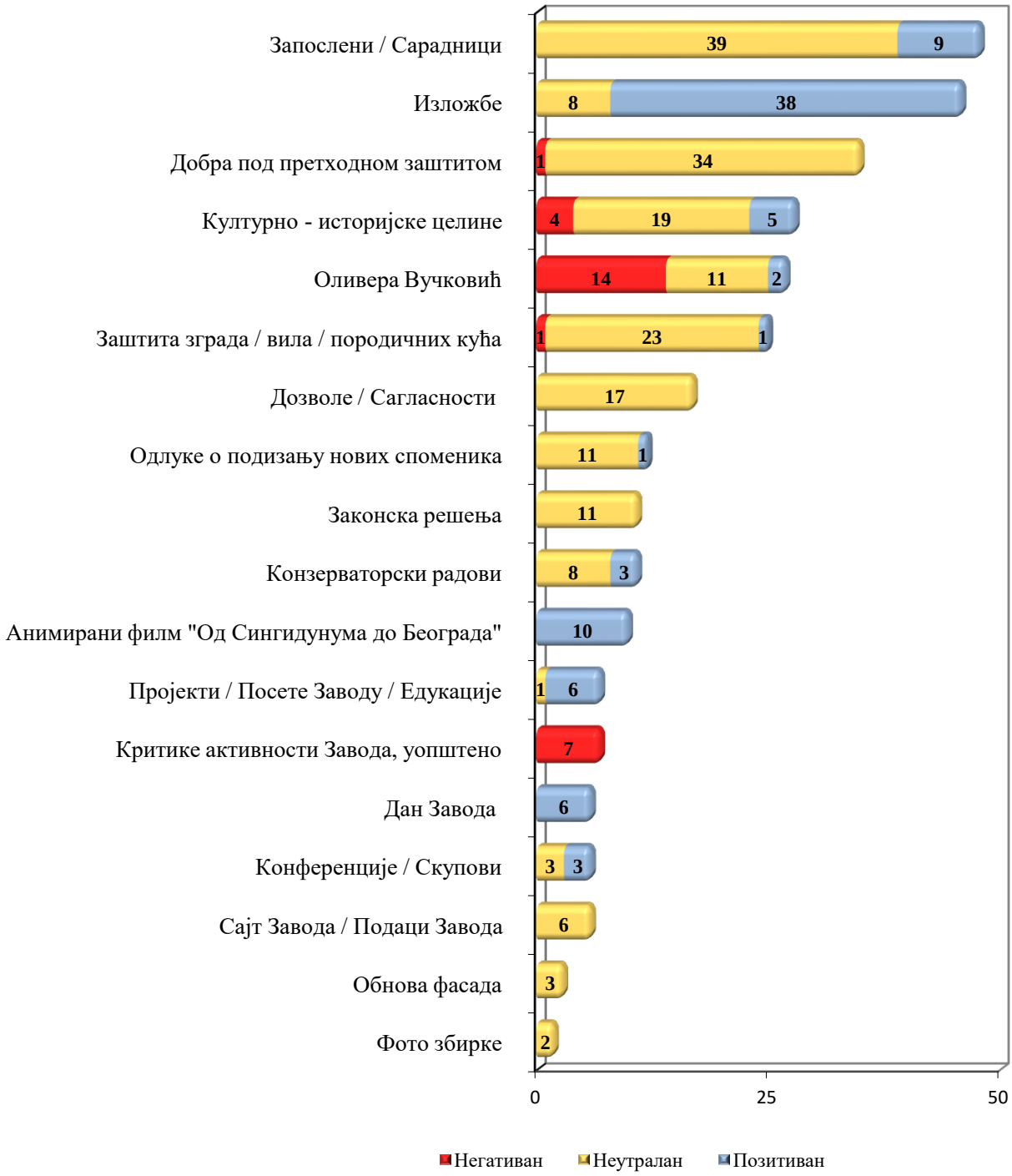
Табела 3.1: Укупан број објава по темама и тону

Комунициране теме	негативан	неутралан	позитиван	укупно
Културна добра	38	219	70	327
Санације / Реконструкције / Рестаурације	1	88	56	145
Манифестације		29	67	96
Споменици културе	3	51	23	77
Културна добра од изузетног и великог значаја	9	62	5	76
Корпоративне активности		58	16	74
Издавачка делатност Завода	7	14	42	63
Заштита археолошких налазишта	1	54	5	60
Зграде којима је истекла заштита Завода	29	27		56
Непокретности и целине у поступку утврђивања за културно добро	11	42		53
Запослени / Сарадници		39	9	48
Изложбе		8	38	46
Добра под претходном заштитом	1	34		35
Културно - историјске целине	4	19	5	28
Оливера Вучковић	14	11	2	27
Заштита зграда / вила / породичних кућа	1	23	1	25
Дозволе / Сагласности		17		17
Одлуке о подизању нових споменика		11	1	12
Законска решења		11		11
Конзерваторски радови		8	3	11
Анимирани филм "Од Сингидунума до Београда"			10	10
Пројекти / Посете Заводу / Едукације		1	6	7
Критике активности Завода, уопштено	7			7
Дан Завода			6	6
Конференције / Скупови		3	3	6
Сајт Завода / Подаци Завода		6		6
Обнова фасада		3		3
Фото збирке		2		2
Укупно	**126**	**840**	**368**	**1.334**

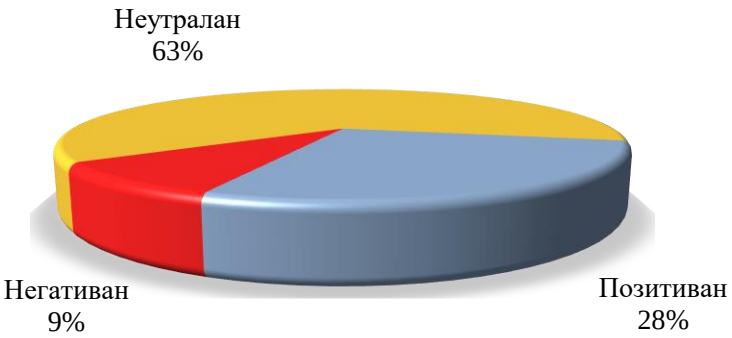
Графикон 3.3: Укупан број објава по темама и тону
-Теме са највећим бројем објава-

Графикон 3.4: Укупан број објава по темама и тону
-Остале теме-

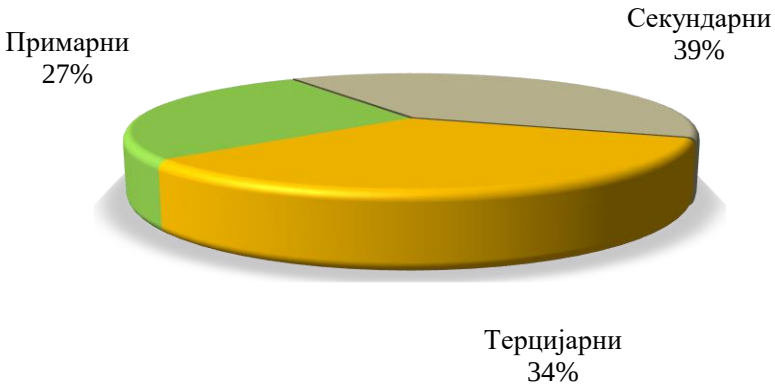
Графикон 3.5: Укупан број објава по тону / процентуално

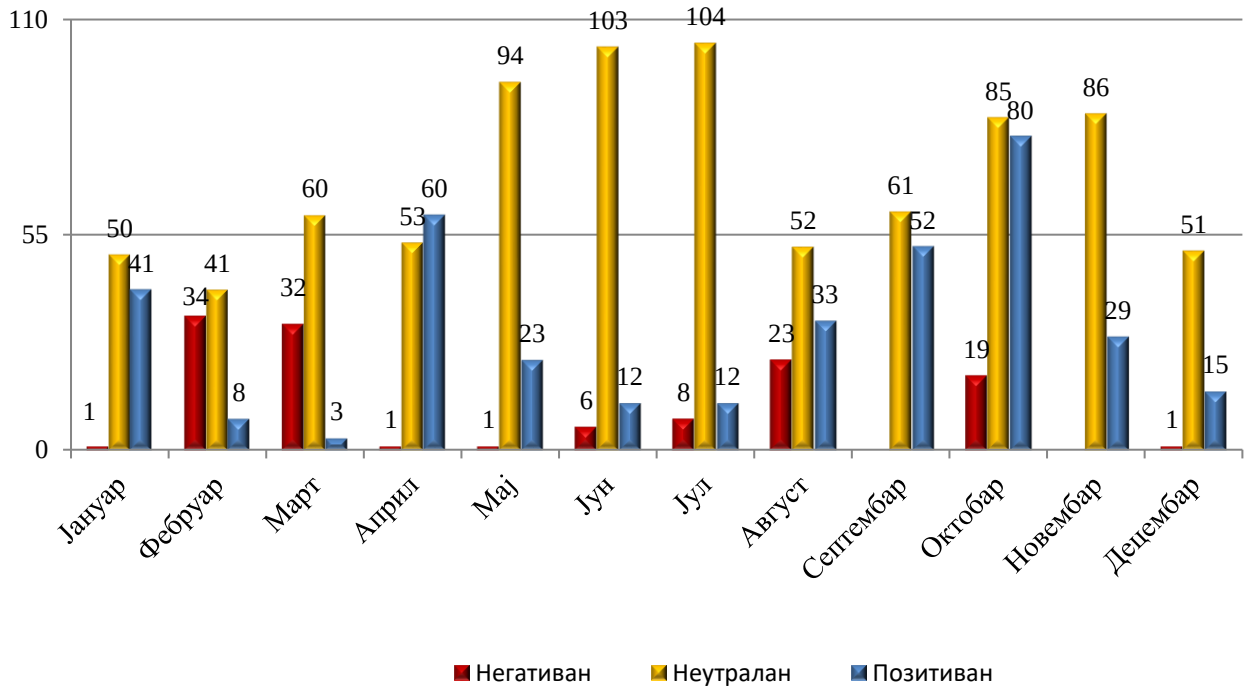
Табела 3.2: Преглед објава према фокусу и тону

Публицитет	Негативан	Неутралан	Позитиван	Укупно
Примарни публицитет	37	122	206	**365**
Секундарни публицитет	61	328	134	**523**
Терцијарни публицитет	28	390	28	**446**
Укупно	**126**	**840**	**368**	**1.334**

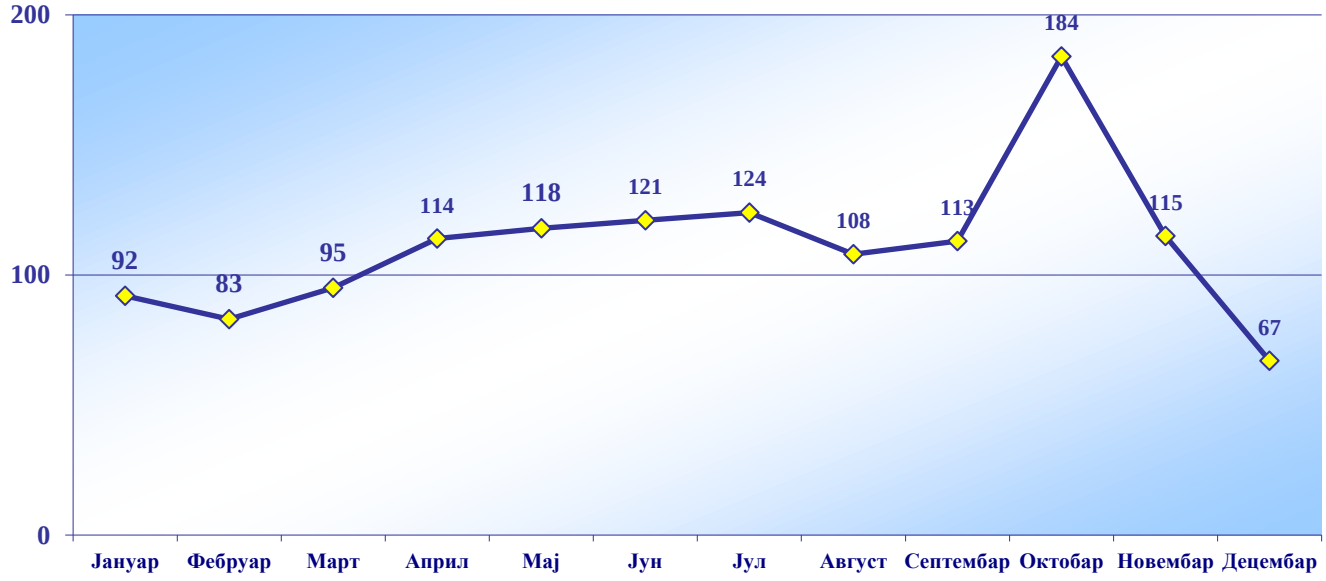
Графикон 3.6: Фокус медијских објава / процентуално

Графикон 3.7: Дистрибуција објава по месецима и тону

Графикон 3.8: Дистрибуција објава по месецима

3.1. ГЕНЕРАЛНИ ПРЕГЛЕД – АНАЛИЗА ПО ТЕМАМА

- Највећи простор активностима Завода за заштиту споменика културе током анализиране године пружили су интернет медији, преневши 66 одсто од укупно забележених објава. Теме у оквиру којих је Завод за заштиту споменика културе добио најјачу медијску видљивост, биле су: Културна добра (327); Санације / Реконструкције / Рестаурације (145); Манифестације (96); Споменици културе (77); Културна добра од изузетног и великог значаја (76); Корпоративне активности (74); Издавачка делатност Завода (63).

Културна добра

- Мониторингом домаћих штампаних и електронских медија током 2023. године долазимо до податка да је о делатности Завода на пољу заштите културних добара града Београда забележено 327 медијских извештаја. Од тог броја, у 70 објава регистрована је позитивна интонација, а у 38 негативна. У фокусу медија били су: Старо сајмиште, споменик кнезу Михаилу на Тргу републике, Генекс, Сава центар, спомен – музеј Надежде и Растка Петровића, обнављање спомен – обележја новинару Ђоку Вјештици и др. Највише пажње јавности али и полемика међу стручњацима и политичарима изазвала је расправа о радовима на Старом сајмишту. У марту је Покрет слободних грађана (ПСГ), након најава да ће бити срушен Немачки павиљон, захтевао да представници Завода изађу на терен како би извршили надзор. Представници овог покрета су оценили да је Завод „под утицајем урбанистичког пира заборавио које су му надлежности и чиме треба да се бави“. Убрзо је уследила реакција Завода, саопштење и образложење за јавност због чега није могуће задржати Немачки павиљон. Током априла, за време извештавања о свечаној Академији у знак жртвама Холокауста у Београду и Дану сећања, јавност је подсећена на све активности које је Завод за заштиту споменика културе града Београда предузео на очувању Италијанског павиљона и Централе куле који се налазе у оквиру комплекса Старо сајмиште. Извештавање о рушењу Немачког павиљона настављено је и наредних месеци, до августа, да би с почетком јесени пажњу јавности заокупиле друге теме.

Санације / Реконструкције / Рестаурације

- Значајан медијски публицитет током 2023. године постигнут је и кроз извештавање медија о многобројним санацијама, реконструкцијама, рестаурацијама у главном граду (145 извештаја). Највише медијске пажње било је посвећено реконструкцији Споменика браниоцима. Како је пренето, три терена у оквиру СЦ "Милан Гале Мушкатировић" биће уклоњена како би се на том простору, према идејном решењу које никада није спроведено, направио спомен-парк у част ослободиоцима Београда 1915. године. Осим градоначелника Београда Александра Шапића, за медије је говорила и директорка Завода за заштиту споменика културе Оливера Вучковић. Она је истакла да комплекс Споменика браниоцима Београда 1915. године и после 40 година од настанка није завршен на начин како га је аутор предвидео. "Предвиђено је партерно уређење простора које се никад није реализовало, а ми сада исправљамо ту неправду. Заводу је припала част да уради реконструкцију споменика, док ће партерно уређење заједно

са нама радити ЈКП Зеленило – Београд", најавила је Вучковић. Током 2023. године медији су извештавали и о реконструкцијама уметничког павиљона Цвијета Зузорић, Краљеве чесме у Лисичијем потоку и згради БИГЗ-а, итд.

Манифестације

- О многобројним манифестацијама које је организовао или у њима учествовао Завод било је речи у 96 објава, доминантно афирмативног контекста. Највећу медијску пажњу имали су, као и претходне године, Дани Београда, Београдска интернационална недеља архитектуре (БИНА), Дани европске баштине и Београдска зима.

Споменици културе

- О активностима Завода на заштити Споменика културе медији су пренели 77 извештаја. У центру пажње ове године нашла се вест да ће Београдски сајам, који је заштићен као споменик културе, бити премештен у Сурчин. Током 2023. године извештавано је о заштити зграде команде ратног ваздухопловства и других споменика културе.

Културна добра од изузетног и великог значаја

- Медијску слику Завода обликовале су и објаве о заштити културних добара од изузетног и великог значаја, о којима је збројено 76 извештаја. У значајној мери је извештавано о Гробљу ослободилаца Београда, Калемегдану, али и другим многобројним, значајним и вићеним кућама и зградама у самом језгру Београда – Конаку кнегиње Љубице, Докторовој кули, згради Железничке станице, Манаковој кући, Крсмановићевој кући, итд.

Корпоративне активности

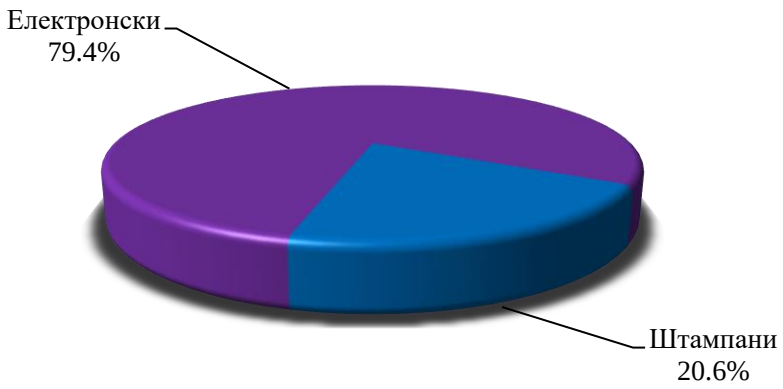
- О корпоративним активностима уопштено бележимо 74 објаве. О пројекту БГ Пракса, који се реализовао и у београдском Заводу за заштиту споменика извештавано је кроз 14 извештаја. Међутим, до оволиког броја објава регистрованих баш под овом темом дошло је током маја, када су након трагедије у Основној школи „Владислав Рибникар“ установе културе града Београда понудиле своје просторије за боравак ђака којима је то потребно, а међу њима је и био Завод за заштиту споменика града Београда (55 објава).

Оливера Вучковић

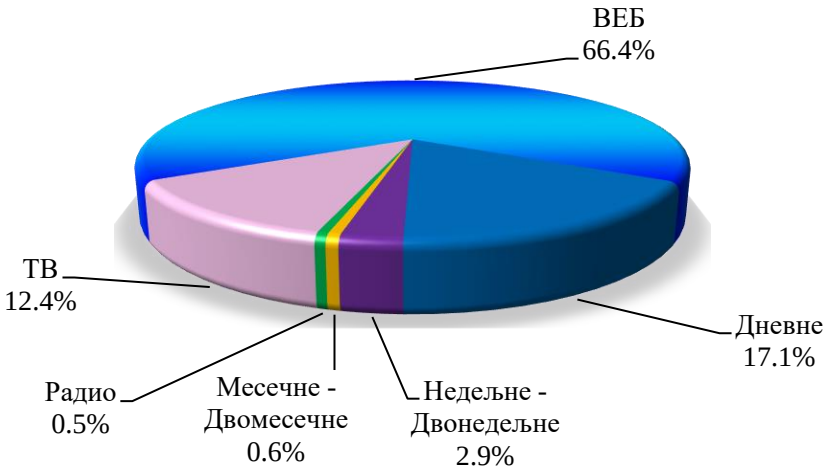
- О директорки Завода, Оливери Вучковић у посматраној години збројено је 27 извештаја у којима је она била једина тема или веза посматране медијске објаве са Заводом. У поређењу са претходном годином, то је за 72 одсто мање. Уколико, међутим, посматрамо све комунициране теме, име госпође Вучковић је током 2023. године у домаћим медијима поменуто укупно 118 пута (за 45 одсто мање него у 2022. години). Госпођа Вучковић је помињана као чланица различитих комисија и радних група, а присуствовала је и јавним догађајима.

4. МЕДИЈСКА СЛИКА

Графикон 4.1: Преглед објава према типу медија / процентуално

Графикон 4.2: Преглед објава према врсти медија / процентуално

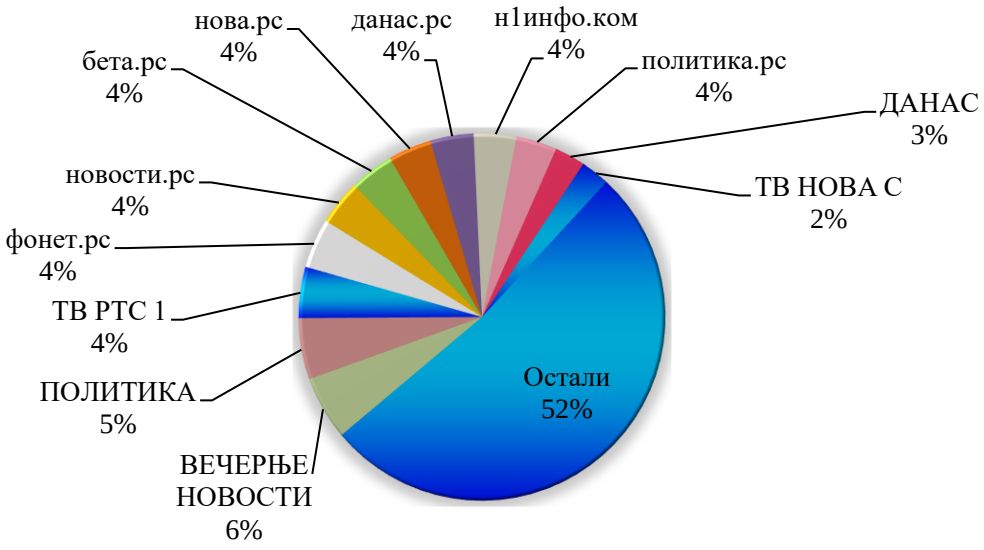
Табела 4.1: Преглед објава према типу медија

Тип медија	Број објава
Штампани	275
Електронски	1.059
Број објава	**1.334**

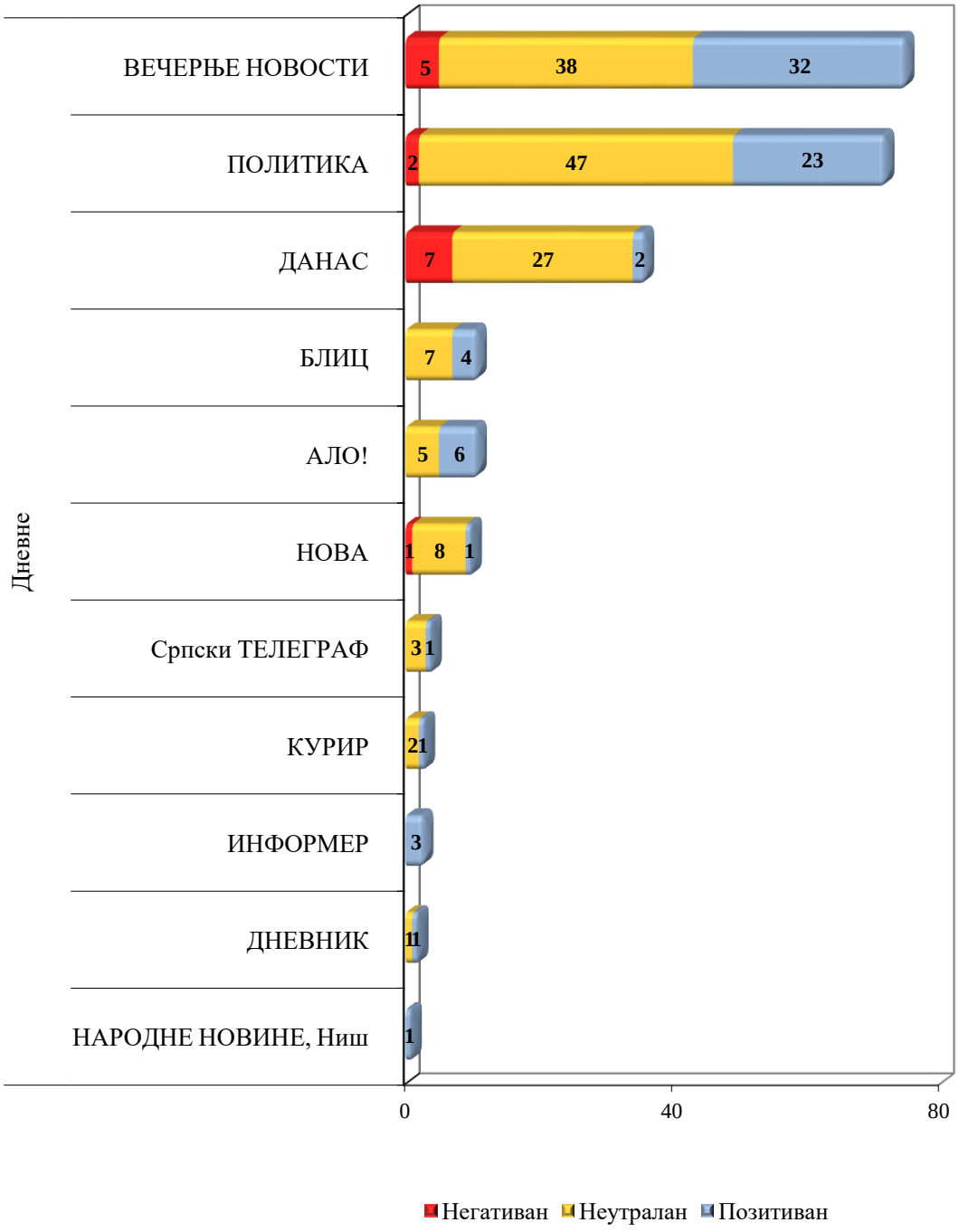
Табела 4.2: Преглед објава према врсти медија

Врста медија	Број објава
Дневне	228
Недељне / Двонедељне	39
Месечне / Двомесечне	8
Радио / ТВ	173
ВЕБ	887
Број објава	**1.334**

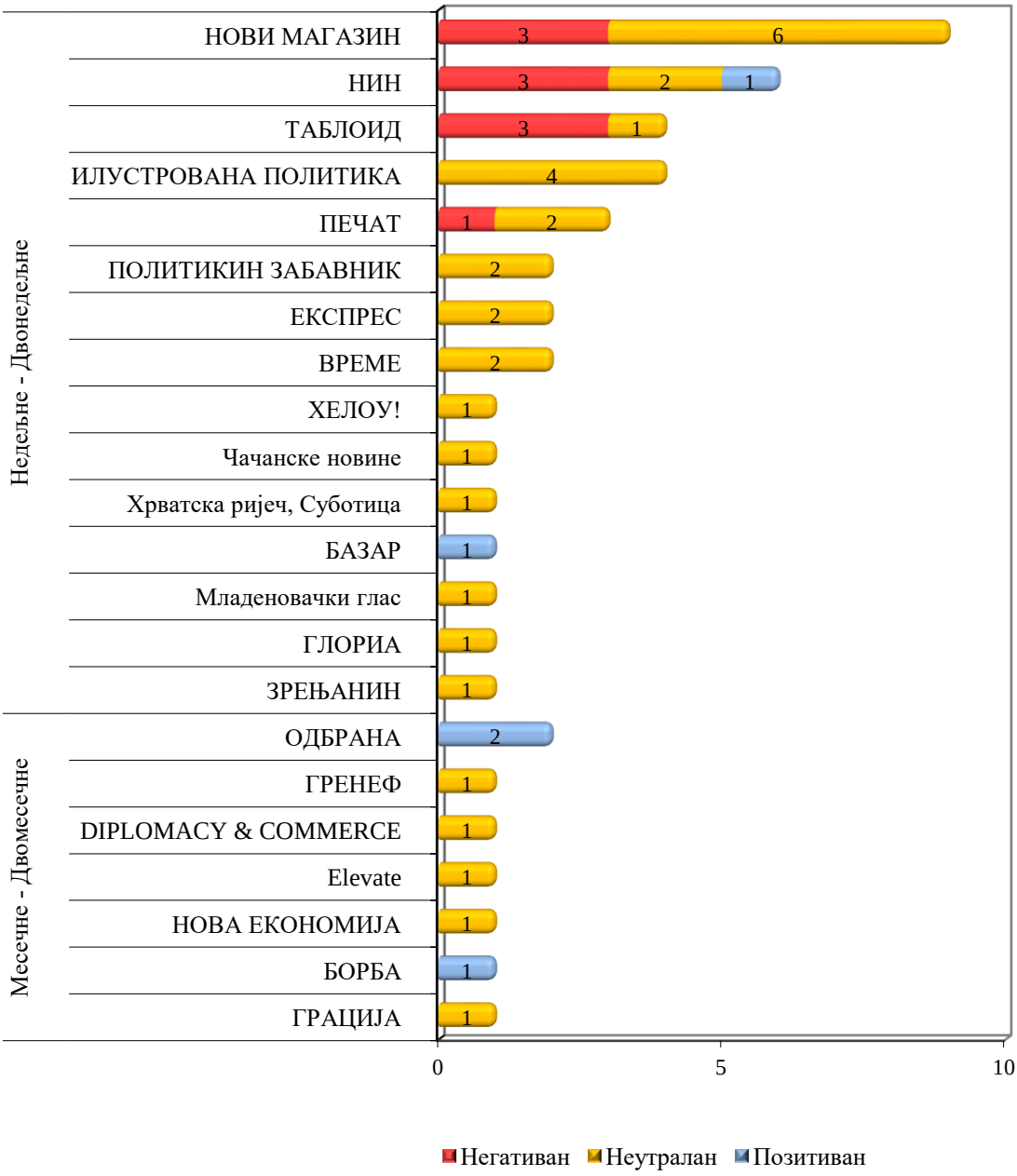
Графикон 4.3: Преглед објава према медијима/ процентуално

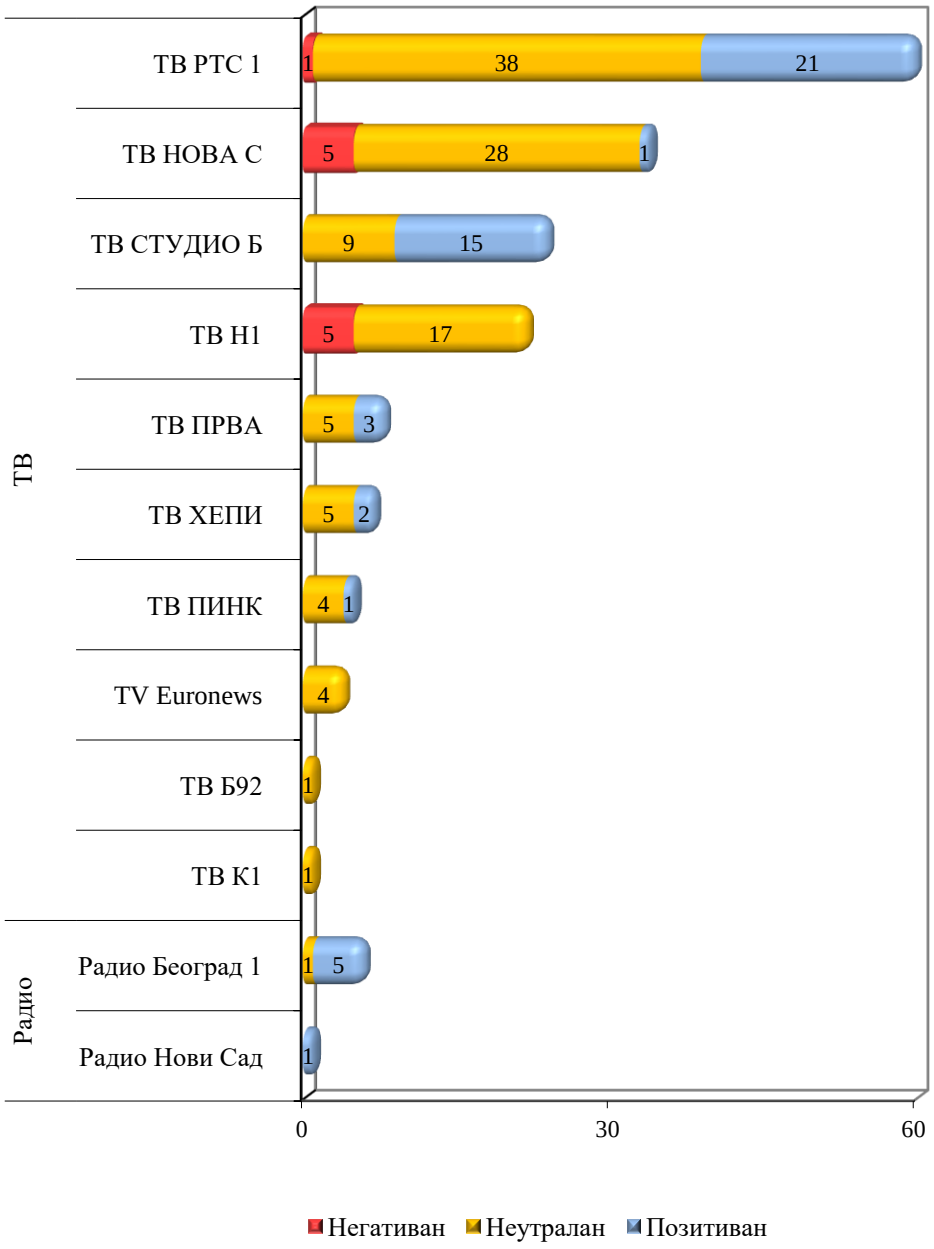
Графикон 4.4.1: Преглед објава по штампаним медијима, појединачно
Дневна издања

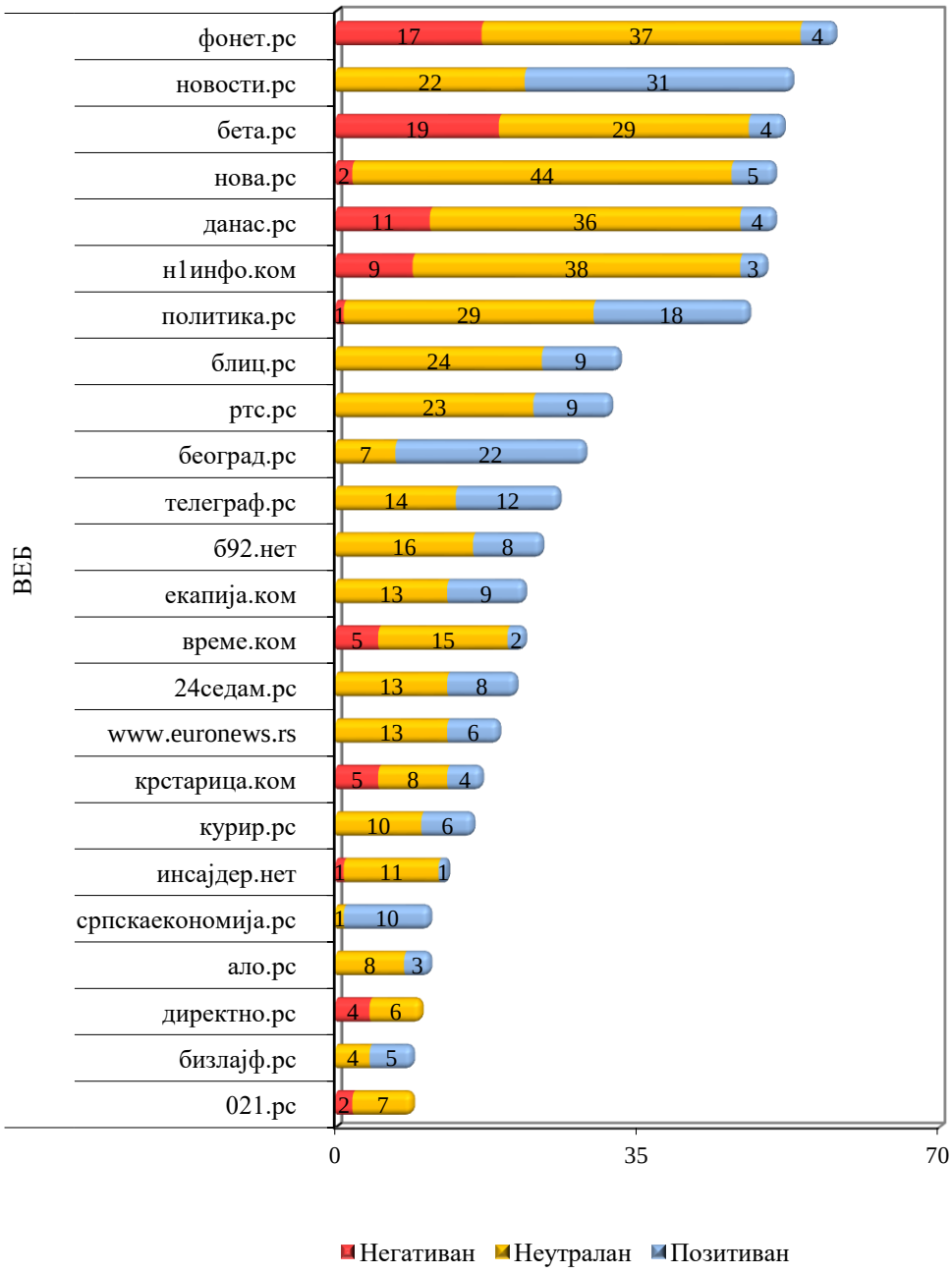
Графикон 4.4.2: Преглед објава по штампаним медијима, појединачно
Недељна, двонедељна и месечна издања

Графикон 4.4.3: Преглед објава по електронским медијима, појединачно ТВ и радио

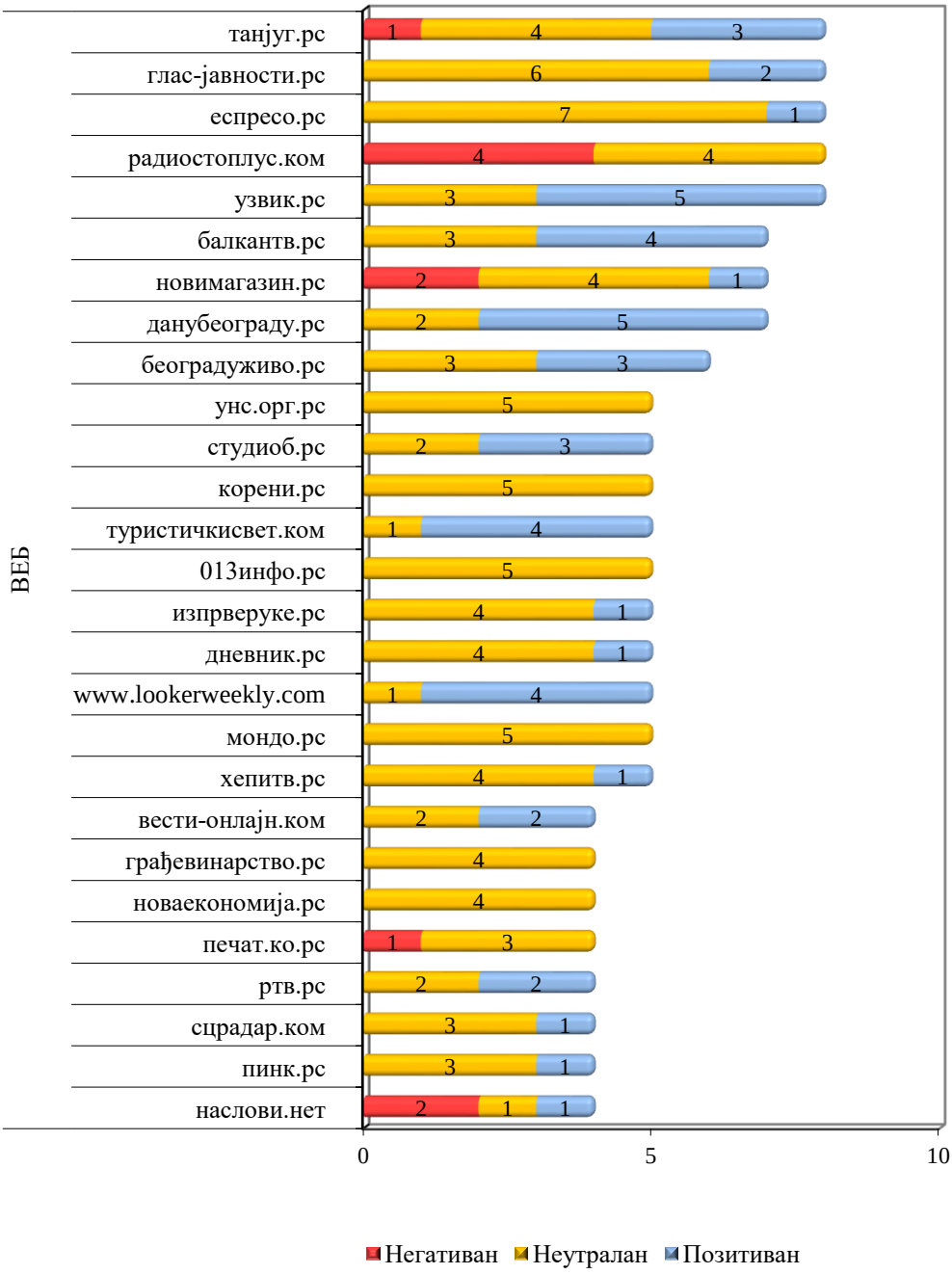

Графикон 4.4.4: Преглед објава по електронским медијима, појединачно ВЕБ I део[4]

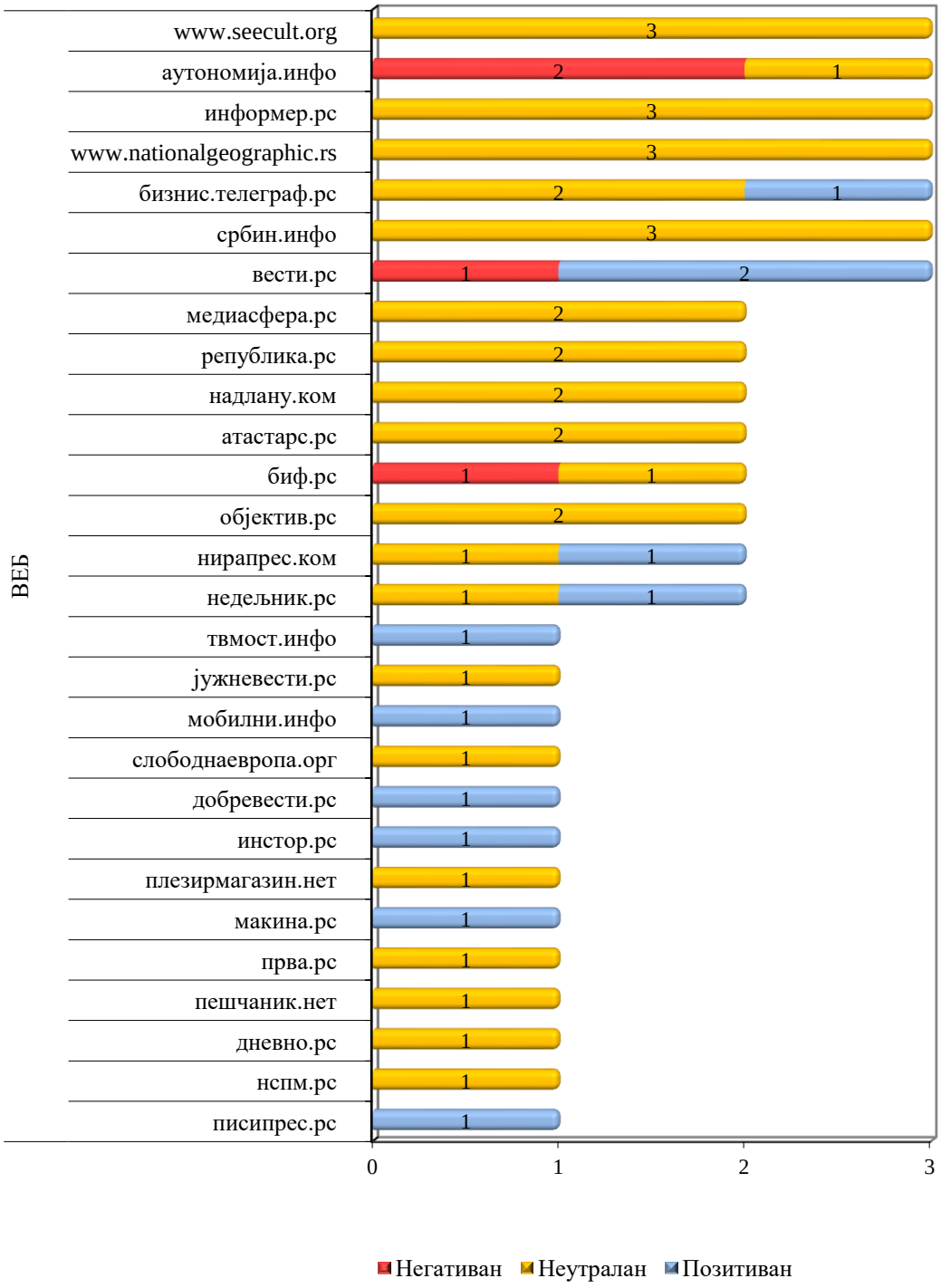

[4] *због великог броја интернет портала, а ради боље прегледности, преглед објава ВЕБ медија је подељен у три графикона*

Графикон 4.4.5: Преглед објава по електронским медијима, појединачно
ВЕБ II део

Графикон 4.4.6: Преглед објава по електронским медијима, појединачно
ВЕБ III део

Табела 4.3: Аутори са највећим бројем објава о Заводу за заштиту споменика културе

Аутор	Медиј	негативан	неутралан	позитиван	Укупно
Далиборка Мучибабић	ПОЛИТИКА / политика.рс	1	30	11	42
А. З. Клисурић	ВЕЧЕРЊЕ НОВОСТИ / новости.рс		6	34	40
Бранка Васиљевић	ПОЛИТИКА / политика.рс		15	9	24
С. Видачковић	ВЕЧЕРЊЕ НОВОСТИ / новости.рс		8	6	14
Ш. Маровић	ВЕЧЕРЊЕ НОВОСТИ / новости.рс		11	3	14
М. А. К.	ВЕЧЕРЊЕ НОВОСТИ / новости.рс		11	2	13
Кристина Радосављевић	блиц.рс		5	3	8
Слободан Малдини	ВЕЧЕРЊЕ НОВОСТИ / ПЕЧАТ	5	2		7
Миљана Кљајић	БЛИЦ / блиц.рс / б92.нет		3	3	6
Никола Тодоровић	БЛИЦ / блиц.рс		5		5
Никола Јанић	корени.рс		5		5
Б. Борисављевић	ВЕЧЕРЊЕ НОВОСТИ / ПЕЧАТ		4	1	5
Станислав Живков	ТАБЛОИД / н1инфо.ком	3	2		5
Б. О.	узвик.рс		2	3	5
Бошко Ницовић	н1инфо.ком		4		4
Данијела Пашић	н1инфо.ком	1	3		4
Мона Цукућ	нова.рс		3	1	4
И. Николетић	ДАНАС	3	1		4
М. Д.	ПОЛИТИКА / политика.рс		4		4
Љиљана З.	изпрверуке.рс		4		4
Укупно		**13**	**128**	**76**	**217**

- Највеће присуство Завод за заштиту споменика културе бележи у електронским медијима, који су пренели 1.059 извештаја, што је чинило 79 одсто од укупног броја објава. Штампани медији су објавили 275 текстова у којима је поменут Завод (удео од 21 одсто).

- Предњаче интернет медији. На вебу је забележено 887 објава или 66 одсто од укупног броја. Следе дневна издања штампаних медија, која су учествовала у медијској слици објавивши 228 текстова (удео од 17 одсто). Значајан пласман остварен је и на телевизијама – емитовано је 166 тв прилога (12 одсто).

- Појединачно посматрано, медијске куће које су пружиле највише простора активностима Завода биле су: дневни лист Вечерње новости (75 објава), Политика (72), ТВ РТС 1 (60), фонет.рс (58) и новости.рс (53).

Графикон 4.4.7: Преглед објава према години пласмана и врсти медија

